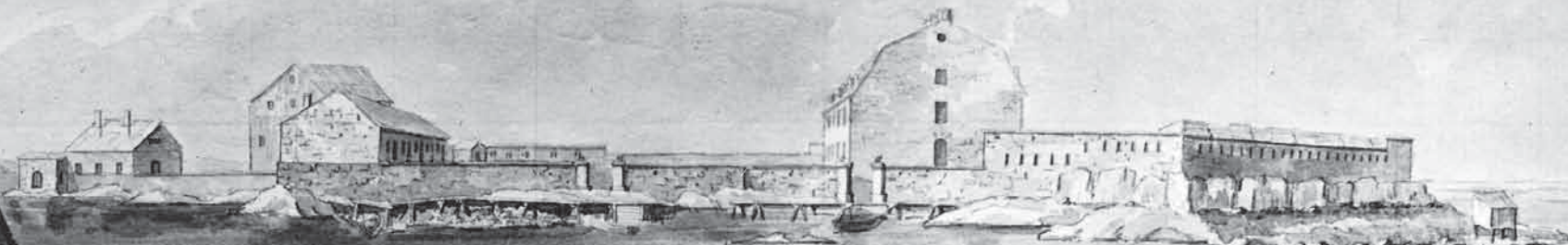
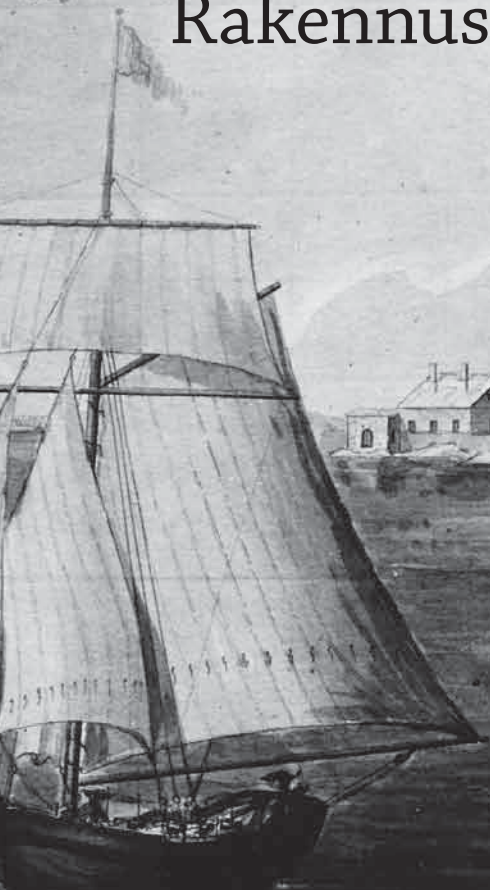

Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, D 14

Rakennushistoriaselvitys 31.12.2008

ark-byroo

Tilaaaja

Senaatti-kiinteistöt
Kristiina Koskiaho, rakennuttajapäällikkö

PHRAKL
Merja Artinsalo, insinööri

Konsultti

Arkkitehtitoimisto Ark-Byroo
Pohjoinen Hesperiankatu 13 B 17
00260 Helsinki
info@arkbyroo.fi
www.arkbyroo.fi
puh. 09 4777 3000
fax 09 4777 3010

Työryhmä:

Marianna Heikinheimo, arkkitehti SAFA, projektin vetäjä
Hanna-Riitta Toivanen, FT, taidehistorioitsija
Sami Heikinheimo, valokuvaaja
Eero Astala, graafikko

Suoritusajankohta

06–12/2008

© Arkkitehtitoimisto Ark-Byroo

Kannen kuva:

A.E. Geete, 1764

Suomenlinna, Pikku Mustasaari, akvarelli

Kungliga biblioteket, Stockholm / MV KA (Sign. 20. XII -34)

Kahdeksan vuotta rakennuksen valmistumisen jälkeen maalatussa akvarellissa näkyy kolmikerroksinen mansardikattoinen rakennus, joka hallitsee Pikku Mustasaaren siluettia. Rakennuksessa on ullakkoikkunat, savupiippurivistö ja sen eteläjulkisivussa näkyy kolme ikkunaa ja pienempi pyöreä ullakkoikkuna.

Maalaus kertoo myös saaren karusta kivikkoisuudesta ja siinä näkyvät etelänpuoleiset luodot.

ark-byroo

Sisällys

1 Johdanto 4

Tutkimuskohde 4

Tehtävä ja sen rajaus 5

Ympäristö: Suomenlinnan ja Pienen Mustasaaren historia 5

Ruotsalaisesta kasarmiarkkitehtuurista 7

Lähteet ja kirjallisuus 8

Aikaisempi tutkimus 9

Kuvailulehti 10

2 D14 rakennushistoria 12

Merisotakoulun historiasta 12

Öster Svartö Kalf eli Pienen Itäisen Mustasaaren linnoituskokonaisuus 13

Ruotsin vallan aika 1748–1808 16

Venäjän vallan aika 1808–1918 21

Suomen itsenäisyyden aika 1918–2008 28

3 Inventointi 34

1. kerros 37

2. kerros 63

3. kerros 83

4 Ajallinen kerroksellisuus 102

5 Johtopäätökset 108

Lähteet ja kirjallisuus 110

Liite: Linnoitustermit 112

Liite: Venäläisen kauden piirustusten symbolivärit 113

Johdanto

Tutkimuskohde

Suomenlinnan kasarmirakennus D 14 Pikku Mustasaarella sijaitsee tykistöpihan itälaidalla. Rakennuksen rakentaminen aloitettiin todennäköisesti vuonna 1754.¹ Rakennus katettiin, ja mansardikerros viimeisteltiin vuonna 1756.² D 14 on tiettävästi Helsingin toiseksi vanhin rakennus

-
- 1 Ks. Rakennuksen perustietokortti, 1; Museoviraston Rakennushistorian osasto, Suomenlinnan hoitokunta, Suomenlinnan rakennusten historia, Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 17, Toim. Pekka Kärki, Museovirasto, (päätoimittaja), Heikki Lahdenmäki, Suomenlinnan hoitokunta, Liisa Eerikäinen, MV, Helena Rosén, MV ja Seija Linnanmäki, MV, 1997, Jyväskylä, 214, (Myöh. lyh. Suomenlinnan rakennusten historia, 1997.) Ks. Brännback Ebba, Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, Rakennus D 14, Rakennushistoriallinen katsaus. Museovirasto/rakennushistorian osasto, Suomenlinna, 1975, 1; Brännback Ebba, Heikkilä Elina, Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, Rakennus D 14, Inventointi, Museovirasto/rakennushistorian osasto-Suomenlinna, 1975, 1; Heikkilä Elina, Rakennuksen D 14 värit, Arkistokansio Tutkimus VM D 14, 1.
 - 2 Karttapiirustus, Sveaborg, Översiktsplaner, Sveaborgs Relations Ritning för Åhr 1756/2, KrA XI:129 ja Mikrofilmi Voo3023/Fotostaatti n:o 21, MV RH C5.

heti naapuriin rakennetun kasarmirakennuksen D 11 jälkeen.

Kasarmirakennus D 14 toimii nykyään Merisotakoulun asuntolana. Merisotakoulu perustettiin 1930, mutta tämä kasarmi tuli sen käyttöön ilmeisesti vuoden 1933 tienoilla. Rannikkotyökistön aliupseerikoulu aloitti toimintansa Pienessä Mustasaarella jo maaliskuussa 1923.³ Rakennuksen eri vaiheissa heijastuvat Suomenlinnan historian eri jaksot: Suomenlinnan linnoitusten suunnittelijan Augustin Ehrenswardin kausi ja yleensäkin Ruotsin vallan aika vuoteen 1808; Venäjän vallan ajan alkupuoli ennen Krimin sotaa (Oolannin sota), joka muodostaa käännekohtan; Venäjän vallan ajan loppupuoli vuoteen 1918; sisällissodan aika 1918, jolloin Suomenlinna toimi vankileirinä; ja maamme itsenäisyyden aika nykypäivään saakka. Itsenäisyyden ajan alkupuolella 1920-luvulla rakennus oli kokonaan asuinkäytössä, ja ilmeisesti 1930-luvulta lähtien Merisotakoulun hallussa.⁴

3 Gardberg C.J., Palsila Kari, Viapori Suomenlinna, 1998, Keuruu, 143.

4 Suomenlinnan rakennusten historia, 1997, 214.

Tehtävä ja sen rajaus

Tavoitteena on tuottaa kohteen D 14 korjaushanketta palveleva rakennushistoriallinen selvitys, josta nykyisen tilan eri osien vaiheet käyvät ilmi aikajärjestyksessä. Samalla luodaan rakennuksesta löytyneen materiaalin perusteella sen eri vaiheista kokonaisvaltainen näkemys. Koska kyseessä on arvokas Ruotsin vallan aikainen rakennus Suomessa, on työssä kiinnitetty erityistä huomiota vanhimpiin rakennusosiin ja kohteen kulttuurihistorialliseen merkitykseen.

Selvitys perustuu arkistotutkimukseen, kirjallisuuteen, ja rakennuksessa tehtyyn inventointiin, jonka yhteydessä rakennuksen ulko- ja sisätilat on dokumentoitu valokuvaamalla. Tärkeä tehtävä on rakennuksen eri osien ajoittaminen. Lopuksi työhön kuuluu tilojen ja rakennuksen eri osien arvottaminen. Tähän selvitykseen ei sisälly väri- eikä pintatutkimusta, ei laastitutkimusta eikä rakenteiden avaamista.

Ympäristö: Suomenlinnan ja Pienen Mustasaaren historia

Suomenlinna kuuluu kokonaisuutena UNESCO:n maailmanperintökohteisiin, jollaiseksi se hyväksyttiin 1991. Saariryhmän, jonne linnoitusalue rakennettiin, Ruotsin vallan aikainen nimi oli Sveaborg, suomeksi Viapori. Sen historialliset vaiheet alkoivat 1700-luvun puolivälissä. Linnoitushanke lähti käyntiin juuri Helsingin edustalla siksi, että Ruotsi-Suomen suurvalta-asema oli särkynyt Suomessa Pohjan sodassa, ja itäiset rajalinnoitukset, Viipuri, Käkisalmi, Ivangorod, Pähkinälinna, Narva, Tartto ja Riika, olivat joutuneet venäläisille. Lisäksi oli Nevajoen suulle noussut Pietarin kaupunki, ja Uudenkaupungin rauhassa 1721 vahvistui Venäjän pääsy Suomenlahdelle ja Itämerelle.⁵

Sveaborgin linnoittaminen oli 1700-luvulla Ruotsin suurvallan merkittävin yksittäinen sotilaallinen rakennushanke. Tuolloin linnoitus muodosti osan Ruotsin suurvallan mahtavasta linnoitusjärjestelmästä. Syksyllä 1747 valtiopäivät päätti

5 Pettersson Lars, Särkänlinnan vaiheita, Eripainos Merenkävijät ry:n vuosikirjasta 1947, Helsinki, 5.

rakennuttaa varikkolinnoituksen Helsinkiin ja rajalinnoituksen Loviisaan Degerbyhyn.⁶ Sveaborgin rakentaminen alkoi vuonna 1748, ja linnoitus vihittiin käyttöön 17.7.1750. Linnoituksen valmistuttua siellä oli majoitustilaa yli 8 000 sotilaalle, ja tykkejä yli 1 300, vuonna 1808 jopa 2 100.⁷ Kuitenkin Viapori antautui venäläisille Suomen sodassa ampumatta laukaustakaan 1808, ja linnoituksen vaiheet jatkuivat osana keisarillista Venäjää.

Krimin sota jätti jälkensä myös Suomen rannikolle. Ranskalais-englantilainen laivasto tuhosi Bomarsundin linnoituksen ja Kastelholman linnan Ahvenanmaalla, Ruotsinsalmen linnoituksen Kymissä ja Svartholman merilinnoituksen Loviisan edustalla. Viaporin linnoitukset kärsivät vakavia vaurioita. Viaporin pommitus elokuun 9.–11.

6 Hällström, Olof af, Suomenlinna, Itämeren alueen merilinnoitukset, v Itämeriseminaari Kotkassa, 30.7.–1.8.1987, 1990. Kymenlaakson maakuntamuseon julkaisuja n:o 14, 39–56, 44.

7 http://www.mil.fi/merivoimat/esikunta/hist_aikajana.dsp

päivinä 1855 kesti taukoamatta 46 tuntia. Linnoitusrakennukset vahingoittuivat pahoin.⁸

Viapori ei kuulunut koskaan Suomen Suuriruhtinaskuntaan, vaan Venäjän vallan aikana se oli suoraan keisarikunnan alainen, ja se saatiin Suomelle vasta 12.5.1918. Viaporin linnoituksen miehittäminen venäläisiltä annettiin suomalaisen Raskastykistö patteriston tehtäväksi. Suomenlinnaan saapui kantajoukoksi noin 70 miestä, joista käytettiin alussa nimeä Viaporin Linnoitustykistö, sittemmin Suomenlinnan Rannikkotykistöpataljoona. Se muodosti Viipurin ja Sortavalan vastavien rannikkotykistöpataljoonien kanssa Rannikkotykistörykmentin.⁹

Itsenäisyyden alkuaikoina 1918–19 toimi Suomenlinnassa punavankien karkoituspaikka. Tämä kausi oli saariryhmän historian alennustila, jota kesti suunnilleen huhtikuusta 1918 maaliskuuhun 1919.¹⁰ Itsenäisyyden ajan alkupuolen

8 Sario Niilo, Valpasvuo Ahti (toim.), 1948, 56.

9 http://www.mil.fi/merivoimat/esikunta/hist_aikajana.dsp

10 Gardberg C.J., Palsila Kari, Viapori Suomenlinna, 1998, Keuruu, 141–142.

koko Suomenlinna oli armeijan hallussa. Suomenlinna siirtyi siviilihallintoon 1973, jonka jälkeen sitä asuttivat sekä siviiliasukkaat että sotilaat. Vuonna 1991 Suomenlinnan linnoitus otettiin mukaan UNESCO:n maailmanperintökohteisiin.

Saariryhmän maisema ja kasvillisuus ovat muovautuneet monin tavoin sen historian aikana. Eläinten pito muuutti aikanaan maaperän kasvi-keitettä. Venäläisaikana Viaporiin kotiutui vieraita kasvilajikkeita, koska tuolloin viljelyalueiden määrä lisääntyi hyötypuutarhojen takia. Toisaalta venäläinen puistokulttuuri edisti osaltaan uusien koristekasvien tuontia puutarhoihin ja lehtimajoihin. Puusto täydentyi poppeleilla ja pajuilla.¹¹

Suomenlinnan maisemat, mukaanlukien Pieni Mustasaari, ovat innoittaneet monia taitelijoita. Heistä tunnetuin on Augustin Ehrensvärdin itsensä lisäksi Elias Martin (1739–1818). Ehrensvärdin tarkoituksena oli, että taiteilijat ikuistaisi-

11 Helander, Henttonen, Simons, Ahlqvist (Oy Arkkitehtuuri ja Maisema Ab), Suomenlinnan maisema, Kunnostussuunnitelma, Suomenlinnan hoitokunta, 1987, Helsinki, 50.

Viapori Kaivopuistosta nähtynä. Gavril Sergejev, akvarelli, 1811. Valok. Timo Syrjänen, 1992. Venäjän valtiollinen sotahistorian arkisto, Moskova/ Neg. n:o 201 629. MV kuva-arkisto.

vat Viaporin rakennustöitä kuvalliseen muotoon.¹² Venäjän vallan aikana useat taiteilijat, kuten Gavril Sergejev, ikuistivat Viaporin panoraamoin (ylläoleva kuva). Lisäksi neljän valokuvan sarja Museoviraston kuva-arkistossa esittää taiteilija Sergei Wlasoffin töitä, joista otetut alkuperäiset valokuvat löytyvät Moskovan Sota-arkistosta, jossa on lisää Suomenlinnaa koskevia asiakirjoja.

Ruotsalaisesta kasarmiarkkitehtuurista

Viimeistään 1500-luvulta alkaen Ruotsi-Suomen merkittävimpiä varuskuntia olivat Tukholman li-

¹² Gardberg C.J., Palsila Kari, Viapori Suomenlinna, 1998, Keuruu, 27.

säksi Kalmar, Örebro, Västerås ja Uppsala.¹³ Ruotsin suurvalta-ajalla tähdättiin suunnitelmassa kokonaisten varuskunta- ja linnoituskäytöiden toteuttamiseen.¹⁴ Myös Sveaborgista muotoutui vähitellen eräänlainen varuskuntakaupunki, jossa on aina asunut sotilaiden lisäksi myös siviilejä.

Pienen Mustasaaren kasarmirakennus oli osa Tykistöpihaa (Artillerigården). Kun tätä kokonaisuutta verrataan vaikkapa Tukholman vastaavaan tykistöpihaan, jonka suunnitteli Carl J. Cron-

¹³ Ericsson Lars, Den svenska garnisonstaden från 1600-tal till 1900-tal. Tillkomstprocessen. Historiallinen arkisto 104, Hellström Sven och Selén Kari, (red.), Uppkomst och Avveckling. Historiallinen arkisto 104, 1994, Helsinki, 61–89, 62–63.

¹⁴ Ks. Ahlberg Nils, Stadsgrundningar och planförändringar, Svensk Stadsplanering 1521–1721, Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, Uppsala, 2005, I–II, Västerås.

stedt vuosina 1763–77¹⁵, nähdään näiden välillä enemmän eroja kuin yhtäläisyyksiä. Tukholman tykistöpihan kolme rakennusta, päärakennus ja sen sivuilta alkavat L-kirjaimen muotoiset sivurakennukset on sijoitettu toisiinsa täysin symmetrisesti, kun taas Pienellä Mustasaarella on toteutettu valeperspektiiviä, tosin heikoin tuloksin, koska suunnitelma jäi keskeneräiseksi.

Optisen harhan idea arkkitehtuurissa on vanha perinne, jota tunnettiin jo renessanssijan Roomassa. Valeperspektiivi perustuu optiseen harhaan, millä korostetaan sitä, mitä halutaan asettaa etusijalle.

Samanlaiset vinot kulmat kuin Pienen Mustasaaren kasarmirakennuksesta löytyvät

¹⁵ Berg Ejnar, Kaserner, baracker och hyddor, Svenska soldatboningar under fyra århundraden, 1981, Uddevalla. Armémusei skrifter III, 61, 61 kuva 53.

Landskronan Adolf Fredrikin kasarmista, joka on luultavasti suunniteltu vuonna 1786. Tämä miehistön majoitusrakennus oli todennäköisesti Carl Hårlemanin käsialaa. Se eroaa kasarmista D 14 sikäli, ettei se perustu keskikäytäväratkaisulle, vaan siinä oli neljä uloskäyntiä porraskäytävineen, joista yksi sijaitsi rakennuksen toisessa päädyssä.¹⁶ Sen sijaan keskikäytäväratkaisua on sovellettu Skeppsholmenin itäiseen miehistörakennukseen Tukholmassa, joka valmistui yht'aikaa läntisen parakkirakennuksen kanssa vuonna 1700 arkkitehti Nicodemus Tessin Nuoremman piirustusten mukaan. Muutenkin tämä Skeppsholmenin itäinen kasarmi muistuttaa Pienen Mustasaaren kasarmi-rakennusta, koska siinä oli 1740-luvulla tehtyjen mittauspiirustusten mukaan mansardikatto, ja ulko-ovien sijoituskin on samantapainen.¹⁷

Millaiset tyypologiat ohjasivat Ruotsi-Suomen kasarmiarkkitehtuuria? Vaikuttaa siltä, että majoitusrakennuksia oli karkeasti jakaen kolmen-

¹⁶ Ibid., 31, 31 kuvat 17, 18.

¹⁷ Ibid., 46, 46 kuva 36.

laisia: pitkänomaisia valtavia miehistökasarmeja; pienempiä kivirakenteisia parakkeja; ja tilapäisiä puurakenteisia majoitusrakennuksia. Suuria majoitusrakennuksia oli kahdenlaisia: ne joissa majoitushuoneet oli sijoitettu pitkän, talon päästä päähän kulkevan keskeiskäytävän varrelle; ja ne joissa huonejako toimi sisäänkäyntien ja niihin liittyvien porraskäytävien varassa. Tämä näkyy mm. Kristianstadin Pohjoisessa kasarmissa, joka valmistui vuosina 1754–1768.¹⁸

Tukholman Sota-arkistossa on säilynyt everstiluutnantti Fredrik Wilhelm Hoppen, joka teki piirustuksia myös Sveaborgiin, piirustus Landskronan parakkia varten 1740-luvulta. Tämä parakki on vaatimaton, kaksikerroksinen rakennus, jonka alakerta on ristiholvattu. Sen julkisivupiirustuksessa näkyy, että alakerrassa on kaari-ikkunat, ylemmässä suorakaiteenmuotoiset.¹⁹ Erityyppisten ikkunoiden käyttö oli siis tavallista ruotsalaisessa kasarmiarkkitehtuurissa, mutta

¹⁸ Ibid., 32–33, kuvat 19 ja 21.

¹⁹ Ibid., 14, 14 kuva 1.

ilmeisesti erimuotoisia ikkunoita ei kuitenkaan sjoitettu sekaisin samaan kerrokseen. Tutkimuskohteessamme on muutamia ylälaidastaan kaarevia ikkunoita suorakulmaisten seassa samassa kerroksessa. Syytä tähän emme ole löytäneet.

Pienen Mustasaaren majoitusrakennus D 14 kuuluu ruotsalaisen kasarmiarkkitehtuurin parhaimmiston. Se, että itse Augustin Ehrensvärd on ollut suunnittelemassa tätä kasarmia lisää vielä entisestäänkin sen kulttuurihistoriallista merkitystä.

Lähteet ja kirjallisuus

Vanhimmat rakennusta D 14 koskevat kirjalliset ja kuvalliset lähteet löytyvät Ruotsin Sota-arkistosta Tukholmasta, jossa säilytetään Sveaborgin linnoituksen piirustuksia sen perustamisajalta.

Lähteinä on lisäksi Museoviraston Rakennushistorian osaston hallussa olevat ruotsalaisten piirustusten mikrofilmikopiot sekä fotostaatit, venäläiset originaalipiirustukset, ja valokuvat. Osa tästä materiaalista, kuten venäläisen insinöörikoennuskunnan tekemät piirustukset, ja 1970-lu-

vulla ennen peruskorjausta otetut valokuvat, löytyy Suomenlinnan arkistosta C 5. Museoviraston Rakennushistorian osastolta löytyvät niiden venäläisten sotilasasiakirjojen käännökset, joiden originaalit ovat Kansallisarkistossa.

Museoviraston kuva-arkiston hallussa on valokuvia, jotka on otettu Suomenlinnaa eri aikoina esittävästä kartoista, maalauksista, piirustuksista ja grafiikasta, tai 1900-luvun osalta paikan päällä. Vanhin maalaus, joka esittää Pientä Mustasaarta, ja jossa kasarmirakennus näkyy alkupe- räisessä asussaan mansardikattona, on akva- relli vuodelta 1764, ja jonka on signeerannut A.E. Geete. Tämä maalaus on Tukholman Kuninkaallisen kirjaston omaisuutta, ja siitä on valokuva Museoviraston kuva-arkistossa. Helsingin Kaupunginmuseon kuva-arkistossa on kaksi valokuvaa, joissa rakennus on keskeisessä asemassa, vuodelta 1937 ja 1965. Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen materiaalista löytyy muutamia piirustuksia itsenäisyyden ajalta, ja ikkunoiden restaurointi-suunnitelma vuodelta 2006.

Museoviraston Rakennushistorian osastolla on vielä mikrofilmeiltä kirjoitetut kopiot Ruotsin vallan ajan alkuperäisistä suunnitelmista koko Suomenlinnan osalta. Originaalit ovat Ruotsin Sotakollegion arkistossa Tukholmassa. Kopioista löytyy joitakin viittauksia Pieneen Mustasaareen, ja tähän kasarmirakennukseen alkaen vuodesta 1753. Asiakirjat tunnetaan nimellä ”Fästningsrelationer” tai Olluksen kokoelma puhtaaksikirjoittajansa mukaan.

Kansallisarkiston venäläiset sotilasasiakirjat on käännetty suomeksi, ja nämä aktit löytyvät, tosin vähän sekavasti luokiteltuina, Museoviraston Rakennushistorian osaston kellarista. Akteissa on joitakin kiinnostavia tietoja myös tästä kasarmista. Samoin Museoviraston Rakennushistorian osastolta löytyy *Formulaari*, joka on kään- nös venäjänkielisestä Viaporin linnoitusvaiheiden kuvauksesta vuoteen 1904: *Vuosiselostuksia Viaporin linnoituksesta aikojen alusta vuoteen 1904*, sekä Barclay de Tollen kuvaus Viaporista vuodelta 1808.

Suullisia tietoja Ruotsin vallan ajan Suomenlinnan arkkitehtuurista ovat antaneet Mu-

seoviraston tutkijat Seija Linnanmäki ja Helena Rosén.

Aikaisempi tutkimus

Rakennuksesta D 14 on tehty vuonna 1975 sekä rakennushistoriallinen katsaus että inventointi. Sen vaiheista on lyhyt yleiskatsaus Museoviraston Rakennushistoriallisen osaston julkaisussa n:o 17 vuodelta 1997, *Suomenlinnan rakennusten historia*. Lisäksi 1970-luvun korjausten yhteydessä rakennus dokumentoitiin valokuvaamalla. Näiden mustavalkokuvien negatiivit löytyvät Museoviraston Suomenlinna-aineiston joukosta.

Kuvailulehti

Kohde

D 14 kasarmi, Merisotakoulun asuntola

Entiset rakennusnumerot:

Stenhuset n:o 3 (1700-luvulla)

N 89 (1800-luvun alkupuolella)

N 159 (1800-luvun loppupuolella)

D 2 (1927)

Kaupunginosa 52.

Alue: 1132 Suomenlinna

Rakennus: 0414 Asuntola

Rakennuksen tunnus: 1132 0414

Valmistumisvuosi 1756

Suunnittelijat ja rakennuttajat

Ruotsin vallan aika 1748–1808

Pikku Mustasaaren linnoituskokonaisuus: Augustin Ehrensvärd,

J. Zellers ja von Spången. Rakennuksen D 14 suunnittelijaa ei var-

muudella tiedetä.

Venäjän vallan aika 1808–1918

Venäläinen insinöörikomennuskunta

Suomen itsenäisyyden aika 1918–2008

1930-luku Puolustusministeriön rakennusosasto omana työnä

Timo ja Tuomo Suomalainen, peruskorjaus 1975

Tilavuus ja pinta-ala

Rakennustilavuus 11 942 m³

Bruttoala 3 504 m²

Kerrosala 2 956 m²

Käyttö

Ruotsin vallan aika 1748–1808

Sotilaskasarmi

Venäjän vallan aika 1808–1918

1811–n.1857 sairaala

n. 1857–1918 upseerien asuntoina

Suomen itsenäisyyden aika 1918–2008

- 1918 Hermostauti- ja tuberkuloosisairaala sekä siviilivartioston kasarmi
- 1920-luvun asuntopulan aikana asuntoina
- 1936– Merisotakoulun asuntola

Suurimmat muutokset

Ruotsin vallan aika 1748–1808

Huoltoa ja pieniä korjauksia

Venäjän vallan aika 1808–1918

- 1827 rakennuksen eteläpuolelle rakennettiin T-kirjaimen muotoinen käymäläsiipi (1827 jälkeen)
- 1856 Kolmikerroksinen tiilinen käymäläsiipi rakennettiin
- 1857 Krimin sodan tuhojen jälkeiset korjaustyöt
- 1875 Mansardikatto muutettiin aumakatoksi ja yläpohja uusittiin

Suomen itsenäisyyden aika 1918–2008

- 1965 Uusi peltikatto
- 1975 Peruskorjaus ja rakennuksen liittäminen kaukolämpöön
- 1995 Julkisivujen rappausten ja ikkunoiden korjaus.

Omistus

Puolustusvoimat

Kaavallinen ja rakennussuojelullinen tilanne

Rakennus D 14 on osa Suomenlinnan maailmanperintökohdetta. Maailmanperintökohteet tulee suojella kansallisen lainsäädännön keinoin. UNESCO:n päätöksessä 1991 lukee päätöksen perusteena: ”In the history of military architecture, the Fortress of Finland is an outstanding example of both the general fortification principles of the period and specific characteristics.”

Yleiskaavassa 2002 Suomenlinna on merkitty maailmanperintökohteeksi.

Suomenlinnaan on valmisteilla asemakaava, jonka valmistelu on pantu vireille vuonna 2004. Prosessi on kesken, ja alueella ei ole vanhempaa asemakaavaa.

Kohteen ja sen osien suojelu kansallisen lainsäädännön perusteella on kesken. Suojeluinstrumentteja ovat Rakennussuojelulaki ja Muinaismuistolaki. Rakennus D 14 ei kuulu Muinaismuistolain tarkoittamaan alueeseen.

Laki Suomenlinnan hoitokunnasta 1145/1988 kumosi aikaisemmin annetun asetuksen 427/76. Laissa Suomenlinnan alueen ja rakennusten hallintaa, hallintoa, hoitoa ja kunnostusta varten on määritelty opetusministeriön alainen Suomenlinnan hoitokunta.

D 14 rakennus- historia

Merisotakoulun historiasta

Ruotsin vallan aikana oli Sveaborgissa Merisotakoulun edeltäjän eli Saaristolaivaston Suomen eskaaderin rakennuspaikka ja tukikohta. Eskaaderin perustamisvuosi 1756 näkyy Pienen Mustasaaren tykistöpihan nykyisen päärakennuksen D 13 julkisivun yläosassa. Kuninkaallisella käsikirjeellä, joka annettiin 18.10.1756 Tukholmaan sijoitettu kaleerilaivasto irroitettiin Ruotsin avomerilaivastosta. Tämän yksikön sijoituspaikaksi nimettiin Sveaborg, ja sen komentajaksi yleni kenraalimajuriksi nimitetty Augustin Ehrensvärd.¹

Merisotakoulu sai käyttöönsä tammikuussa 1936 rakennuksen D 13, joka oli venäläisaikana valmistunut sairaalaksi, ja josta tuli nyt Merisotakou-

¹ Haikala Olavi, kommodori, Merisotakoulu merivoimiemme päällystön ja alipäällystön kouluttajana. Merisotakoulu 1930–1970, Mikkeli 1970, 15–31, 23; Auvinen Visa, Merisotakoulu 1930–2005, Laivapoikakoulutuksesta korkeakouluopetukseen maailmanperintökohteessa, Raisio, 2005, 11.

lun päärakennus.² Rakennukseen D 14 muuttivat oppilaat, joten rakennuksen alkuperäinen käyttö-tarkoitus lähes palautui.

Öster Svartö Kalf eli Pienen Itäisen Mustasaaren linnoituskokonaisuus

Suomenlinnan Ison Itä-Mustasaaren luoteispuolella sijaitsee luotomainen Pieni Mustasaari eli Pikku-Musta, alkuperäiseltä nimeltään Öster Svartö Kalf. Pieni Itä-Mustasaari oli alun alkaen merkittävä Ehrensvärdin linnoitussuunnitelmasa. Augustin Ehrensvärdin suunnitelmissa tämä soveltui hyvin puolustamaan Kruunuvuorenselälle johtavaa salmea. Ehrensvärd suunnitteli sinne 1751 lähtien itsenäisesti toimivan linnoituskokonaisuuden, johon kuului useita bastioneja: luoteessa kaponieeri Stiernroos; koillisessa linnake

2 Auvinen Visa, Merisotakoulu 1930–2005, Laivapoika-koulutuksesta korkeakouluopetukseen maailmanperintökohteessa, Raisio, 2005, 18.

Löwenhielm; kaakossa linnake Stromberg; ja lounaassa linnake Scheffer. Nämä neljä bastionia ja niiden väliset kurttiinit muodostivat suljetun linnoituksen, jonka matalat rantamuurit seurasivat saaren silloista rantaviivaa.³ Valmistuessaan 1756 linnake oli kuitenkin vaatimaton. Neljän bastionin muodostaman tähtilinnakkeen keskelle rakennettiin nelisivuinen aukio, Tykistöpiha. Saaren länsirannan rintama Löwenhielm–Stiernroos varustettiin vain karkikasematein; kun taas itäinen bastionirintama Stromberg–Scheffer vahvistettiin kokonaan kasemateilla.⁴

Pientä Mustasaarta laajennettiin liittämällä pienet luodot pääsaaren, mikä näkyy vuoden 1792 karttapiirustuksesta. Täyttömaalle rakennettiin veneveistäjä.⁵ Augustin Ehrensvärdin piirtämässä

3 Salokangas Sakari, (toim.) Viapori, Suomenlinna, 1969, Helsinki, 65; Suomenlinnan rakennusten historia, 1997, 199.

4 Suomenlinnan rakennusten historia, 1997, 199.

5 Karttapiirustus, Sveaborg, Lilla Öster Svartö: Generel plan Ritning öfver Lilla Öster Svart Ö. Sveaborg, den 10 Augusti 1792, 1791/1, KrA XI:282 ja Mikrofilmi V 003502/ Fotostaatti n:o 33, MV C 5.

suuressa aluesuunnitelmassa vuodelta 1752 näkyy koko Helsingin edustan linnoitusstrategia eli se, miten Harakan saari, Korkeasaari, Vasikkasaari sekä nykyinen Kaivopuiston, Eiran, ja Helsingin keskustan alue muodostivat osan samaa suurta linnoituskokonaisuutta.⁶

Miten juomaveden saanti oli järjestetty näinkin suurelle miehistöjoukolle, joka majoitettiin Pienelle Mustasaarelle? Vuodelta 1767 on säilynyt merkintä, jonka mukaan saarella olisi ollut yksi kaivo. Tämä kaivo sijaitsi Merisotakoulun nykyisen päärakennuksen kohdalla.⁷ Lisäksi Ison ja Pienen Mustasaaren väliin rakennettiin 1836 lauttasilta, joka koostui viidestä hirsilautasta ja kahdesta rantatuesta. Siltaa jouduttiin korjaile-

6 Karttapiirustus, Sveaborg, Översiktsplaner: Plan af Helsingfors stad, hamn och festning. Plan utvisande befästningarna runt staden och på öarna. A.Ehrensvärd, 1751, 1752/3, KrA XI:8, Mikrofilmi V 003018/Fotostaatti n:o 16, MV RH C5.

7 ”Fästningsrelationer”. Kopiot Ruotsin Sotakollegion Suomenlinnaa koskevista suunnitelmista, 1767. (KrA) MV RH; Auvinen Visa, Merisotakoulun koulurakennukset, Merisotakoulu 1930–1970, Mikkeli 1970, 88–93, 90.

maan usein.⁸ Formulaarin mukaan oli viimeistään vuonna 1849 Pienen Itäisen Mustasaaren ja Läntisen Mustasaaren välillä uiva silta. Sen lautakatetta uudistettiin 1851.⁹

Kasarmirakennus D 14 edustaa ruotsalaisia 1700-luvun linnoitusarkkitehtuuria. Se oli osa mahtavaa Tykistöpihasuunnitelmaa, johon suunniteltiin valeperspektiiviä eteläeurooppalaisten ihanteiden mukaan. Nämä haaveet eivät täysin toteutuneet, mutta valeperspektiivisuunnitelma selittää rakennuksen D 14 venytetyt vinot kulmat koillisessa ja lounaassa. Syy ei ollut maastossa eikä ympäröivissä linnoitusvarustuksissa, vaan barokin ihanteiden soveltamisessa 1700-luvun arkkitehtuuriin.

Valeperspektiiviä käytettiin Suomenlinnassa viidessä kohdassa, joista mahtavin on Susisaa-

ren linnanpiha vuodelta 1753. Pienen Mustasaaren kasarmin vino sijoittaminen palveli optista harhaa, jonka mukaan keskeiseksi tarkoitettu rakennus tai sen osa saadaan näyttämään vaikuttavammalta sijoittamalla sen sivuilla olevat rakennukset tai sen osat viistosti suhteessa päärakennuksen keskiakseliin. Koska kasarmi oli rakennettava viistosti suhteessa tulevaan suunniteltuun aukion päärakennukseen, korostettiin vinoa perspektiiviä rakentamalla kasarmin koillis- ja kaakkoisnurkat terävämmiksi alle 90 asteen kulmiksi. Tämä optinen harha jäi kuitenkin Pienellä Mustasaaressa keskeneräiseksi. Myöskään symmetria ei toteutunut, sillä aukion länsipuolelle rakennettu Tykistöverstas oli rungoltaan kapeampi kuin mansardikattoinen kasarmirakennus, ja se käsitti vain yhden kerroksen. Aukion keskusrakennusta ei toteutettukaan Ruotsin vallan aikana, mutta vanhoista Tukholman Sota-arkistossa olevista

karttapiirustuksista voi aistia suunnitelman barokkihengen.¹⁰

Keskusrakennus jäi ruotsalaisilta rakentamatta, eivätkä aukion kaksi sivua muodostavaa rakennusta vastanneet kooltaan tai muodoltaan toisiaan. Aukion 1800-luvun keskivaiheilla rakennetun keskusrakennuksen paikalla on ollut vanhempaa rakennuskantaa, jotka oli merkitty numeroilla 90 ja 96.¹¹

8 Akti 17044/19. Venäläiset sotilasasiakirjat käännoiksi-neen, KA, kopiot MV RH.

9 ”Formulaari”, käänös venäjänkielisestä Viaporin linnoitusvaiheiden kuvauksesta vuoteen 1904: Vuosiselostuksia Viaporin linnoituksesta aina varjageista (aikojen alusta) vuoteen 1904, 22. MV RH.

10 Ks. Sveaborg, Översiktsplaner: Sveaborgs Relationsritning 1751 Åhrs arbete. Plan öfver utförda befästningsarbeten, A.Ehrensward, F.W. Hoppe, Uppwist och öfwersedd i K.G.st Defensions Deputation under Riksdagen År 1752. Krigsarkivet Stockholm, XI:365, 1751/1. Mikrofilmi V003015/Fotostaatti MV RH C5 n:o 13, Sveaborg, Lilla Öster Svartö: Sveaborgs relations ritning för år 1751, Sveaborg d. 18 juli 1751A. Ehrensward, F.W.Hoppe, 1751:1, KrA XI:72 ja Mikrofilmi V003470/Fotostaatti n:o 1, MV RH C5.

11 ”Formulaari”, käänös venäjänkielisestä Viaporin linnoitusvaiheiden kuvauksesta vuoteen 1904: Vuosiselostuksia Viaporin linnoituksesta aina varjageista (aikojen alusta) vuoteen 1904, 1849, 19. MV RH.

KrA XI:72 / MV RH

A. Ehrenswärd ja F. W. Hoppe 1751

Sveaborgs Relations Ritning för Åhr. Lilla Öster Svartö. Varhainen suunnitelma Pikku Mustasaaren Tykistöpihasta ja linnoituksesta. Pihan pitkällä sivuilla on kaksi verstaserakennusta, jotka on sijoitettu vinosti suhteessa kasarmiin, joka muodostaa barokkipihan pääaiheen. Molemmat verstaat ovat kapearunkoisia.

Toteutusvaiheessa kasarmi rakennettiin pihan itäpuoleisen verstaan paikalle.

Saaren pohjoisosassa näkyy lahti bastioni Hammiltonin kohdalla. Muiden bastionien nimet ovat tässä vaiheessa Stakelberg ja Helfensten.

Ruotsin vallan aika 1748–1808

D 14 on yksi Suomenlinnan ja koko Helsingin vanhimmista rakennuksista. Kolmikerroksinen kasarmi näkyy alkuperäisessä asussaan A.E. Geten akvarellissa (kansi) mansardikattoisena.¹²

Kasarmirakennus viimeisteltiin 1756, jolloin saaren suljettu varustus muutenkin valmistui. Alun perin rakennus tunnettiin nimellä *Stenhuset n:o 3*. Karttapiirustuksessa vuodelta 1756 (katso sivu 17) mainitaan, ”*Stenhuset Numero 3, är i åhr täckt och Mansard Våningen färdig.*” Augustin Ehrensvärd suunnitteli Pikku Mustasaaren linnoituslaitteita ja rakennuksia. Hänen allekirjoituksensa on useissa 1750-luvun alkuvuosien piirustuksissa. Vuodelle 1756 päivätty karttapiirustus, jossa tutkimamme kasarmi esiintyy rakennussuunnitelmana, on ilmeisesti oikeaksi todistettu kopion kopio. Emme pysty varmuudella sanomaan, onko Ehrensvärd rakennuksen suunnittelija vai ei. Var-

¹² Rakennusta korotettiin venäläisellä kaudella 1875 yhdellä kerroksella, jolloin mansardikatto muutettiin aumakatoksi.

muuden saamiseksi olisi tutkittava alkuperäistä dokumenttia tai sen valokuvaa, jota Museoviraston Rakennushistorian arkistossa ei ole.

Lars Petterssonin mukaan tämä vanha kasarmi oli pohjakaavaltaan ja huonejärjestelyltään jotain uutta ja uraauurtavaa Suomessa. Siinä kahteen vierekkäiseen riviin sijoitetut huoneet ryhmittivät rakennuksen päädyistä päätyyn ulottuvan keskikäytävän kummallekin puolelle. Mansardikatto oli myös uutuus, ja osittain juuri Viaporin välityksellä siitä tuli ruotsalaisen kauden lopun ja kustavilaisen kauden johtava kattomuoto suomalaisessa herraskartano- ja kaupunkiarkkitehtuurissa. Vuonna 1796 kerrotaan, että kasarmia on huollettu ja korjailtu vuosittain.¹³ Alun perin rakennuksessa oli kaksi varsinaista asuin-

¹³ ”Fästningsrelationer”. Kopiot Ruotsin Sotakollegion Suomenlinnaa koskevista suunnitelmista, 1796. (KrA) MV RH.

kerrosta, ja yksi mansardikerros, jossa oli osittain lappeen suuntainen katto. Huoneiden ryhmittely oli toteutettu kaikissa kolmessa kerroksessa siten, että ne sijaitsivat käytävän kummallakin puolella. Käytävästä oli ovi jokaiseen huoneeseen erikseen. Huoneiden välillä ei tiedetä olleen oviaukkoja, ja niissä on ollut yksi ikkuna kussakin.¹⁴

Vuonna 1798 yksi liesi purettiin ja yksi uusi kaakeliuuni muurattiin paikalleen. Samalla rakennettiin uusia lattioita, ja huoneita kalkittiin.¹⁵ Vuonna 1804 tehtiin joitakin korjauksia mansardikatolla peitetystä kerroksessa. Näiden muutosten laadusta ei ole tarkkaa tietoa.

¹⁴ Brännback Ebba, Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, Rakennus D 14, Rakennushistoriallinen katsaus. Museovirasto/Rakennushistorian oasasto, Suomenlinna, 1975,3. MV RH.

¹⁵ ”Fästningsrelationer”. Kopiot Ruotsin Sotakollegion Suomenlinnaa koskevista suunnitelmista, 1798. Speciellt sammandrag eller relation öfver förrättade arbeten å Sveaborg, År 1798. (KrA) MV RH.

1756

Ote karttapiirustuksesta: Sveaborg, Översiktsplaner.
Sveaborgs Relations Ritning för Åhr 1756, 1756/2, KrA
XI:129 ja Mikrofilmi V003023/Fotostaatti n:o 21, MV RH C5.

Capomärens
Stjärnos

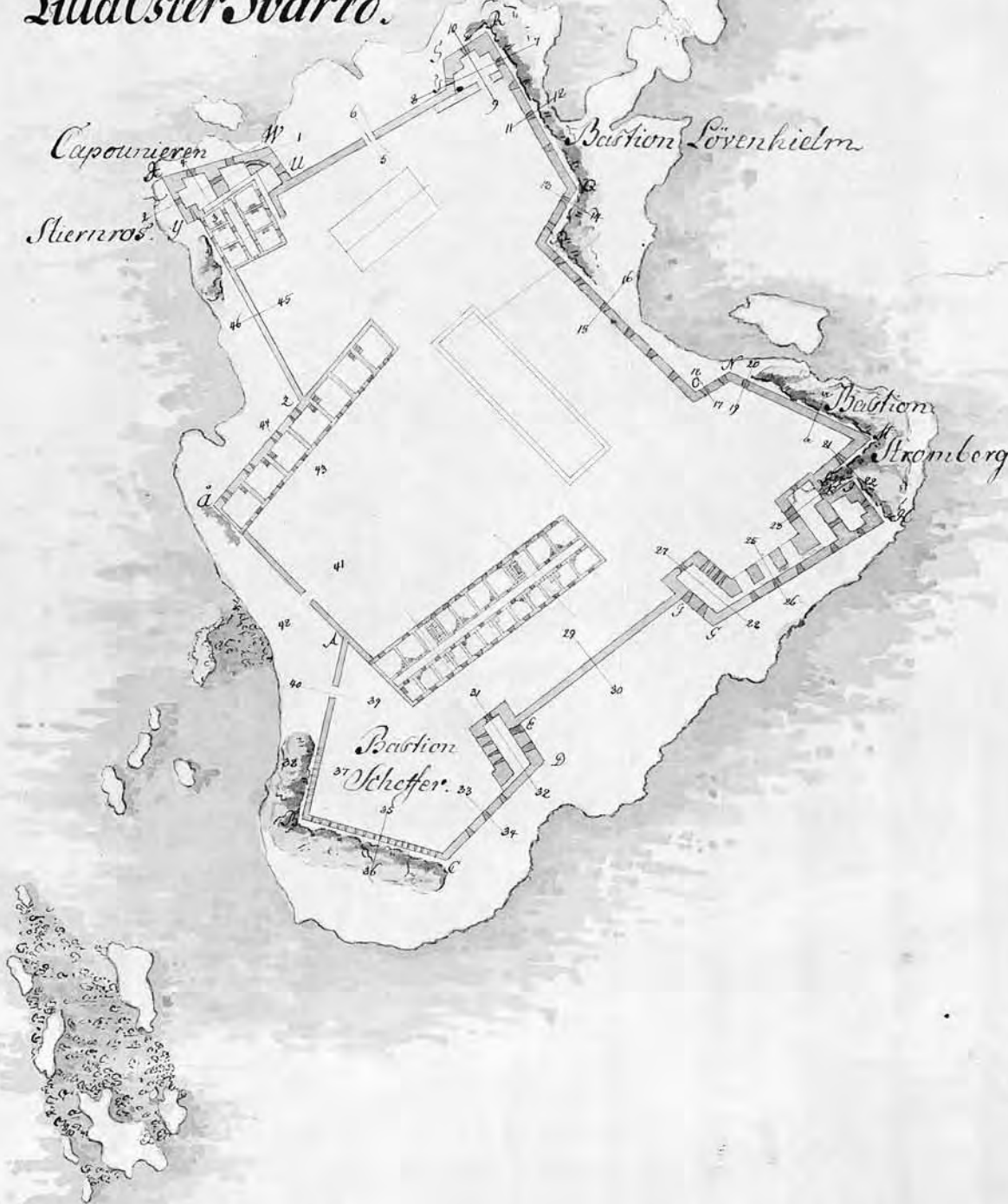
Bastion Strömberg

Bastion Ravenhielm

Bastion Scheffer

Dilla öster

Lilla Öster Svartö.

1774

Pienen Itäisen Mustasaaren asemapiirustus, jossa näkyy bastionit Lövenhielm, Stromberg, Scheffer, sekä kaponieri Stiernros. Saaren pohjoisosassa sijainnut lahti on täytetty.

Pihasommitelma perustuu valeperspektiiviin. Majoitusrakennus (Stenhuset n:o 3) ja tykistöpaja (n:o 1) muodostavat pihan pitkät, vinot sivut. Kummassakin on viisteiset lyhyet päätyjulkisivut. Bastionin muuri muodostaa pihan kolmannen sivun ja neljännen suunnitelmaksi jäänyt rakennus, jota ei toteutettu ruotsalaisella ajalla. Kuvassa näkyy vielä saaren eteläpuoliset luodot.

Stenhuset n:o 3 eli nykyinen D 14 on rakennettu ja siitä on esitetty ensimmäisen kerroksen pohjapiirros. Rakennuksessa on keskeiskäytävä ja kaksi porrashuonetta. Kolmikerroksinen rakennus, jonka kaksi alinta kerrosta rakennettiin tiilestä ja kolmas, mansardikerros oli puurakenteinen. Ylä-, ala- ja välipohjat olivat puiset lukuunottamatta kolmannen kerroksen keskikäytävän kattoa, joka holvattiin. Asemapiirroksessa näkyy selvästi myös uunit, jotka sijoituivat majoitushuoneiden nurkkiin ja kulmiin. Itäsivulla oli 12 majoitushuonetta ja länsisivulla kahdeksan sekä kaksi porrashuonetta. Asemapiirros vuodelta 1774 vastaa parhaiten toteutunutta tilannetta.

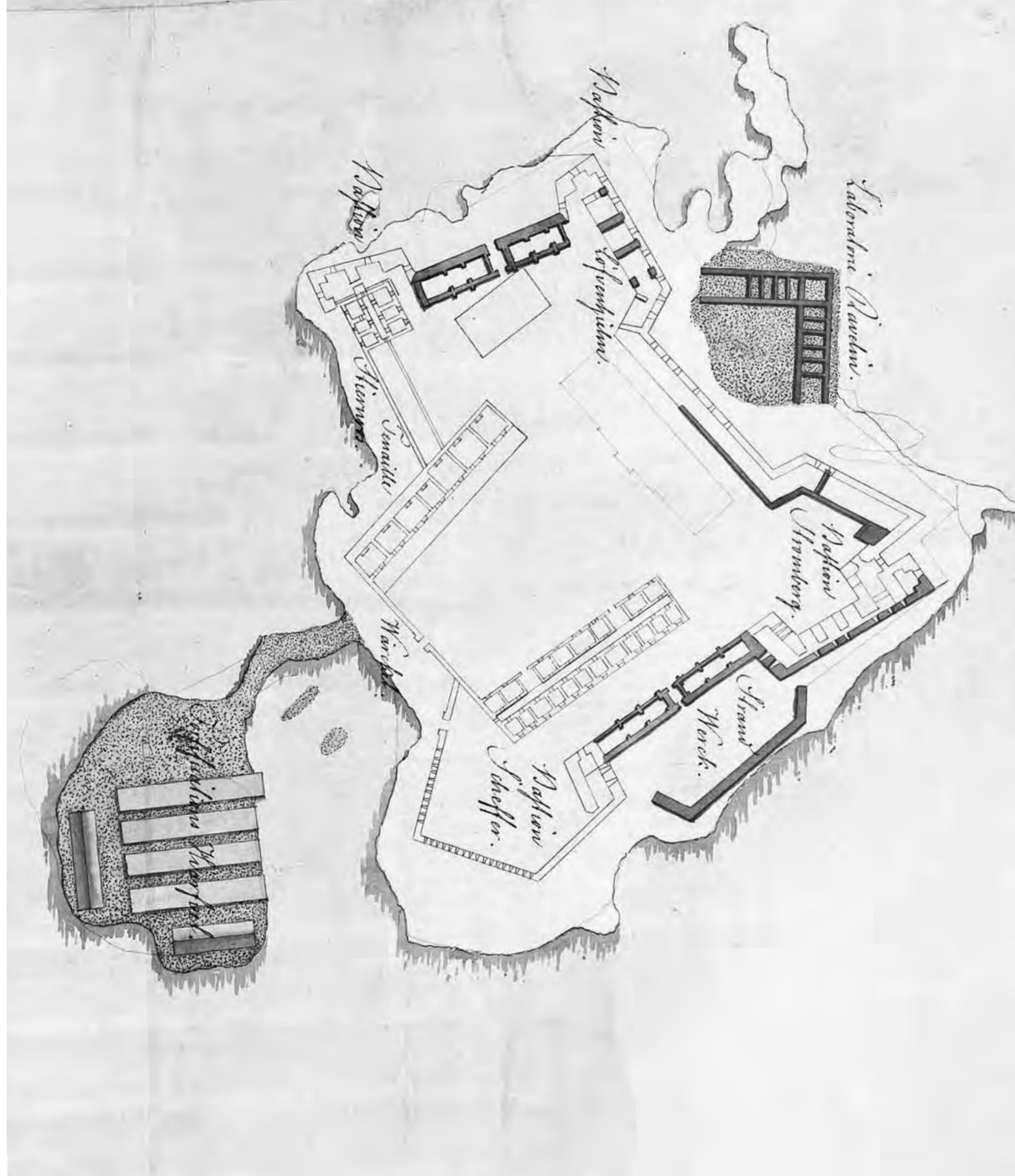
1792

KrA XI:282 / MV RH

Joh. Nicl. Berger ja F. A. Melan ja H. G. v. Kierting 1792
 General Plan Ritning öfver Lilla Öster Svart Ö. Alkuperäisessä sota-arkiston piirustuksessa on käytetty värisymboleja, mikä käy ilmi selostustekstistä. Käytössäme ollut mikrofilmi on mustavalkoinen.

Piirustuksessa näkyy aikavälillä 1771–1792 rakennetut ja puretut rakennelmat väritetyinä pintoina. Saaren eteläpuolelle täyttömaalle on rakennettu veneveistämö. Pohjoisrannalle on rakennettu niinikään täyttömaalle laboratorio Ravelin. Bastioni Strombergin ja bastioni Schefferin välisen kurttiinin sisäpuolelle on rakennettu huone. Vastaava laajennus on suoritettu myös länsipuolisessa kurttiinissa.

Karttapiirustusta on rajattu, ja sitä on käännetty samansuuntaiseksi kuin vuoden 1774 piirustus.

Facade of Corps de Quartel *imaginaire*

Facade of Artillerie Wærkstædernes *imaginaire*
Horizonten.

Facade of Corps de Quartel *imaginaire*

Facade of Artillerie Wærkstædernes *imaginaire*
Horizonten.

Facade of den Alløaguabla *imaginaire*
etter Lintin S. S.
Horizonten.

Det mærkelige Rådet, er mestest. *imaginaire*

Profil *imaginaire* af den Carionatør

Profil af den *imaginaire* Carionatør

Inventar den 26. Sept. 1752.
P. H. *imaginaire*

imaginaire

◀ *KrA XI:87 / MV RH*

A. Ehrenswärd ja J. Zellers 1752

Kuvassa näkyy linnoituslaitteiden julkisivuja Pikku Mustasaarella. Piirustuksessa näkyy ylärivissä saaren ensimmäisen miehistön majoitusrakennuksen (Corps de Guardet) kaksi julkisivuhahmoa (utanföre ja innanföre).

Venäjän vallan aika 1808–1918

Vuoden 1827 jälkeen rakennusta laajennettiin eteläpuolelta puurakenteisella, T-kirjaimen muotoisella kolmikerroksisella käymäläsiivellä. 1856 puisen siiven tilalle rakennettiin kivirakenteinen siipi.

Insinöörijoukkojen tarkastaja totesi 1851, että Viaporin Pikku Mustasaaren rakennukset olivat sairaalakäytössä, ja suhteellisen hyvässä kunnossa.¹⁶

1857 Krimin sodan tuhojen jälkeen rakennus otettiin käyttöön asuntolina. Keskikäytävät jaettiin väliseinin huoneistoihin, ja käymälöitä rakennettiin porrastasanteille. Alapohjat kitattiin savella tiiviiksi ennen laualattioiden tekemistä. Muutenkin lattioita, seiniä, ovia ja ikkunoita kunnostettiin ja maalattiin. Vanhat uunit purettiin, ja

¹⁶ Akti 14728/4, Venäläiset sotilasasiakirjat käännettiin, KA, kopiot MV RH.

tilalle rakennettiin 25 hollantilaista ja yhdeksän venäläistä kaakeliuunia. Jälkimmäiset olivat ilmeisesti suurikokoisia Utermarkovski-kiertoilmauuneja. Nimitys tulee tehtailija Utermarkin nimestä. Ulkoseinät maalattiin maavärillä pigmentoidulla kalkilla ja räystäslista liimapohjaisella maalilla.

1859 D 14 -rakennuksen, joka tunnettiin tuolloin numerolla N 159, uunit korjattiin. Ne valkaistiin ja maalattiin. Ovien sisäpuoliset osat kuten myös ikkunat, ovet, ikkunalaudat, lattiat ja kynnykset korjattiin. Ikkunat kitattiin.¹⁷

1875–76 suojäyläpohja ja mansardikatto purettiin, ja tilalle rakennettiin normaalikorkuinen kolmas kerros, sekä peltikatteinen aumattu vesikatto.¹⁸ Tuolloin myös kolmannen kerroksen

¹⁷ Akti 15798/38, 1859, Venäläiset sotilasasiakirjat käännettiin, KA, kopiot MV RH.

¹⁸ Akti 17044/16, Venäläiset sotilasasiakirjat käännettiin, KA, kopiot MV RH.

käytävän holvit purettiin ja rakennettiin suora yläpohja.

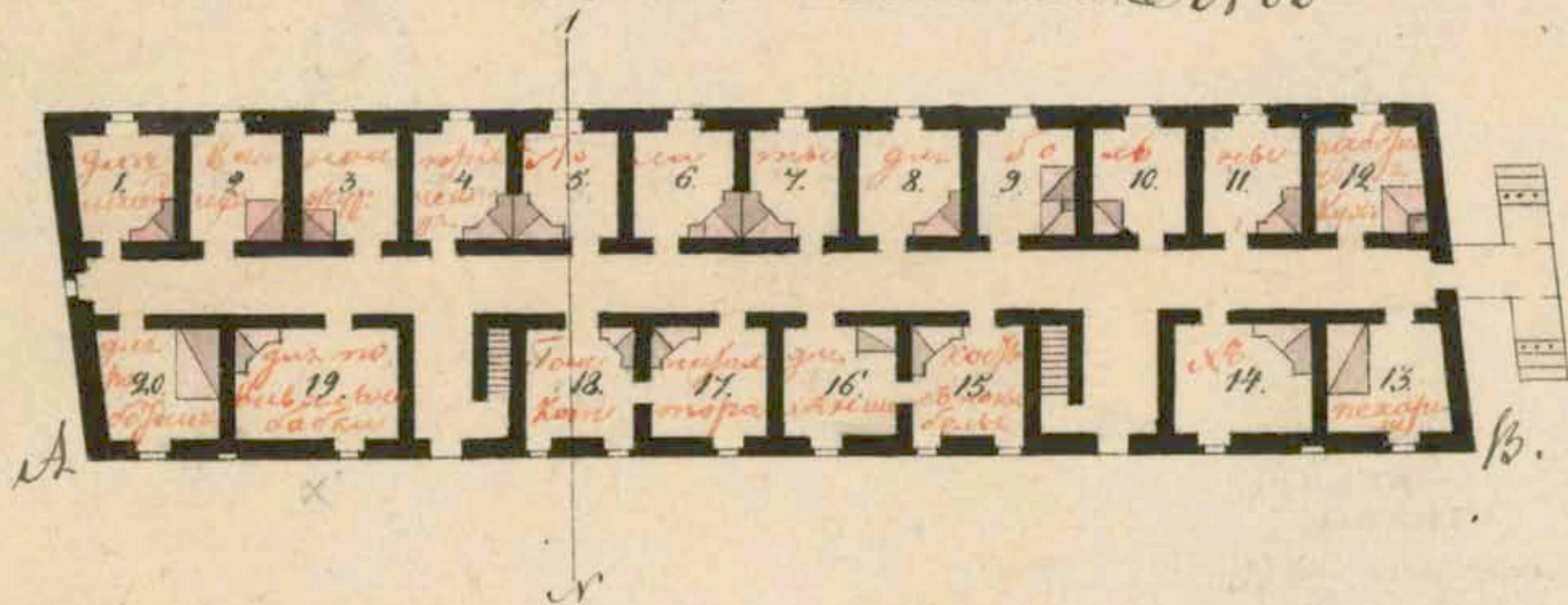
1876 kaksi alinta kerrosta peruskorjattiin, käymälän seinät vuorattiin uudelleen. Kolmannen kerroksen seinät rapattiin. Katto maalattiin 1883, ja 1891 se maalattiin punamullalla kahteen otteeseen. Käymälöitä paranneltiin 1889, ja likakaivojen tilalle tehtiin ilmaklosetit. 1902 rakennettiin suuri kattoikkuna ja rakennus varustettiin rautaisilla ulkotikkailla.¹⁹

Tarkasteltaessa Venäjän vallan aikaisia piirustuksia on otettava huomioon venäläisen insinöörikomennuskunnan käyttämät koodivärit (katso liitteet).

¹⁹ Akti 17044/16, Venäläiset sotilasasiakirjat käännettiin, KA, kopiot MV RH.

В. П. М.

Планъ 1го Этажа. № 39

◀ MV RH C5 n:o 450 (osa)

Akimov 1827

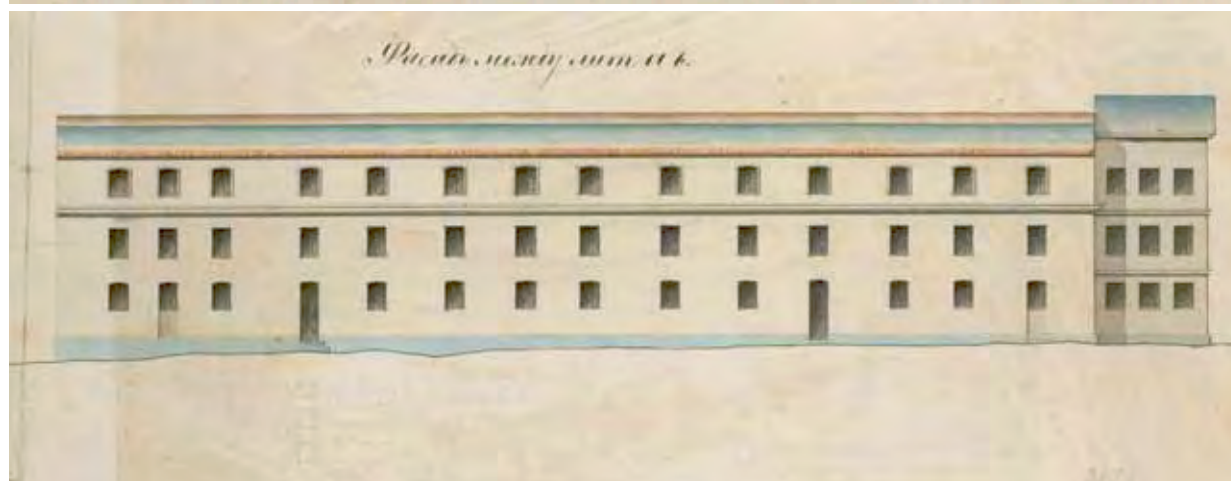
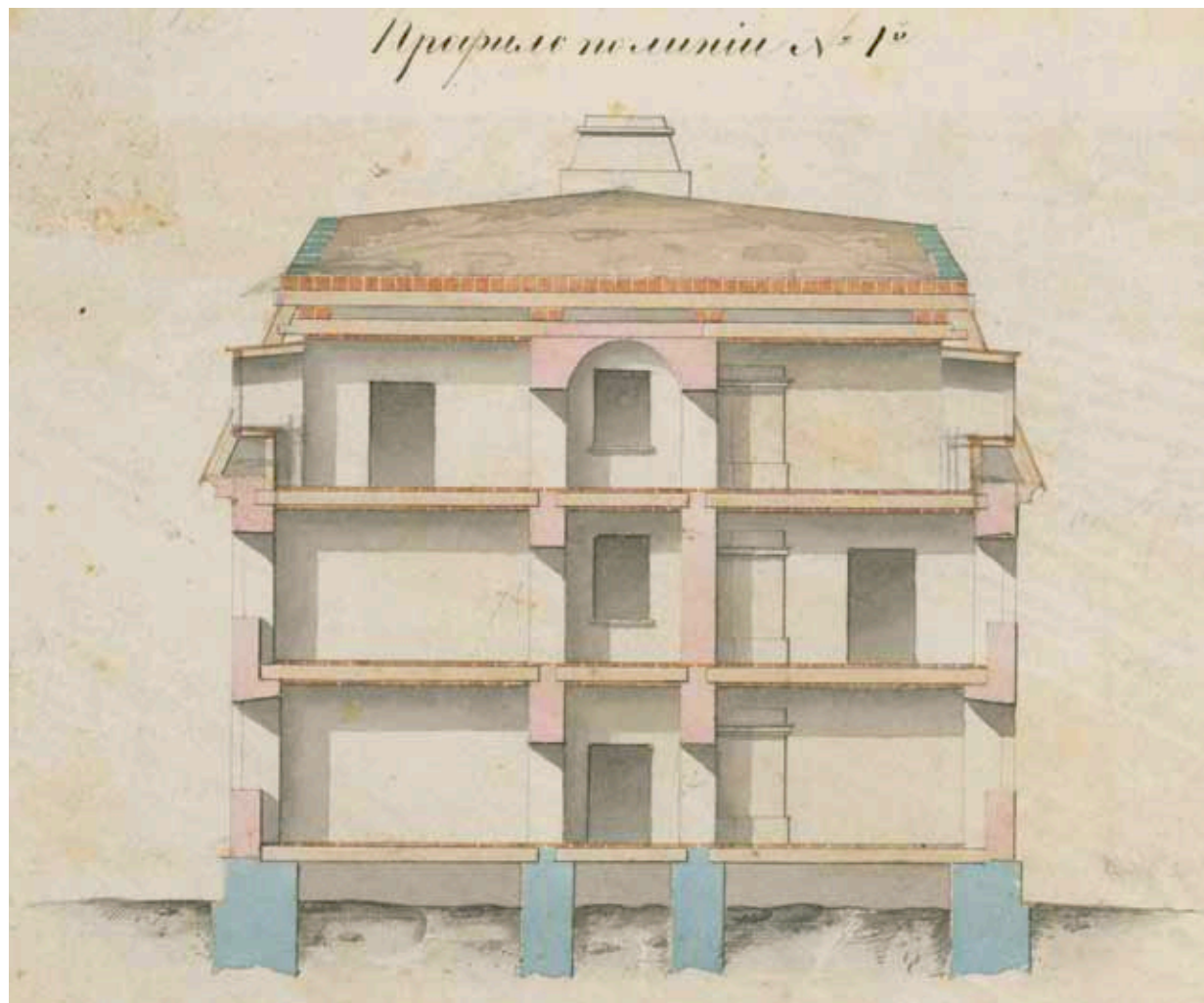
Kyseessä on vanhin rakennusta esittävä piirustus venäläiseltä ajalta. Rakennus oli sairaalakäytössä. Pohjapiirustuksessa näkyy sen eteläpäähän lisätty puinen käymäläsiipi.

▶ MV RH C5 n:o 215 (osa)

Insinööri, everstiluutnantti Martinov 1856

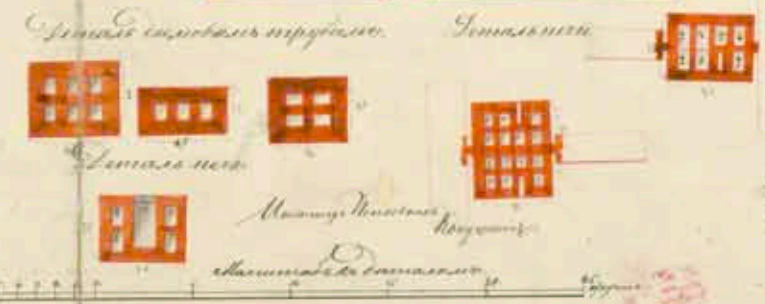
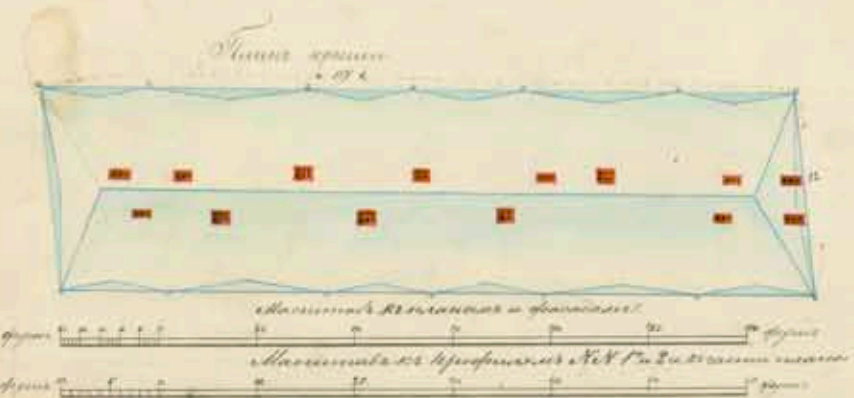
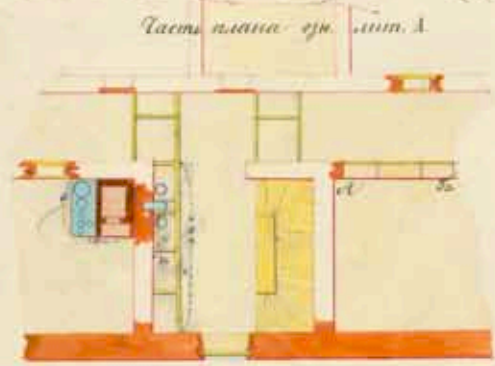
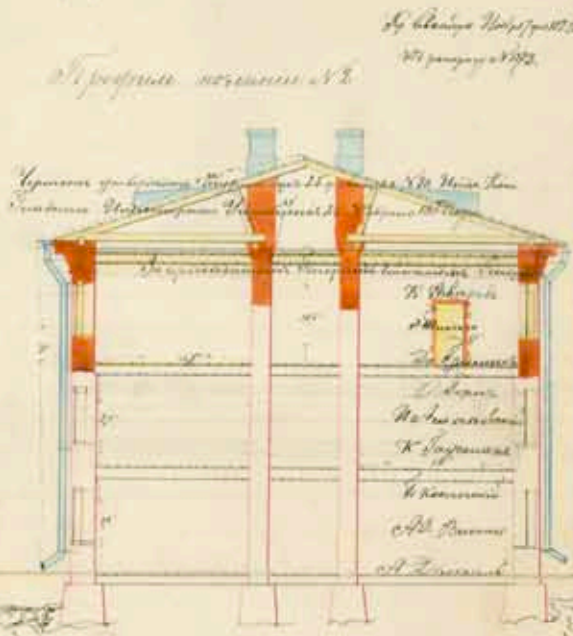
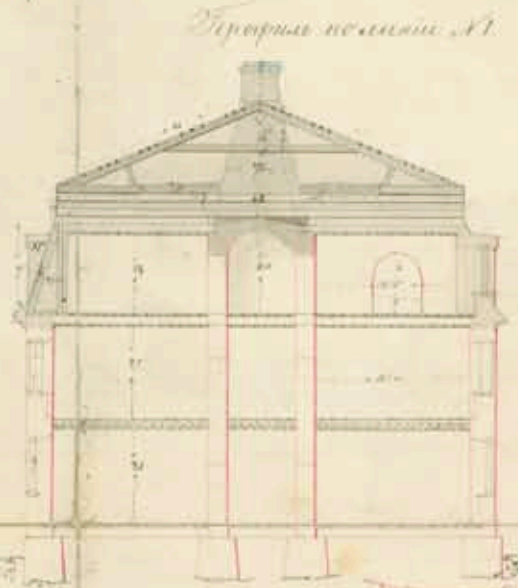
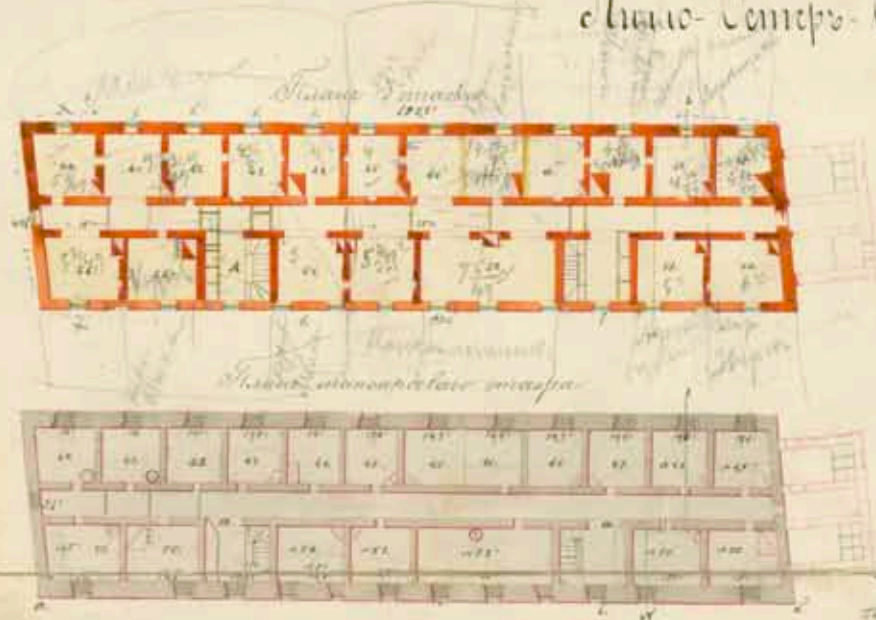
Piirustuksessa näkyy ensimmäisen kerran kivirakenteinen kolmikerroksinen käymäläsiipi, joka on muuta rakennusta korkeampi. Leikkauspiirustuksessa on näkyvissä alkuperäinen kolmannen kerroksen käytävän holvi, suuret uunit ja huoneiden välille avattu aukkoja.

Huomio kiinnittyy myös tukevaan yläpohjarakenteeseen, joka on todennäköisesti suunniteltu paloturvallisuutta silmälläpitäen ja minimoimaan mahdollisten pommitusten vahinkoja.

По Свеаврской крепости.

Детальный чертеж къ плану на разборку мансардового этажа съ выносами и крышею едлание обыкновенного этажа надъ фундаментами подъ № 159 въ укрѣпленіи сѣверо-восточномъ.

Чертежъ кровли

М. Шварц

Л. Шварц

К. Шварц

А. Шварц

Величина кровли и выносовъ

Величина стѣнъ и фундаментовъ

◀ MV RH C5 n:o D 219

Insinööri, everstiluutnantti Benard 1873

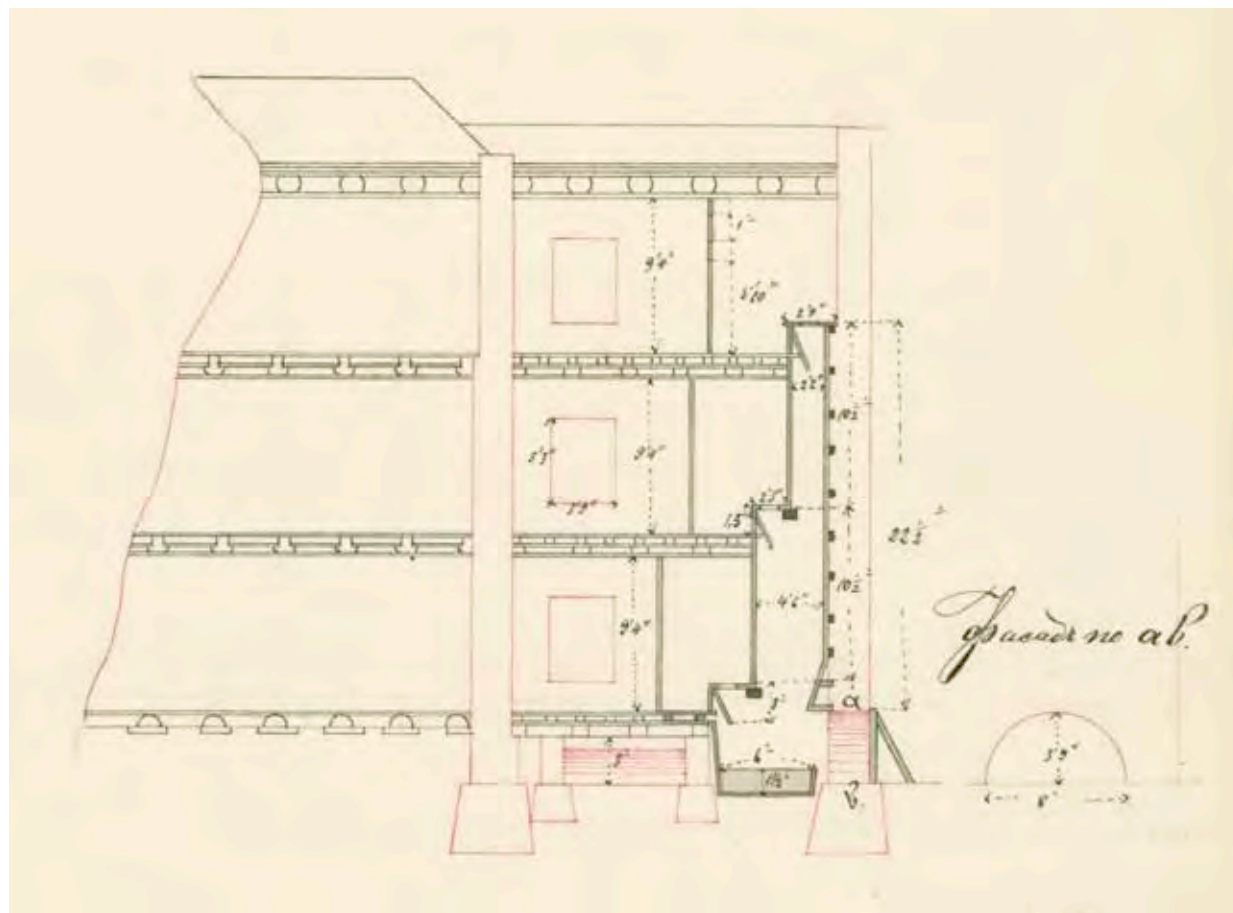
Mansardikerroksen purkaminen ja uuden aumakaton rakentaminen. Vasemmalla ylinnä näkyy uuden kolmannen kerroksen pohjapiirros ja sen alla tilanne ennen muutosta. Näiden alla näkyy julkisivu. Nyt käymäläsiipi jää pääsiiven uutta kattoa matalammaksi. Kattopiirustuksessa on näytetty jalkakourut ja uudet piiput. Katon muodon muuttamisen yhteydessä hormistoja muutettiin niin, että hormistot jatkuivat suorina kolmannen kerroksen läpi vesikatolle. Tämän jälkeen rakennuksen julkisivussa on kaksi piippurivistöä yhden, harjalla sijainneen sijasta.

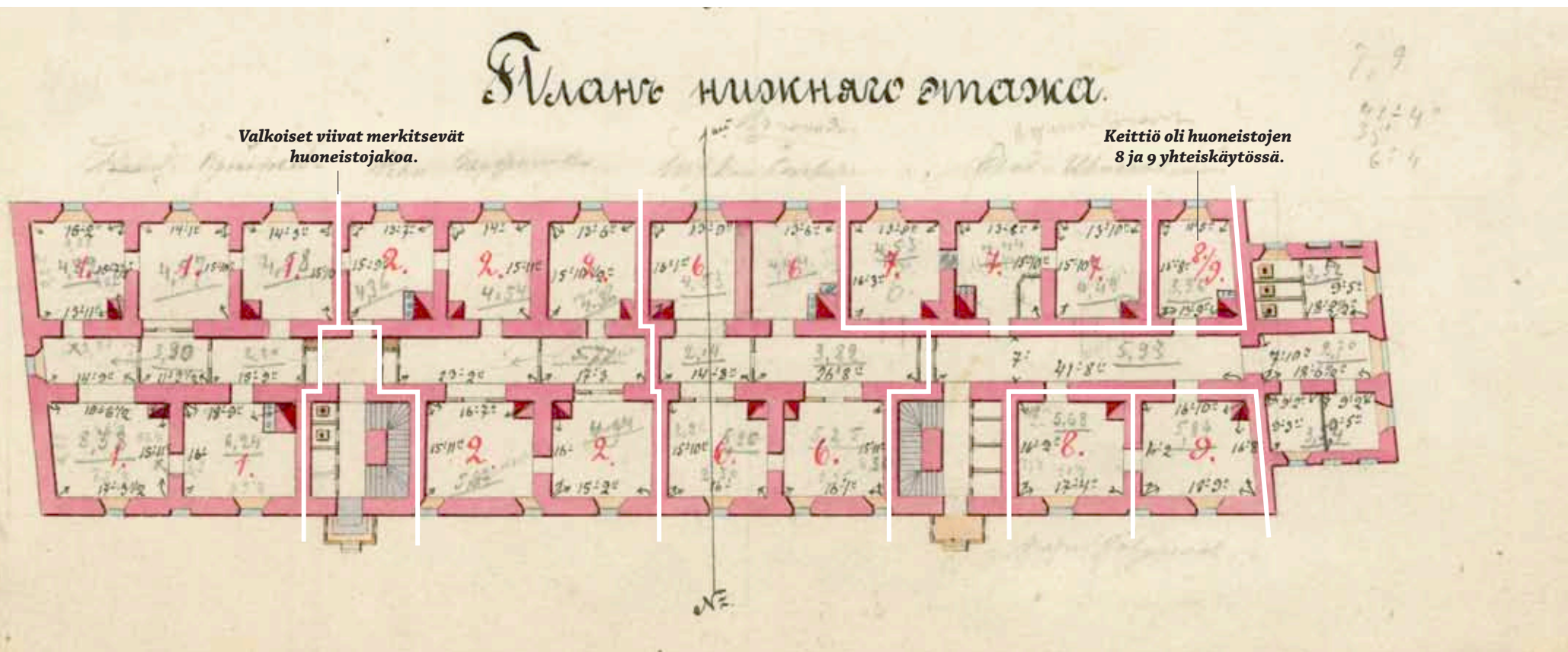
Tässä yhteydessä rakennus on ainakin osittain muutettu asunnoiksi. Pohjoisempaan porrashuoneeseen on sijoitettu käymälöitä ja keskeiskäytävälle on rakennettu jakoseiniä.

▶ MV RH C5 n:o 225 (osa)

Sotilasinsinööri, eversti Aleksanrov 1889

Suunnitelma käymälöiden kunnostamiseksi. Leikkauksessa on esitetty yksityiskohtaisesti rakennuksen alkuperäinen käymäläjärjestelmä. Ei ole tietoa, muutettiin ko käymälää tässä yhteydessä.

MV RH C5 n:o 226.

Ensimmäisen kerroksen pohjapiirustus.

Piirtäjää ei mainittu, 1897

Nk. upseerirakennus on piirustuksen mukaan kokonaan asuntona. Kerrokset on jaettu rakentamalla käytävälle väliseiniä. Pohjoisemman porrashuoneen varassa

on kaksi suurta huoneistoa kullakin kerrostasanteella. Näille on rakennettu porrashuoneeseen käymälät. Ete-läisen portaan varassa on neljä asuntoa kussakin kerrok-sessa sekä käymäläsiipi. Kahdella yhden huoneen asun-nolla on yhteinen keittiö kerroksittain. Pohjakerroksessa näkyy myös tuulikaapit.

Rakennus D 14 läntinen julkisivukatoksineen. Ei vsl. MV RH

Rakennus D 14 läntinen julkisivu tuulikaappeineen. Ei vsl. MV RH

Suomen itsenäisyyden aika 1918–2008

Vuonna 1965 uusittiin katon peltirakenne.²⁰ Merisotakoulu aiottiin siirää Porkkalaan 1970-luvulla, mutta päätös peruttiin. Puolustusministeriö pyörsi aikaisemmin tekemänsä päätöksen ja teki uuden 11.1.1974, jonka mukaan Merisotakoulu jäi Suomeenlinnaan. Vuosina 1975–78 tehtiin peruskorjaus, ja rakennus liitettiin kaukolämpöön. Sisätiloista poistettiin vanhoja peiliovia, sekä lähes kaikki uunit kahta lukuunottamatta purettiin. Sisätilat uusittiin perusteellisesti, ja vanhat katokset poistettiin ulko-ovien yläpuolelta.

²⁰ Puolustusministeriö, Rakennusosasto, Merisotakoulu, Suomenlinna, Rakennus D 14 peruskorjaus asuntolaksi, Esisuunnitelma 15.11.1974. Puolustushallinnon rakennuslaitos, 2.

1975–78 korjattiin vanhoja ikkunoita, ja todennäköisesti uusittiin vanhoja ikkunanpuitteita ja osa ikkunoiden karmeista. Vanhoja rakennusosia poistettiin, vaikka rakennusselostuksen mukaan esmerkiksi vanhoja ovia pyrittiin säilyttämään mahdollisuuksien mukaan.²¹

1995 julkisivujen rappauksia korjattiin ja julkisivut maalattiin. Ikkunoiden puitteet ja karmit maalattiin ulkopuolelta ja ikkunapellityksiä kunnostettiin ja maalattiin.²²

2006 tehtiin ikkunoiden kunnostussuunnitelma, jota ei ole toteutettu.²³

²¹ Ibid., 1974, 3.

²² Suomenlinnan hoitokunta, julkisivun kunnostustyö. Yleiset vaatimukset ja ohjeet. Muistio 11.8.1995.

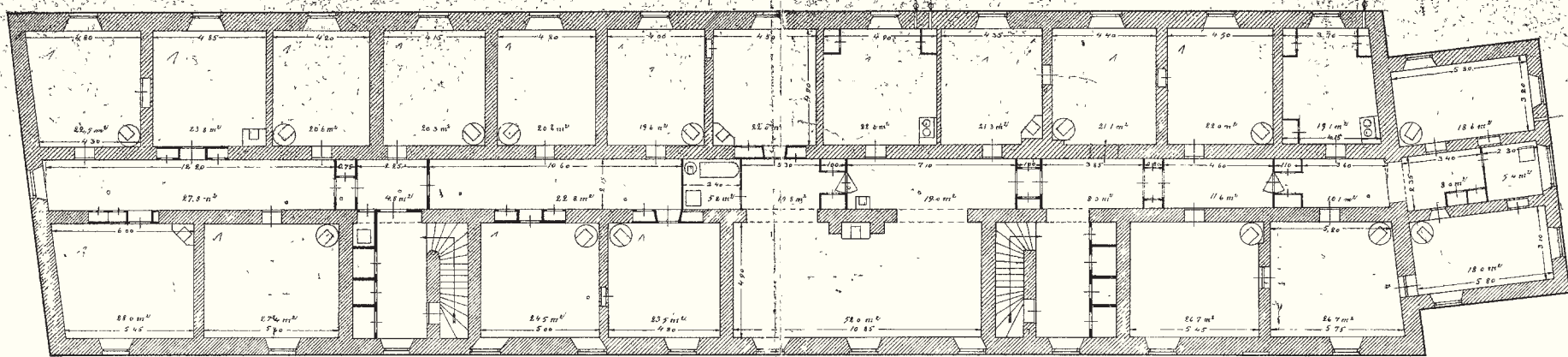
²³ Amper Reetta, Merisotakoulun asuntolan D 14 ikkunoiden kunnostussuunnitelma, 2.10.2006. Puolustushallinnon rakennuslaitos.

► *PH Rakl. n:o 361, 1933*

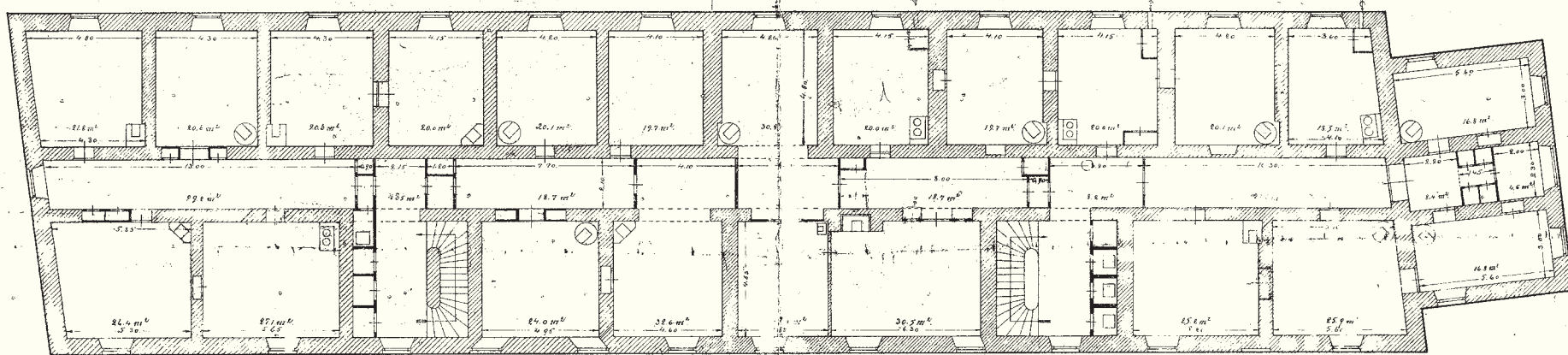
Suomenlinnan rakennus D 14, asuntolan pohjapiirustus, 1.–3. krs. Rakennusta on käytetty 1920-luvun asuntolan aikana asuntoina. Piirustus on suunnitelma rakennuksen kunnostamisesta majoituskäyttöön. Vaikuttaa siltä, että viimeistään tässä vaiheessa rakennukseen on asennettu vesijohdot koska kolmannessa kerroksessa kesikäytävällä on kylpyhuone ja muidenkin kerrosten kesikäytävillä on pieniä käymälöitä. Edelleen kuvassa näkyy jo 1800-luvulla porrastasanteille rakennetut käymälät. Käymäläsiiven kaksi ylintä kerrosta muutettiin ilmeisesti asuinhuoneiksi. Näissä kerroksissa uusissa huoneissa on uunit. Alimpaan kerrokseen jäi vielä käymälä. 1800-luvun lopulla tehtyihin, käytävälle avautuviin kaariaukkoihin rakennettiin taas ovia ja seinän sisään upotettuja komeroita.

Majoitushuoneisiin on piirretty pönttöuuneja huoneiden nurkkiin. Ne on ilmeisesti rakennettu tässä vaiheessa, koska pyöreitä uuneja ei näy 1800-luvun pohjissa.

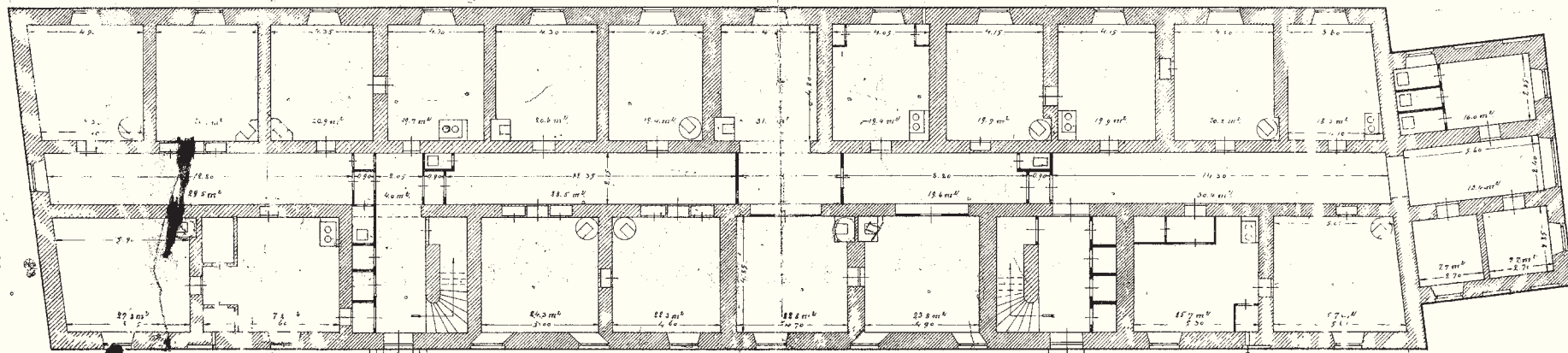
Porrashuoneiden tuulikaapit poistettiin viimeistään tässä vaiheessa.

III Kerros

II Kerros

I Kerros

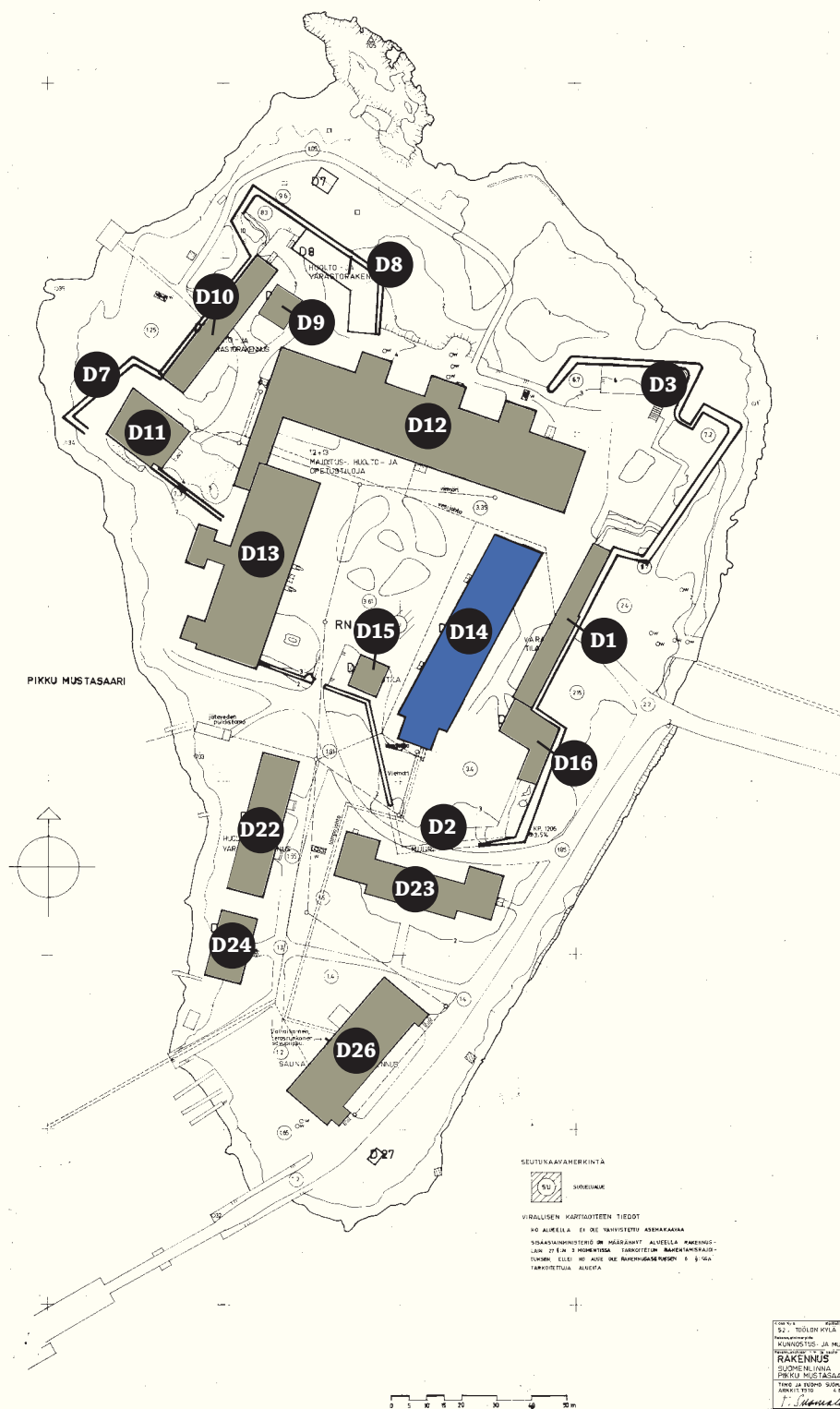
M S	K.L. 9.1.7 - K.A.
1:100	Part 1/4-32 & 33
	Tark.
	Huv.
J No	
P No	361.

Suomenlinnan
Kasarmihotolue.
Slinnan räk D b
Asunto a.
Pohjanliirsustus.

Pienen Mustasaaren rakennukset

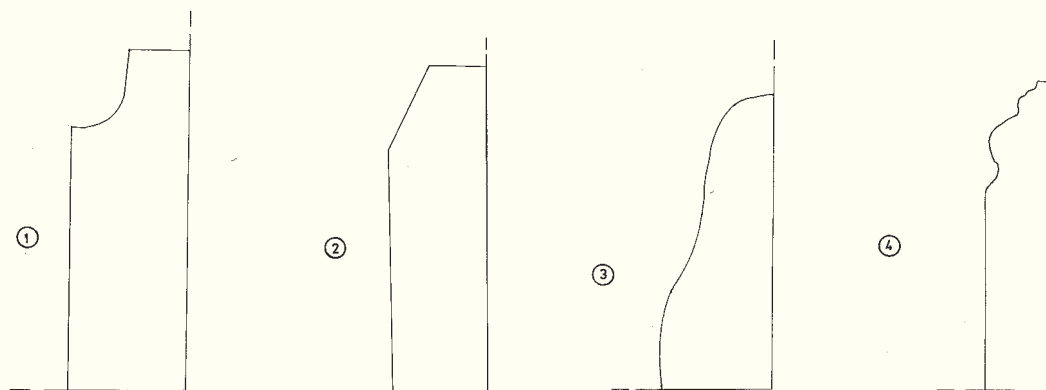
Pohjana asemapiirustus vuodelta 1975

- D 1 Kurttiini Stromberg-Scheffer 1751–53 ja 1773–74.
 D 2 Bastioni Scheffer, osittain hävinnyt, 1751–53 ja 1773–74. Osa jouduttiin purkamaan sairaalan D 23 rakennustyömaan tieltä ensimmäisen maailmansodan aikana.
 D 3 Bastioni Stromberg 1751–53 ja 1773–74.
 D 7 Bastioni Stiernroos 1753–56, 1770–73.
 D 8 Bastioni Löwenhielm 1753–56, 1773–75. Bastionien Löwenhielm ja Stromberg välille rakennettiin 1753 kurttiini.
 D 9 Ruumishuone 1845–46 ja varasto.
 D 10 Kurttiini Löwenhielm-Stiernroos 1754, 1773–74
 D 11 Entinen yksikerroksinen vartiotupa Corps de Guardet 1752–56, apteekki viimeistään 1811, vuodesta 1867 sen yläkerrassa asui lääkäri ja alakerrassa oli apteekki. 1920-luvulla asuntoina. Helsingin vanhin kivirakennus.
 D 12 Merisotakoulun kadettirakennus. Sen paikalla oli 1750 aloitettu ja keskeneräiseksi jäänyt työkaluvarasto ja vartiotupa, jonka paikalle rakennettiin sairaala vuosien 1828–31 välillä. Mahdollisesti piirustukset teki Carl Ludwig Engel. 1846 rakennusten D 12 ja 13 välille rakennettiin yksikerroksinen yhteysosa. 1870 rykmentin sotilassairaalaksi, 1919 ihotautisairaalaksi. Merisotakoulu muutti tänne vähitellen vuosina 1947–48.
 D 13 Asemapiirustuksessa näkyy lännessä Merisotakoulun päärakennus D 13, jonka paikalla oli Ruotsin vallan aikainen yksikerroksinen tykistöverstaas, ja puinen keittiörakennus. Tykistöverstaas oli lähes valmis jo 1752, ja sen yhteydessä oli kaivo jo Ruotsin vallan aikana. Venäjän vallan ajan alkupuolella se oli L-kirjaimen muotoinen. Siitä rakennettiin 1849–52 sairaala. Punavankileirin aikana talo oli vankikasarmi sekä sukupuolitautilien sairaala. 1935 rakennus kunnostettiin Merisotakoulun päärakennukseksi.
 D 14 Katso esim. s. 10–11.
 D 15 Vartiotupa 1820, rakennettiin puisen edeltäjänsä paikalle. Planetaario.
 D 16 Bastioni Scheffer rakennettiin vuosina 1751–1753. Bastionimuuri toteutettiin suoraan kalliolle ilman sisätiloja. Ensimmäisen maailmansodan vuonna oikea siipi ja osa oikeasta kyljestä purettiin sairaalan D 23 työmaan tieltä.
 D 22 Sairaalan sauna 1844–45, sittemmin varastorakennus.
 D 23 sotilassairaala toisen maailmansodan ajalta, esikuntarakennus.
 D 24 verstaas 1844–45, asuinrakennus
 D 26 Merisotasairaan sauna ja pesula, 1902–04.

Leikkaus B-B 1975, P. Sihvonen ja P. Malm, MV RH C5

Jalkalistamallit 1-4, E. Brännback, 1975, MV RH C5

Vuosina 1975–78 suoritetuissa korjaus- ja muutostöissä rakennusta ei laajennettu, mutta sen varustelutasoa parannettiin. Purkaminen kohdistui kevyisiin väliseiniin, uuneihin, porrashuoneiden väli- ja yläpohjiin sekä saniteettitilojen välipohjiin.

Rakennus salaojitettiin. Tuolloisen tiedon mukaan rakennus on perustettu kalliolle. Ulkotasot eli ilmeisesti porrashuoneiden edustalla olevat portaikot uusittiin graniitista. Alapohja rakennettiin uudelleen. Sen rakennekerrokset ovat alhaalta päin luetellen sorastus, kosteuseristys, kevytsorabetoni, teräsbetoni-laatta, lattiapäällyste ja märkätilojen kohdalla lisäksi vedeneristys suojabetoneineen.

Porrashuoneiden ja erillisen käymäläsiiven välipohjat uusittiin betonista. Muualla vanha välipohjarakenne säilytettiin. Yläpohjiin lisättiin eristystä. Ulkoseinät jäivät ennalleen. Peltikatto oli uusittu edellisen kerran 1965, joten sitä ei korjattu.

Rakennusselostuksen mukaan vanhoja ikkunoita kunnostettiin ja osittain uusittiin entisen malliseksi. Aikaisempien vuosisatojen sisäovia säilytettiin vain kymmenkunta ovilevyä. Muut ovet uusittiin.

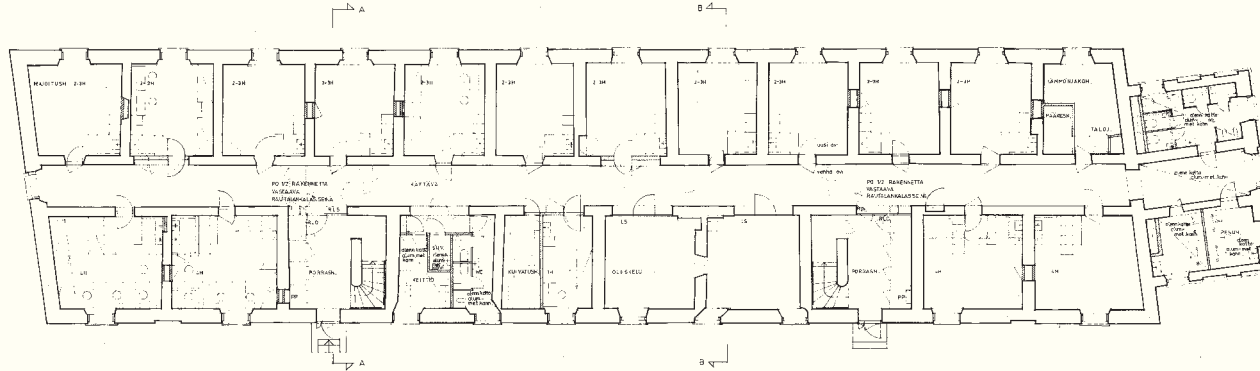
Rakennus kuului paloluokkaan C ja se jaettiin kolmeen kerroskohtaiseen paloalueeseen.

Kaikki paitsi kaksi uunia purettiin. Lämmitysjärjestelmä uusittiin kokonaisuudessaan. Rakennus liitettiin alueen keskuslämmitysjärjes-

telmään. Lämmönjakohuone sijaitsee ensimmäisessä kerroksessa (huone 112). Lämpöjohtojen runkoputket sijoitettiin rakennuksen ullakko-tilaan, mistä ne tuotiin huoneisiin ulkoseinillä pinnassa. Lämmönluovuttajina käytettiin teräsvyypattereita. Vesijohtojen reitti oli vastaava. Rakennus varustettiin likavesiviemärijärjestelmällä. Koko rakennukseen asennettiin koneellinen poistoilmajärjestelmä. Poistoilmakojeet sijoitettiin ullakolle.²⁴

²⁴ Rakennushallitus, Rakennusselostus, 15.5.1975, Merisotakoulu Suomenlinna Rak. n:o D 14 peruskorjaus. PhRakl.

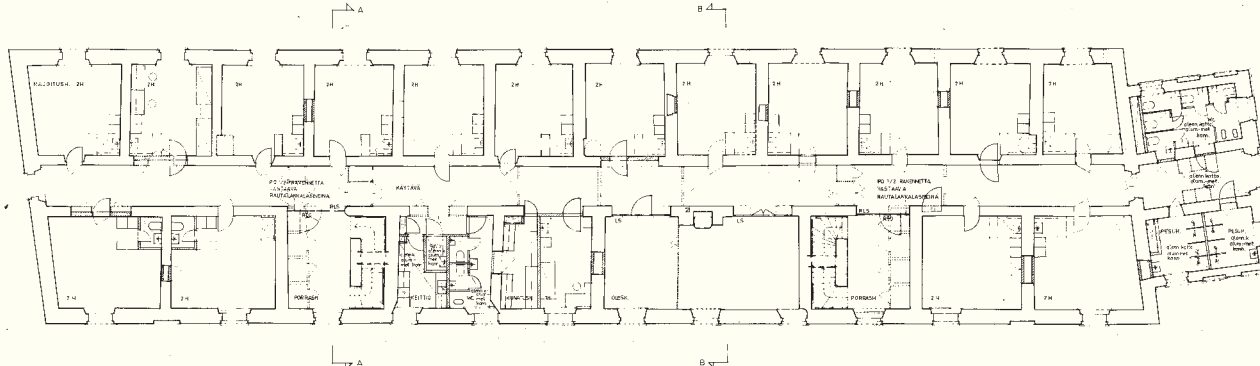
- RAKENNUS VARUSTETAAN KONEELLISELLA ILMASTOINNILLA, JOKA TEHDÄÄN RAKENNUSTARKASTUSVASTOON SOVELTAMA OIHUJEN JA MAABÄYSEIN MOKKITTAIN.
 - LOKAISEN MAALITUSHINEEN OY:TA "TONEN" AAMERITETYYSISTÄ
 © 1/74-RAKENNETTA VASTAAVA PEILUOK.

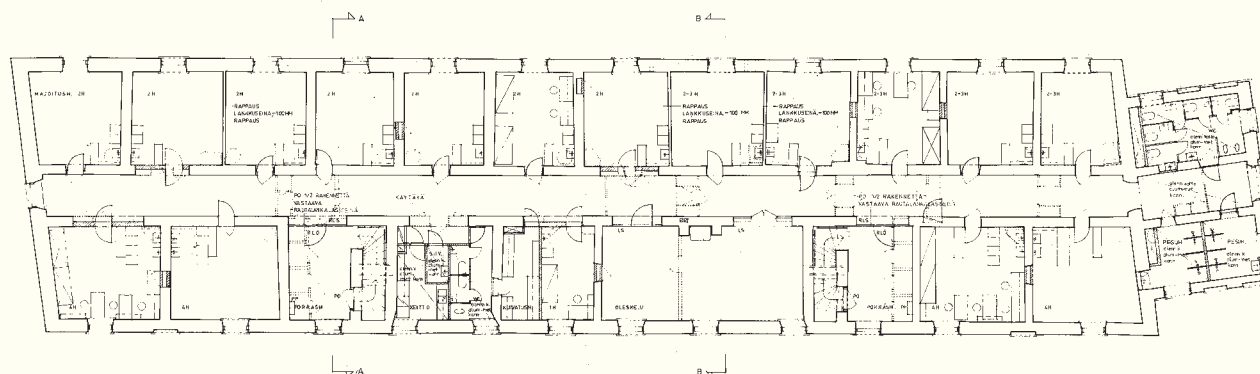
Pohjakaava ensimmäinen kerros. Timo ja Tuomo Suomalainen, 1975, Suomenlinnan hoitokunta.

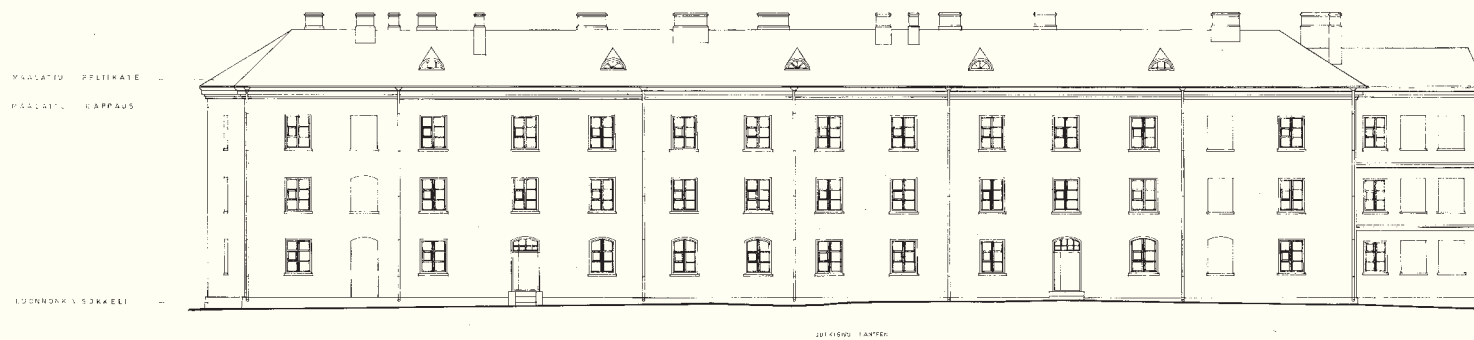
PIKUPUOLIO	0000/75	PIKUPUOLIO		2 (11)
62. TOULON KYLÄ		RAKENTUS		
RAKENTUS		RAKENTUS		
KUNNOSTUS JA HUOLTOTYÖ		RAKENTUS		
RAKENNUS D 14		RAKENTUS		
SUOMENLINNA		RAKENTUS		
PIKKU MUSTASAARI		RAKENTUS		
1. KERROS		RAKENTUS		
1:100		RAKENTUS		
TIMO JA TUOMO SUOMALAINEN		RAKENTUS		
ARQUIT 75		RAKENTUS		
1974		RAKENTUS		
		RAKENTUS		

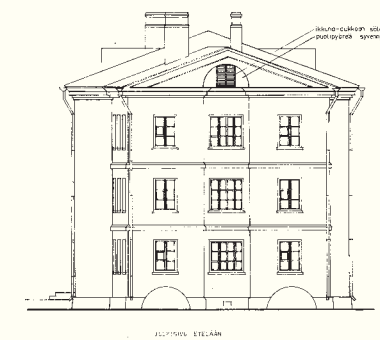
Pohjakaava toinen kerros. Timo ja Tuomo Suomalainen, 1975, Suomenlinnan hoitokunta.

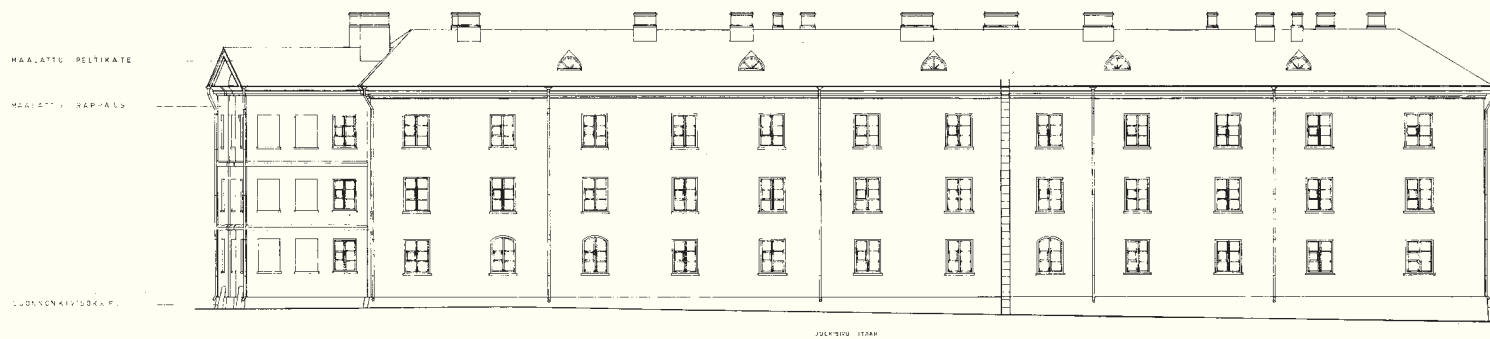
Pohjakaava kolmas kerros. Timo ja Tuomo Suomalainen, 1975, Suomenlinnan hoitokunta.

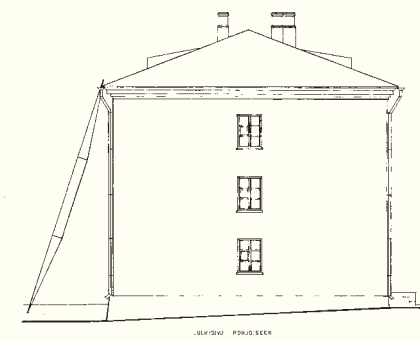
Julkisivut länteen ja etelään. Timo ja Tuomo Suomalainen, 1975, Suomenlinnan hoitokunta.

—KOROKKIDEN RAKENNE JA LÄMÖTILÄ SÄILYTETÄÄN NYKYISEN KÄYTÖNÄ

Julkisivut itään ja pohjoiseen. Timo ja Tuomo Suomalainen, 1975, Suomenlinnan hoitokunta.

—KOROKKIDEN RAKENNE JA LÄMÖTILÄ SÄILYTETÄÄN NYKYISEN KÄYTÖNÄ

Inventointi

Sellaisia huoneita, jotka vastaavat tyypiltään ja materiaaleiltaan ensimmäisen kerroksen huonetta, ei ole erikseen inventoitu. Majoitushuoneita on kuitenkin tarkasteltu yksityiskohtaisemmin.

Yhteenvetoa rakennusosista

Alkuperäinen materiaali ja muutokset

Huonejako Erityisesti majoitushuoneiden välille on avattu oviaukkoja venäläisellä kaudella. Osittain tämä on ollut seurausta siitä, että majoitushuoneita yhdisteltiin sairaalasalaisiksi ja myöhemmin suuremmiksi asunnoiksi. Asuntovaiheessa 1800-luvun lopulla käytävän ja huoneiden välisiä kantamattomia kaariholvien alapuolisia seiniä on purettu. Näin asuntoihin on saatu lisää ilmavuutta.

Lattia Väli- ja alapohjat ovat alunperin olleet puiset ja lattiat lauttaa. Kolmannessa ja toisessa kerroksessa on säilynyt eriaikaisia puulattiapintoja. Jotkut niistä saattavat olla alkuperäisiä. Todenäköisesti ainakin kolmannen kerroksen lattioita on uusittu 1800-luvulla. Kaikki ensimmäisen kerroksen lattiat on uusittu 1970-luvulla. Lattiat ovat nykyisin lakattua oksaista mäntylautaa. Ylemmissä kerroksissa lämpöputkien kohdalla puulattiaa on usein paikattu. Vanhin tyyppi on ilmeisesti se, missä on eri levyisiä lautoja (yli 200 mm) ja friisilauta kiertää huonetta. Kyseiset lattiat ovat todennäköisesti 1800-luvulta.

Lattialista Vuonna 1975 tehdyn inventoinnin mukaan talossa oli neljänlaisia lattialistoja. Näistä yhtä on käytetty uuden listan malli-

na 1975 korjaus- ja muutostyössä (sivu 29, kuvan listatyyppi 1). Nykyisin seiniä ja kiintokalusteita kiertää n. 76 mm korkea lattialista. Tämä punahongan väriseksi petsattu ja lakattu mäntylistä on yhtenäinen koko rakennuksessa. Se on kiinnitetty kromatuilla ruuveilla, joiden kannan halkaisija on 10 mm. Listan liitoskohdat ovat jiiressä myös suoralla seinällä. Missä listaa esiintyy ovisyvennöksissä, sitä on madallettu n. 45 mm:n korkuiseksi.

Seinä Luultavasti alunperin rapattu. Käytävän pitkissä seinissä on näkyvissä kaariholveja, joilla on kevennetty rakenteen painoa. Jo 1800-luvun lopulla kun talo oli asuinkäytössä, kaarien alapuolisista osista purettiin seiniä, jotta huoneistoihin saatiin väljyyttä. 1800-luvulla kaarenmuotoisiin aukkoihin asennettiin myös puisia seiniä, joiden yläosa oli lasia. Toisessa kerroksessa on säilynyt tällainen kohta.

Kattolista Ensimmäisen kerroksen yleisin rapattu kattolista on tyyllitään vaatimattomampi kuin se rapattu malli, joka esiintyy toisessa ja kolmannessa kerroksessa vallitsevana. Ensimmäisen kerroksen rappauslista on todennäköisesti vanhempi, mahdollisesti 1700-luvulta, ja toinen mainittu lista 1800-luvulta. Kattolistojen profileja ei voitu piirtää inventoinnin yhteydessä, koska työmaalla ei ollut telineitä.

Katto Sisäkatot ovat todennäköisesti olleet rapattuja ja maalattuja. Kun rakennetta on avattu, esiin on tullut myös tartuntana käytetty ristitikutus. Kolmannen kerroksen sisäkatto on uusittu 1873. Kolmannen kerroksen keskikäytävän katto oli alunperin holvattu ja todennäköisesti rapattu.

Ikkuna Alkuperäiset 1700-luvun ikkunat ovat olleet yksipuitteisia puuikkunoita. Kolmannen kerroksen mansardikaton alle jäävässä kerroksessa oli ylälaidastaan kaarevat kattoikkunat 1870-luvulle saakka, jolloin kattomuotoa muutettiin. Talon nykyiset ikkunat ovat pääosin mahdollisesti 1930-luvulta. Ne ovat kaksilasisia sisään-ulos-avautuvia puuikkunoita. Niissä on pääsääntöisesti kaksi puitetta ja ikkunat on jaettu välipuitteilla kuuteen ruutuun. Yhdessä ruudussa on fortuska-tuuletusikkuna. Ulompien puitteiden helat ovat todennäköisesti 1930–50-luvulta ja messinkiä, ja sisemmän puitteen ja karmin helat ovat messinkiä, todennäköisesti 1970-luvulta. Ikkunanpuitteiden profiilit ovat melko terävät ja siitä päätellen ikkunat ovat uudehkoja. Ikkunassa on tappisaranat. Ikkunapenkit ovat pääasiassa puuta. Inventoinnin perusteella vaikuttaa siltä, että kaikkia ikkunoita ei ole vaihdettu 1970-luvulla – mikä arvio vastaa myös vuoden 1975 rakennusselostusta. Nykyiset ikkunat voi jakaa kolmeen ryhmään sen perusteella, kuinka syvä tila jää puitteiden väliin. Kapeimmillaan tila on n. 75–90

mm; toisinaan n. 170 mm; ja joissakin ikkunoissa 330 mm. Mitat käyvät ilmi huonekorteista. Inventoinnissa ilmoitetut mitat ovat likimääräisiä ja ne tulee tarkastaa ennen suunnittelun aloittamista.

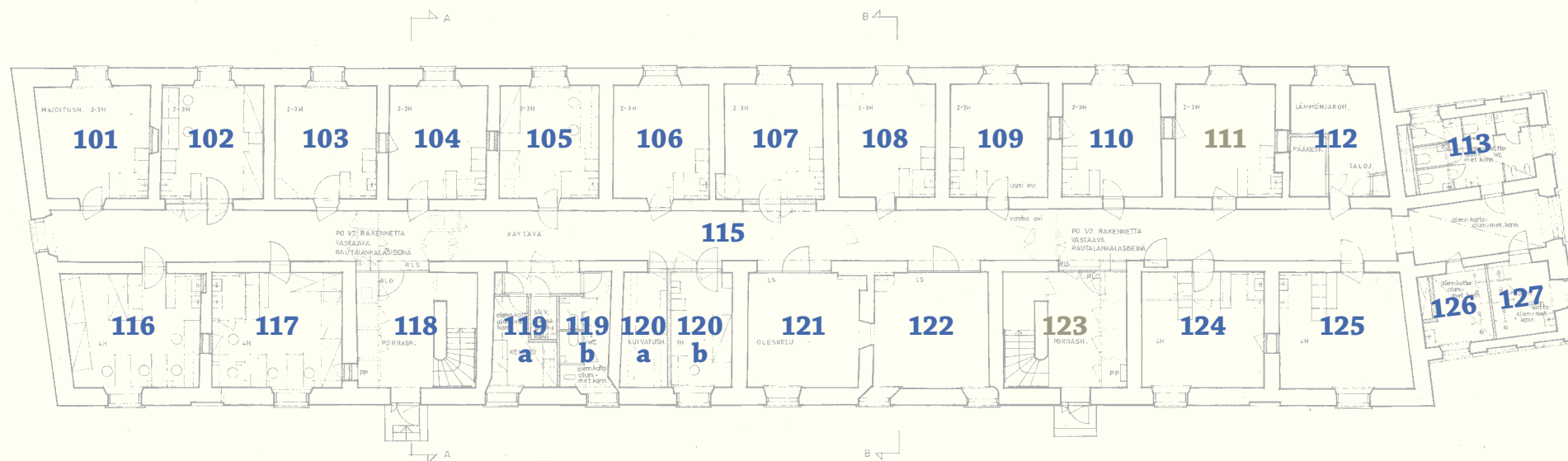
Ovi Inventoinnin yhteydessä rakennuksessa havaittiin olevan sisäovia kolmelta eri aikakaudelta: 1700-luvun kolmipeilisiä puuovia, joiden peilin kulmat ovat kaariaiheella koristeltuja, on vain muutama jäljellä. Näiden ovien kehykset ovat suorakulmaisia. Toinen, kehysprofiililtaan koristeellisempi ovi-tyyppi on peräisin mitä ilmeisimmin 1800-luvulta. Tätä profiilia löytyy 1800-luvulla kaariaukkoihin sovitetuista ovista sekä kolmipeilisistä huoneiden ovista. Niitäkin on vain muutama jäljellä. Vallitsevana tyyppinä on 1970-luvun sisään-ulos-avautuva kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kolmipeiliset kehysovet. Peilien sisään on asennettu levyt. Sisempi ovilehti on huullettu ja paksumpi (64 mm). Käytävään avautuva on ohuempi (35 mm). Vetimet ovat messinkiä. Ulomman oven tappisaranat ja sisemmän kuulalaakerisaranat on ylimaalattu. Ovessa on uusvanhat vuorilistat käytävän puolella – todennäköisesti 1970-luvulta. Tammikynnys on kapeahko ja lakattu. Kynnyksestä esiintyy erilaisia versioita.

Kiintokalusteet Alkuperäisistä kiintokalusteista ei ole tietoa. Nykyiset ovat 1970-luvulta. Kahden hengen huoneen varustus on vakio: kaksi korkeaa, vapaasti seisovaa säilytyskalustetta; kaksi seinäkaappia; ja kaksi seinään kiinnitettyä hyllyä sekä näiden alla kiinnitystauluja pehmeästä, kankaalla verhotusta levystä.

Varusteet Alkuperäiseen varustukseen ei ole kuulunut käymälöitä. Ne lisättiin vasta 1800-luvulla. Vesiklosetit ovat tulleet viimeistään 1930-luvulla. Nykyinen käsienpesuallas majoitushuoneissa on lisätty 1970-luvulla. Ikkunaseinällä on laakapatteri. Yleisin patterityyppi on yksilevyinen laakapatteri majoitushuoneissa. Enemmän lämmitystehoa vaativissa huoneissa on kaksi- ja kolmilevyisiä pattereita. Lämpöputket on asennettu pintaan. Sähkökalusteet ovat 1970-luvulta ja mahdollisesti aikaisempia.

Valaisimet Ei ole tietoa alkuperäisistä valaisimista tai siitä, milloin rakennus on sähköistetty. Nykytilanteessa kattopintoihin on kiinnitetty neliönmuotoinen kiinteä valaisin, jossa on loisteputki sisällä ja valaisimen kupu on luultavasti akryyliä. Valaisimet ovat 1970-luvulta. Pesualtaiden päällä on koteloitu loisteputkivalaisin.

1. kerros huonenumerointi **Harmaalla merkittyjä huoneita 111 ja 123 ei ole inventoitu.**

101 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Ulkoseinä viisto. Huonetta 102 vasten on ollut oviaukko, joka on muurattu umpeen.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi aukko kapeampi ja penkin syvyys on 520 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ulompi ovi on todennäköisesti 1800-luvun ovi. Sen paksuus on 39 mm, korkeus 1842 mm ja leveys 833 mm. Tässä oven peilejä ei ole levytetty. Myös kynnyks on useasta palasta koostuva.

Kiintokalusteet Kuten 106 ja lisäksi huoneen 102 vastaisella seinällä kirjahyllyt.

Varusteet Kuten 106

Valaisimet Kuten 106

102 Kahden hengen majoitushuone

39

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Käytävän puolella kaariholvi, jolloin seinä on ohuempi kuin käytäväseinät pääsääntöisesti ovat.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi penkin syvyys on 490 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ei kaarta sisäpuolella ovisyvennöksessä.

Kiintokalusteet Kuten 106, ja lisäksi huoneen 103 vastaisella seinällä kirjahyllyt.

Varusteet Kuten 106, paitsi lautasventtiili rapatulla käytäväseinällä.

Valaisimet Kuten 106

103 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi penkin syvyys on 490 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ei kaarta sisäpuolella ovisyvennöksessä.

Kiintokalusteet Kuten 106 ja lisäksi huoneen 104 vastaisella seinällä kirjahyllyt.

Varusteet Kuten 106, paitsi lautasventtiili rapatulla käytäväseinällä.

Valaisimet Kuten 106

104 Kahden hengen majoitushuone

41

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi valetun, maalatun penkin syvyys on 500 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ovisyvennös on kulumistaan pyöristetty holvimaiseksi.

Kiintokalusteet Kuten 106

Varusteet Kuten 106

Valaisimet Kuten 106

105 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Ikkunasyvennös on leveämpi kuin muissa huoneissa (101-104). Huoneen seinät ”pullottaa” eli pinta ei ole tasainen. Kyseessä on vanha, mahdollisesti alkuperäinen rappaus.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 307 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva. Puinen ikkunapenkki on 285 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt.

Ovi Kuten 106, paitsi ovisyvennös on kulmistaan pyöristetty holvimaiseksi.

Kiintokalusteet Kuten 106

Varusteet Kuten 106, paitsi lautasventtiili rapatulla käytäväseinällä.

Valaisimet Kuten 106

106 Kahden hengen majoitushuone (kuva seur. sivulla)

Nykyinen (havaintoa)

- Lattia* n. 50 mm leveä lauta oksaista mäntyä, ikkunaseinän suuntaisesti. Lattia on lakattu.
- Lattialista* Seiniä ja kiintokalusteita kiertää n. 76 mm korkea lattialista, lakattua mäntyä.
- Seinä* Rapatut, valkoiset. IV-kanavan kohdalla kotelointi. Sähköasennukset on rappauksen sisällä. Pesualtaan takana on valkoinen laattapinta.
- Kattolista* Rapattu pullolista. Katon liittymäkohdassa on pieni tasoero.
- Katto* Rapattu ja maalattu. 1970-luvun sähköasennukset on tehty pintaan.
- Ikkuna* Kaksilasinen sisään-ulos-avautuva puuikkuna. Ikkunassa on kaksi puitetta ja se on jaettu välipuitteilla kuuteen ruutuun. Yhdessä ruudussa on fortuska-tuuletusikkuna. Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 107 mm. Ulompien ikkunoiden maalatut ja seosmetalliset helat ovat todennäköisesti 1930-50-luvulta. Sisempien puitteiden messinkiset helat ovat todennäköisesti 1970-luvulta. Ikkuna on ylälaidastaan suora ja se on pienempi kuin ikkuna-aukko. Puinen ikkunapenkki on 560 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvännös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Ikkunan profilit ovat melko terävät ja siitä päätellen se on uudehko. Ikkunassa on tappisaranat.
- Ovi* Sisään-ulos-avautuva kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kolmipeiliset kehysovet. Peilien sisään on asennettu levyt. Sisempi ovilehti on huulettu ja paksumpi (64 mm). Käytävään avautuva on ohuempi (35 mm). Ovisyvännöksen sivut ovat viistot ja ylälaidastaan se on kevyt kaari. Molemmat ovet ovat melko uusia. Vetimet ovat molemmissa ovissa messinkiä ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ulomman oven tappisaranat ja sisemmän kuulalaakerisaranat on ylimaalattu. Tammikynnys on kapeahko ja lakattu.
- Kiintokalusteet* Kaksi korkeaa vapaasti seisovaa säilytyskaappia ja seinään kiinnitettyjä pikkukaappia. Kaapit ovat pinnastaan valkoista ikilevyä ja niissä on rimalevyrunko. Niissä on kromatut lan-kavetimet.
- Varusteet* Käsienvesullas 1970-luvulta. Lautasventtiili on koteloinnissa. Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on kaksi levyä.
- Valaisimet* Kattopintaan kiinnitetty neliönmuotoinen kiinteä valaisin, jossa on loisteputki sisällä ja kupu luultavasti akryyliä. Valaisin on 1970-luvulta. Pesualtaan päällä on koteloitu loisteputkivalaisin.

107 Kahden hengen majoitushuone

45

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Huoneen 106 vastaisella seinällä syvennös lähellä käytävää. Käytävän puolella on kaariholvi, jolloin seinä on ohuempi kuin käytäväseinät pääsääntöisesti ovat.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi syvennös on kapeampi ja penkin syvyys on 520 mm. Syvennöksen sivusärmissä on viiste.

Ovi Kuten 106, paitsi ei kaartaa sisäpuolella ovisyvennöksessä.

Kiintokalusteet Kuten 106

Varusteet Kuten 106, paitsi lautasventtiili rapatulla käytäväseinällä, huoneen 106 vastaisessa syvennöksessä.

Valaisimet Kuten 106

108 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi penkin leveys 455 mm.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kuten 106

Varusteet Kuten 106

Valaisimet Kuten 106

109 Kahden hengen majoitushuone

47

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106, paitsi pyöristetty rappauslista sekä katto- että seinäpinnassa, kulman pyöristys on hyvin pieni.

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi syvennös on kapeampi ja penkin syvyys on 453 mm. Syvennöksen sivusärmissä on viiste.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kuten 106 ja lisäksi huoneen 108 vastaisella seinällä kirjahyllyt.

Varusteet Kuten 106 paitsi lautasventtiili rapatulla käytäväseinällä.

Valaisimet Kuten 106

110 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 170 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva ja se on pienempi kuin ikkuna-aukko. Puinen ikkunapenkki on 405 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kuten 106

Varusteet Kuten 106

Valaisimet Kuten 106

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Muovimatto

Lattialista Muovimatto

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106, paitsi jakoseinillä ei kattolistaa.

Katto Rapattu ja maalattu. 1970-luvun sähköasennukset on tehty pintaan.

Ikkuna Kuten 106, paitsi ikkunanpuitteiden väli on 170 mm, ikkunapenkki 430 mm, ei pyöristetty, ja ikkunasyvennös on ylälaidastaan suora. Ikkunasyvennöksen särmät ovat sivuista viistetyt.

Ovi Kuten 106, mutta vain yksi ovilehti käytävän puolella. Komeroiden ovet, 2 kpl, 1970-luvulta.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Lämpökonvertteri, käyttövedenvaraaja, ilmastointitaulu, ohjauskeskus.

Valaisimet Kaksi loisteputkivalaisinta.

113 ja 126–127 WC:t ja pesuhuoneet

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Toisen kerroksen tilat 213 ja 226–227 sekä kolmannen kerroksen tilat 313 ja 326–327 vastaavat tyypiltään näitä tiloja. Niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuusikulmainen klinkkeri. Huoneissa on lattiakaivot.

Lattialista WC:ssä suorakulmainen klinkkeri, suihkuhuoneissa ei ole.

Seinä Suihkuhuoneissa valkoinen kiiltävä laatta, 150 mm × 150 mm. Jakoseinät harmaata ikilevyä alumiinirungoin. WC:ssä on rappu, maalattu seinä ja jakoseinät harmaata ikilevyä alumiinirungoin.

Kattolista Ei ole

Katto Alaslaskettu harmaa alumiiniprofilikatto.

Ikkuna Kuten 106, paitsi huoneessa 113 suorat ikkunapenkit: 403 mm ja toinen pyöristetty 555 mm. Kuten 106, paitsi huoneessa 127 laatoitettu ikkunapenkki 580 mm, ja huoneessa 126 laatoitettu ikkunapenkki 402 mm.

Ovi Kuten 106, mutta vain yksi ovilehti käytävän puolella, ja kynnykset on laatoitettu klinkkereillä.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Saniteetti- ja vesikalusteita sekä lautasventtiileitä kattopinassa.

Valaisimet Kostean tilan uudehkot seinävalaisimet.

115 Käytävä, 1. krs

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Nykyisen keittiön kohdalla käytävä on leveämpi, mutta muuten se on suora tila, jonka akseli taittuu laajennusosan kohdalla.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Ei ole.

Katto Rapattu ja maalattu. Muutamat asennukset on tehty pintaan.

Ikkuna Käytävän päissä on ikkunat, jotka ovat alunperin olleet kaapeamat. Pohjoinen ikkuna: kuten 106, paitsi puitteiden välinen tila on n. 80 mm ja penkin syvyys 560 mm. Eteläinen ikkuna: kaksilasinen sisään-ulos-avautuva puuikkuna. Ikkunassa on kolme puitetta, joista keskimmäinen on levein. Se on jaettu välipuitteilla kahteentoista ruutuun. Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 140 mm. Ikkuna on ylälaidastaan suora. Puinen ikkunapenkki on 440 mm leveä ja ulkoreunaan taan pyöristetty. Ikkunasyvännös on sivuilta viisto ja ylälaidasta suora. Sivusärmät ovat pyöristetyt.

Ovi Katso huoneiden kortit. Vain yksi ovi on 1800-luvun ovi (huone 101).

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Seinäkelloja, kaiuttimia, palovaroittimia ja kylttejä.

Valaisimet Loistevalot pitkällä itäseinällä. Suorakulmainen opaakkinen lasikupuvalaisin 1970-luvulta keittiön kohdalla.

116 Neljän hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Toiminut viimeksi kirjastona tai arkistona. Piirustusten mukaan 1800-luvulla kaariholvi oli avoin kun rakennuksen pohjoispäässä oli asunto. Ovi käytävään rakennettiin jälleen 1930-luvulla.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi tilaa puitteiden välissä n. 85 mm ja penkin syvyys on 583 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ovisyvennöksen ylälaita on suora.

Kiintokalusteet Kuten 125

Varusteet Kuten 125

Valaisimet Kuten 106

117 Neljän hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi tilaa puitteiden välissä n. 85 mm ja penkin syvyys on 580 mm.

Ovi Kuten 106, paitsi ovisyvennöksen yläkulmat on pyöristetty.

Kiintokalusteet Kuten 125

Varusteet Kuten 125

Valaisimet Kuten 106

118 Porrasaula ja porras

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Portaana alla on ollut varasto. Syöksyn kohdalla on vapaamuotoinen muurattu aukko syöksyn ja porrastasanteen välisessä seinässä. Toinen porrashuone vastaa samaa huonetyyppiä.

Lattia Uudehko kalkkikivilaatta, saumat n. 2 mm leveät. Portaana askelmat ovat ristipäähakattua harmaata graniittia.

Lattialista Portaissa maalattu lista, korkeus 80 mm, alatasanteella on saman korkuinen kalkkikivilista.

Seinä Rapatut, maalattu valkoiseksi. Pinnassa on sähköasennuksia.

Kattolista Ei ole.

Katto Rapattu ja maalattu suora katto. Portaana katto on holvattu.

Ikkuna Ei ole, paitsi oven päällä.

Ovi Ulko-ovi on umpinainen levyovi, jossa on messinkinen vedin 1970-luvulta ja oven päällä yksilasinen ruutuikkuna. Ovi on varustettu sulkijalaitteella ja siinä on umpinainen sivupeili, jossa on uppoasennettu kromattu pitkäsulki. Käytävänvastainen ovi on osa teräs-lasi-seinää, jonka runko on maalattu mustaksi ja jonka muoto mukailee kaariholvia. Lasiseinä on 1970-luvulta.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Takorautainen käsijohdin portaassa on ilmeisesti 1970-luvulta. Alatasanteella on kaksilevyinen laakapatteri sivuseinällä.

Valaisimet Katossa on kaksi neliönmuotoista, opaakkista lasikupuista valaisinta ja portaassa on kaksi samaa tyyppiä olevaa valaisinta seinällä.

119 a Keittiö

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Tila on jaettu. Toisen kerroksen huone 219a ja kolmannen kerroksen huone 319a vastaavat tyypiltään tätä tilaa, niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuuskulmainen klinkkeri.

Lattialista Suorakulmainen klinkkeri.

Seinä Kuten 106

Kattolista Ei ole näkyvissä.

Katto Alaslaskettu harmaa alumiiniprofilikatto.

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 325 mm. Ikkuna on ylä-laidastaan kaareva. Puinen ikkunapenkki on 320 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto (suurinpiirtein samansuuntaiset seinät) ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt.

Ovi Vain yksi uudehko ovilehti käytävän puolella. Ovi on samaa tyyppiä kuin huoneen 106 käytävänpuoleinen ovi.

Kiintokalusteet Siniseksi maalatut levyrakenteiset keittiökaapit 1970-luvulta kromatuin lankavetimin. Keittiössä on myös lukittava säilytyskaapisto.

Varusteet Vesipiste ja hella. Lautasventtiili katossa.

Valaisimet Kattovalaisin kuten 106 ja kaksi työpöytävalaisinta.

119 b WC

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Tila on jaettu. Toisen kerroksen huone 219b ja kolmannen kerroksen huone 319b vastaavat tyypiltään tätä tilaa, niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuuskulmainen klinkkeri. Huoneessa on lattiakaivo.

Lattialista Suorakulmainen klinkkeri.

Seinä Kuten 106. Lisäksi jakoseinät ovat harmaata ikilevyä alumiinirungoilla.

Kattolista Ei ole näkyvissä.

Katto Alaslaskettu harmaa alumiiniprofilikatto.

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 330 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva ja se on pienempi kuin ikkuna-aukko. Puinen ikkunapenkki on 320 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto (suurinpiirtein samansuuntaiset seinät) ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva, epäsäännöllisen muotoinen holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt.

Ovi Vain yksi uudehko ovilehti käytävän puolella. Kynnys on laatoitettu klinkkereillä. Ovi on samaa tyyppiä kuin huoneen 106 käytävänpuoleinen ovi.

Kiintokalusteet

Varusteet Saniteetti- ja vesikalusteita ja lautasventtiileitä kattopinnassa.

Valaisimet Kostean tilan seinävalaisimet uudehkot.

120 a Kuivatustila

57

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Toisen kerroksen huone 220a ja kolmannen kerroksen huone 320a vastaavat tyypiltään tätä tilaa, niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuuskulmainen klinkkeri, jossa lattiakaivo.

Lattialista Suora klinkkeri

Seinä Kuten 106.

Kattolista Ei näkyvissä

Katto Alaslaskettu harmaa alumiiniprofilikatto.

Ikkuna Ei ole.

Ovi Kuten 106, mutta vain yksi ovilehti käytävän puolella ja kynnykset on laatoitettu klinkkereillä.

Kiintokalusteet Metallinen kenkienkuivatushylly, vaatteiden kuivatushylly ja lattiaankiinnitetty taso, sekä jaloilla seisova kaappi ja rst-pöytä. Tason ja hyllyn alla on lämpöputket.

Varusteet Ei ole.

Valaisimet Kaksi loisteputkea alaslasketussa katossa.

120 b Yhden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Isompi huone on jaettu kahtia. Toisen kerroksen huone 220b ja kolmannen kerroksen huone 320b vastaavat tyypiltään tätä tilaa, niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Ei näkyvissä.

Katto Alaslaskettu alumiiniprofiilikatto.

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 170 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva. Puinen ikkunapenkki on 475 mm leveä ja reuna suora. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Yksi korkea vapaasti seisovaa säilytyskaappi, yksi hylly ja seinään kiinnitetty pikkukaappi. Kaapit ovat valkoisia ja niissä on kromatut lankavetimet.

Varusteet Käsienpesuallas 1970-luvulta. Lautasventtiili on katossa. Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on yksi levy.

Valaisimet Kuten 106

121 Kerhohuone (kuva seur. sivulla)

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Huoneen 122 vastaisella seinällä on suorakulmainen syvennys käytäväseinän päässä ja ylälaidastaan suorakulmainen aukko huoneeseen 122.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106, paitsi osa sähköasennuksista pinnassa.

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kuten 106, paitsi tilaa puitteiden välissä n. 90 mm ja penkin syvyys on 545 mm. Ikkunasyvännöksen sivusärmässä on viisteet.

Ovi Käytävän ovi on teräs-lasiseinä 1970-luvulta. Se myötäilee kaariholvin muotoa. Runko on maalattu mustaksi.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Kaksilevyinen laakapatteri ja huoneen 122 vastaisessa seinässä syvännöksen kohdalla on lautasventtiili.

Valaisimet Kuten 106, paitsi kattovalaisimia on neljä ja seinillä on lisäksi kaksi lasista kuutiomaista opaakkista kupuvalaisinta.

122 Kerhohuone (kuva seur. sivulla)

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Yhdistetty huoneeseen 121. Huoneen 121 ja käytäväseinän kulmassa on näkyvissä hormin muoto.

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Kaksi ikkunaa kuten 106, paitsi ikkunasyvännösten ja ikkunapenkien muoto poikkeaa. Tilaa puitteiden välissä on n. 85 mm vasemmanpuoleisessa ikkunassa ja 103 mm oikeanpuoleisessa. Penkin syvyys on vastaavasti 500 mm ja 495 mm. Ikkunasyvännösten toisessa sivusärmässä on viisteet.

Ovi Käytävän ovi on teräs-lasiseinä 1970-luvulta. Se myötäilee kaariholvin muotoa. Runko on maalattu mustaksi.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Yksilevyinen laakapatteri kummankin ikkunan alla.

Valaisimet Kuten 106, paitsi kattovalaisimia on neljä ja seinillä on lisäksi kaksi lasista kuutiomaista opaakkista kupuvalaisinta.

124 Neljän hengen majoitushuone

61

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 147 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva. Puinen ikkunapenkki on 510 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt. Ikkunankarmi on kiinnitetty seinään neljällä rautakiinnikkeellä, mutta ne ovat piilossa.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kolme korkeaa vapaasti seisovaa säilytyskaappia ja neljä seinään kiinnitettyjä pikkukaappia. Kaapit ovat valkoisia ja niissä on kromatut lankavetimet.

Varusteet Käsienpesuallas on 1970-luvulta, 2 kpl. Hyllyjä on huonetta 104 vasten olevalla seinällä ja ikkunaseinällä yhteensä 4 kpl. Lautasventtiili on koteloinnissa. Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on kaksi levyä.

Valaisimet Kuten 106

125 Neljän hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 106

Lattialista Kuten 106

Seinä Kuten 106

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 106

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 140 mm. Ikkuna on ylälaidastaan kaareva. Puinen ikkunapenkki on 515 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva, epäsäännöllisen muotoinen holvi. Syvennöksen yläkulmat ovat pyöristetyt. Karmi on kiinnitetty seinään rautakiinnikkeillä, joita on sivuissa näkyvissä yhteensä neljä kappaletta.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kolme korkeaa vapaasti seisovaa säilytyskaappia ja neljä seinään kiinnitettyä pikkukaappia. Kaapit ovat valkoisia ja niissä on kromatut lankavetimet. Hyllyjä on neljä.

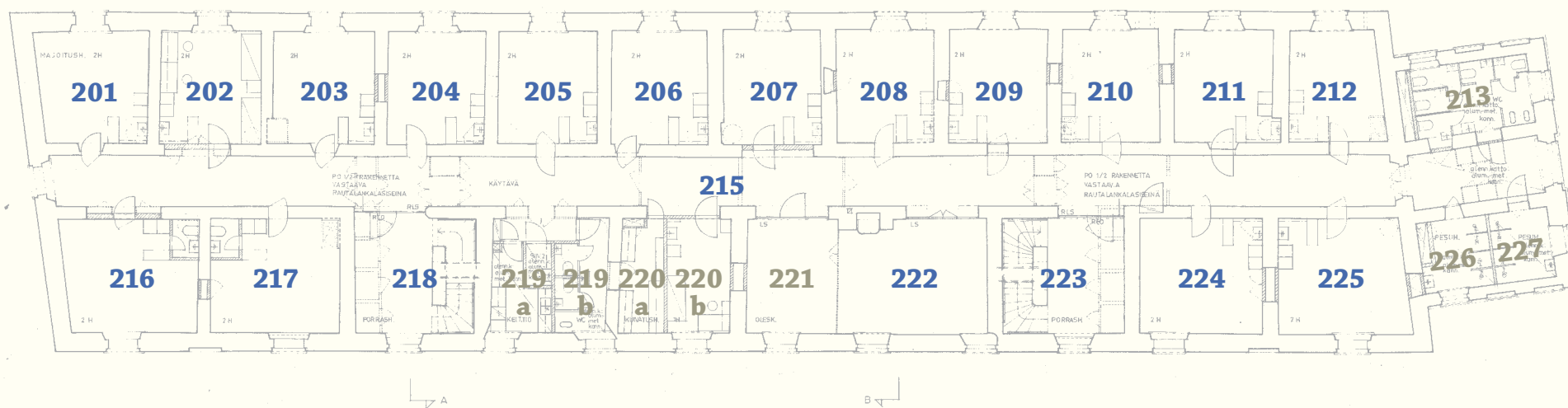
Varusteet Käsienpesuallas 1970-luvulta, 2 kpl. Lautasventtiili on koteloinnissa. Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on kaksi levyä.

Valaisimet Kuten 106

2. kerros huonenumerointi

Huoneista 219a, 219b, 220a, 220b, 221, 213, 226 ja 227 ei ole inventointikorttia.

Niiden tilatyyppi on sama kuin 1. kerroksen vastaavassa tilassa.

201 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia n. 220 mm leveä lauta oksaista mäntyä, ikkunaseinän suuntaisesti. Kulmistaan jirissä oleva friisilauta kiertää huoneen. Lattia lakattu.

Lattialista Seiniä ja kiintokalusteita kiertää n. 76 mm korkea lattialista, lakattua mäntyä.

Seinä Rapatut, valkoiset. IV-kanavan kohdalla kotelointi. Sähköasennukset ovat rappauksen sisällä. Pesualtaan takana on valkoinen laattapinta.

Kattolista Rapattu pullolista, jota korostavat pyöristetyt rappauslistat seinällä ja katossa.

Katto Rapattu ja maalattu. Rappaus on tehty puupinnalle ja se on todennäköisesti alkuperäinen. 1970-luvun sähköasennukset on tehty pintaan.

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 330 mm. Ikkuna on ylälaidastaan suora. Puinen ikkunapenkki on 370 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Toisen kerroksen penkit ovat matalammat kuin ensimmäisessä kerroksessa. Huoneessa 201 penkin korkeus on 740 mm. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta kevyesti kaareutuva holvi. Holvin ylänurkat on pyöristetty.

Ovi Kuten 106

Kiintokalusteet Kuten 106, paitsi huoneessa on myös kaksi hyllyä.

Varusteet Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on kolme levyä, koska kyseessä on nurkkahuone.

Valaisimet Kuten 106

202 Kahden hengen majoitushuone

65

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi penkin syvyys 290 mm.

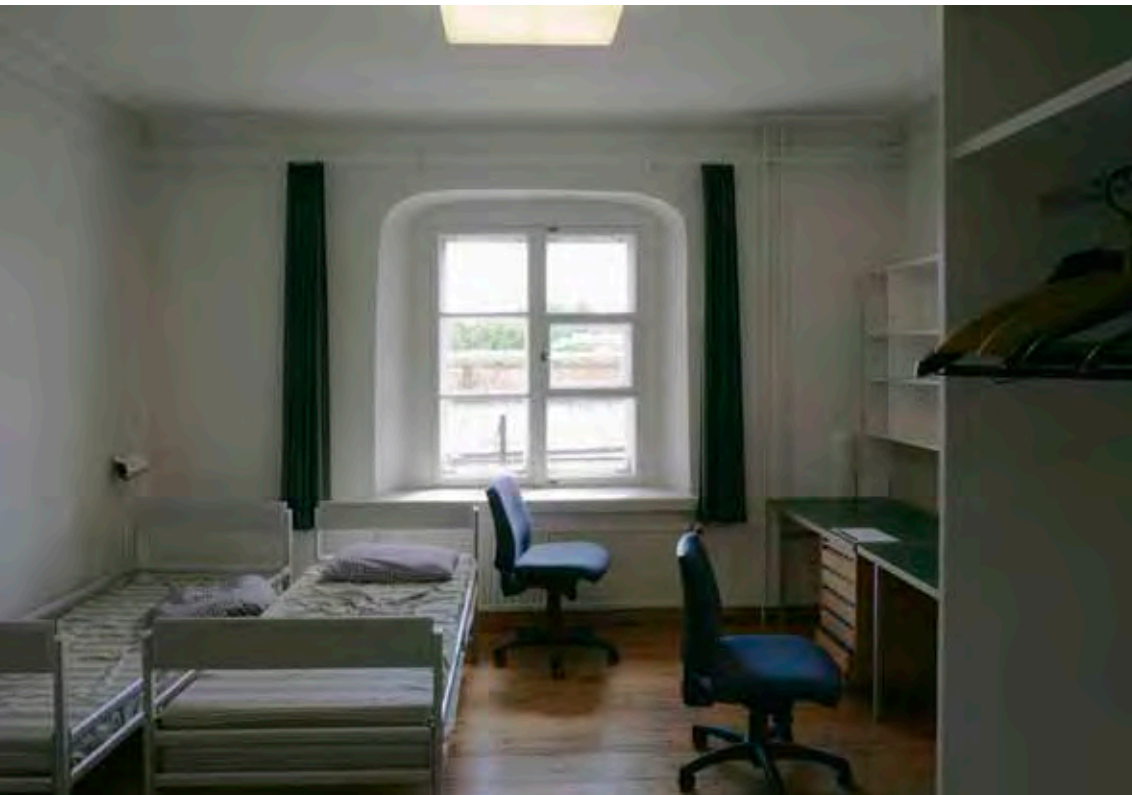
Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi laakapatterissa vain yksi levy.

Valaisimet Kuten 201

203 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201, paitsi yhdessä nurkassa friisilauta tekee kulman. Tästä kohtaa on purettu uuni.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi ikkunapenkin syvyys n. 330 mm ja ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patterissa yksi levy.

Valaisimet Kuten 201

204 Kahden hengen majoitushuone

67

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi ikkunapenkin syvyys n. 310 mm ja ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi, joskin epäsäännöllisen muotoinen.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi koteloinnissa on lautasventtiili ja patteri on yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

205 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201, paitsi ei friisilautaa.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on 170 mm, ikkunanpenkin syvyys n. 470 mm ja ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi, joskin epäsäännöllisen muotoinen.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

206 Kahden hengen majoitushuone

69

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on 170 mm, ikkunanpenkin syvyys n. 485 mm, ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi, ja syvennöksen sivujen särmät on viistetty.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi koteloinnissa on lautasventtiili ja patteri on yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

207 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on n. 90 mm, ikkunapenkin syvyys n. 465 mm, ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi, ja syvennöksen sivujen särmät on viistetty.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

208 Kahden hengen majoitushuone

71

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Käytävän ovi 1800-luvulta.

Lattia Kuten 201, paitsi ei friisiä ja laudan leveys n. 132 mm.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on n. 85 mm, ikkunapenkin syvyys n. 495 mm, korkeus n. 920 mm, ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi.

Ovi Sisään-ulos-avautuva kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Sisemmän oven peilien sisään on asennettu levyt. Sisempi ovilehti on huullettu ja paksumpi (64 mm). Ulompi on ohuempi (36 mm) ja alkuperäinen puupeiliovi. Ovisyvennöstä ei ole, vaan karmien välinen tila on leveä. Sisempi ovi on tyyppinsä (mm. huullos) ja terävien profiilien perusteella uudehko. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset, eli messinkiä, ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ulomman oven tappisaranat ja sisemmän kuullaakerisaranat on ylimaalattu. Kynnysten väli on laudoitettu. Ovissa on vuorilistat sekä huoneen että käytävän puolella.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

209 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201, paitsi lattiassa näkyy vanhan maalin jäänteitä ja puupaikkauksia.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106 (1. krs:n tyyppi)

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on n. 85 mm, ikkunanpenkin syvyys n. 495 mm, korkeus n. 855 mm, ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi ja syvennöksen sivujen särmät ovat alunperin olleet viistetyt, mistä näkyy jäänteitä.

Ovi Sisään-ulos-avautuva 1700-luvun kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Ovisyvennöksen sivut ovat vähän viistot ja ylälaidastaan se suora. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset, eli messinkiä, ja todennäköisesti 1970-luvulta. Mäntykynnys on lakattu. Ovissa on tappisaranat. Käytävän puolella on uusvanhat vuorilistat.

Kiintokalusteet Kuten 201

Valaisimet Kuten 201

210 Kahden hengen majoitushuone

73

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden väli 90 mm, ikkunapenkin syvyys n. 488 mm, korkeus 680 mm ja ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi.

Ovi Sisään-ulos-avautuva kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Molemmat ovat 1700-luvun puupeiliovia. Sisemmän oven ylä- ja alapeilin kahdessa nurkassa on koristeelliset kaariaiheet. Ovisyvennöstä ei ole, vaan karmien välinen tila on leveä. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset, eli messinkiä, ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ovissa on tappisaranat. Kynnysten väli on laudoitettu. Käytävänpuoleisessa ovessa on vuorilista.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi koteloinnissa on lautasventtiili ja patteri on yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

211 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Ulompi ovi on alkuperäinen.

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden väli 85 mm, ikkunapenkin syvyys n. 500 mm, korkeus 898 mm. Syvennöksen sivusärmät ovat viistetyt.

Ovi Kuten 201, mutta käytävänpuoleinen ovi on 1700-luvun puupeiliovi. Kynnys on lakattua mäntyä.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri on yksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

212 Kahden hengen majoitushuone

75

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 201, paitsi laudan leveys 75 mm.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106 (1. krs:n tyyppi)

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi puitteiden välinen tila on n. 165 mm, ikkunapenkin syvyys n. 480 mm, ikkunasyvennös on yhtenäisesti kaareutuva holvi.

Ovi Sisään-ulos-avautuva 1700-luvun kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Sisemmän oven kahdessa peilissä on kaarikoristeet. Ulomman oven kehys on suorakulmainen profiililtaan (ei koristeellista profiilia). Ovisyvennystä ei ole vaan niiden välinen tila on leveä. Kynnysten väli on laudoitettu. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset eli messinkiä ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ovissa on tappisaranat ja uudet vanhanmalliset vuorilistat.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri kaksilevyinen.

Valaisimet Kuten 201

215 Käytävä, 2. krs

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Seinäpinnoissa on näkyvissä kaariholveja, joilla on kevennetty rakenteen painoa ja saatu mahdollisuuksia puhkoa oviaukkoja huoneisiin tai väljyyttä käytävään. Keskivaiheilla käytävä on leveämpi, mutta muuten se on suora tila, jonka akseli taittuu laajennusosan kohdalla.

Lattia Lakattua mäntylautaa. Eri pinnat ovat eri levyistä lautaa ja käytävässä on tasoeroja. Poikkisuuntaiset vyöhykkeet merkitsevät purettujen rakenteiden paikkoja.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Ei ole.

Katto Rapattu ja maalattu. Muutamat asennukset on tehty pintaan.

Ikkuna Ikkunat kuten 115 eli ensimmäisen kerroksen käytävä. Mitat voivat vaihdella.

Ovi Katso huoneiden ovet.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Seinäkelloja, kaiuttimia, palovaroittimia ja kylttejä.

Valaisimet Loistevalot pitkällä itäseinällä. Suorakulmainen opaakkinen lasikupuvalaisin 1970-luvulta keittiön kohdalla.

216 Työhuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia n. 195 mm leveä lauta oksaista mäntyä, ikkunaseinän suuntaisesti. Lattia lakattu. Lattian eri alueet kertovat muutoksista.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201, paitsi yhdessä nurkassa uusi levyrakenteinen komero, jossa on WC.

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi penkki 280 mm leveä ja se on kapeampi kuin seinä.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kaksi korkeaa vapaasti seisovaa säilytyskaappia.

Varusteet Ikkunaseinällä on moderni ilmakiertopatteri.

Valaisimet Kuten 201, paitsi loisteputki WC:ssä.

217 Työhuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia n. 195 mm leveä lauta oksaista mäntyä, ikkunaseinän suuntaisesti. Lattia lakattu. Lattian eri alueet kertovat muutoksista.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201, paitsi yhdessä nurkassa uusi levyrakenteinen komero, jossa on WC.

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201, paitsi penkki 285 mm leveä.

Ovi Kuten 201

Kiintokalusteet Kaksi korkeaa vapaasti seisovaa säilytyskaappia.

Varusteet Ikkunaseinällä on laakapatteri, jossa on yksi levy.

Valaisimet Kuten 201, paitsi loisteputki WC:ssä.

218 Porrasaula ja porras, 2. krs

79

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Syöksyn ja aulan välillä on muurattu vapaamuotoinen aukko. Huoneet 223, 318 ja 323 vastaavat tyypiltään tätä huonetta, niistä ei ole omaa inventointikorttia erikseen.

Lattia Kuten 118

Lattialista Kuten 118

Seinä Kuten 118

Kattolista Kuten 118

Katto Kuten 118

Ikkuna Kuten 201, puitteiden välinen tila on n. 85 mm ja penkin syvyys on kapeampi kuin seinän.

Ovi Käytävän vastainen ovi on osa teräs-lasi-seinää, jonka runko on maalattu mustaksi, ja jonka muoto mukailee kaariholvia.

Kiintokalusteet Ei ole

Varusteet Takorautainen käsijohdin portaassa on ilmeisesti 1970-luvulta. Ikkunan alla on laakapatteri.

Valaisimet Katossa on kaksi neliönmuotoista, opaakkista lasikupuista valaisinta ja portaassa on kaksi samaa tyyppiä olevaa valaisinta seinällä.

222–223 Kerhuhuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Katonrajassa on nykyisellään maalattu koristefriisi, joka mukailee 1800-luvun lopun kertaustyylien henkeä.

Lattia Kuten 201, paitsi että lattia koostuu eri laudoituspinnoista, joista jotkut ovat vanhempia ja jotkut uudempia.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 201

Katto Kuten 201

Ikkuna Kolme ikkunaa kuten 201 paitsi puitteiden väli 85 mm ja penkin leveys on 460–530 mm.

Ovi Käytävälle on kaksi puu-lasi-seinää, jonka osia ovet ovat. Seinä mukailee kaariholvin muotoa. Sen alaosa on umpinainen peili ja yläosassa on ikkunat. Keskellä on pariovi. Huoneen 222 puu-lasi-seinä vaikuttaa olevan peräisin 1800-luvulta, samoin kuin huoneen 221 umpipeilit. Muut osat huoneet 221 puu-lasi-seinästä ovat myöhempiä.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Kuten 201, paitsi patterit ovat yksilevyisiä ja lautasventtiilejä on koteloinnissa. Huoneessa on 1800-luvun valkoinen kaakeliuuni, joka on muurattu osaksi seinän sisään. Uuni on kiertoilmauuni.

Valaisimet Neliömäisiä opaakkisia akryylivalaisimia on kahdeksan.

224 Kahden hengen majoitushuone

81

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Iso huone kahdelle hengelle.

Lattia Kuten 201

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201 paitsi puitteiden väli 330 mm ja penkin leveys 305 mm.

Ovi Sisään-ulos-avautuva 1700-luvun kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Sisemmän oven yhdessä peilissä on kaarikoristeet. Ovisyvennystä ei ole, vaan niiden välinen tila on leveä. Kynnysten väli on laudoitettu. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset, eli messinkiä, ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ovissa on tappisaranat ja uudet vanhanmalliset vuorilistat.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri kaksilevyinen ja lautasventtiili koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 201

225 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Iso huone kahdelle hengelle.

Lattia Kuten 201, paitsi lauda leveys 75 mm ja ei friisiä.

Lattialista Kuten 201

Seinä Kuten 201

Kattolista Kuten 106

Katto Kuten 201

Ikkuna Kuten 201 paitsi puitteiden väli 330 mm ja penkin leveys 315 mm.

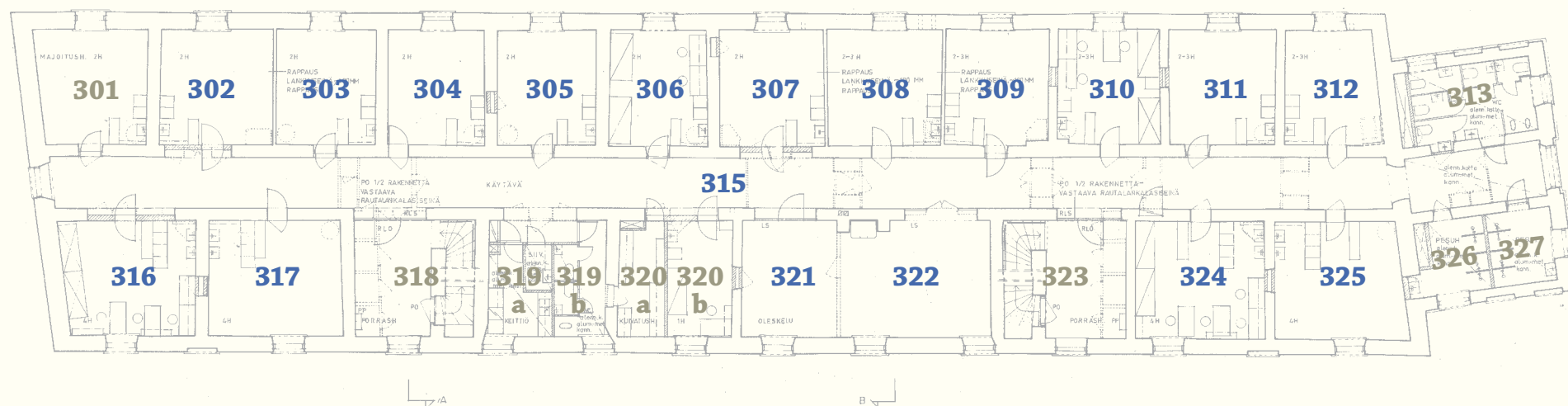
Ovi Sisään-ulos-avautuva 1700-luvun kaksilehtinen puuovi. Kyseessä on kehysovet, jotka on jaoteltu kolmeen peiliin. Ovisyvennystä ei ole, vaan niiden välinen tila on leveä. Kynnysten väli on laudoitettu. Vetimet ovat molemmissa ovissa samantyyppiset eli messinkiä ja todennäköisesti 1970-luvulta. Ovissa on tappisaranat ja uudet vanhanmalliset vuorilistat.

Kiintokalusteet Kuten 201

Varusteet Kuten 201, paitsi patteri kaksilevyinen ja lautasventtiili koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 201

3. kerros huonenumerointi **Huoneista 301, 313, 318, 319a, 319b, 320a, 320b, 326 ja 327 ei ole inventointi-**
korttia. Niiden tilatyyppi on sama kuin 1. kerroksen vastaavassa tilassa.

RUOTSINSALMENKATU

302 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

- Muuta* Huoneet 302 ja 303 ovat olleet yhtä tilaa 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa.
- Lattia* Vaihtelevan levyinen leveä lauta oksaista mäntyä (190 mm-250 mm) ikkunaseinän suuntaisesti. Kulmistaan jiiressä oleva friisilauta kiertää huoneen, paitsi ei 303 vastaisella seinällä. Lattia on lakattu.
- Lattialista* Seiniä ja kiintokalusteita kiertää n. 76 mm korkea lattialista, lakattua, petsattua mäntyä.
- Seinä* Rapatut, valkoiset. IV-kanavan kohdalla kotelointi. Sähköasennukset ovat rappauksen sisällä. Pesualtaan takana on valkoinen laattapinta. Huonetta 303 vastaan oleva seinä on myöhempi.
- Kattolista* Rapattu pullolista, jota korostavat pyöristetyt rappauslistat seinällä ja katossa samaa tyyppiä kuin toisessa kerroksessa, paitsi listaa ei ole huoneen 303 vastaisella seinällä.
- Katto* Rapattu ja maalattu. Rappaus on tehty puupinnalle ja se on todennäköisesti alkuperäinen. 1970-luvun sähköasennukset on tehty pintaan.
- Ikkuna* Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 175 mm. Puinen ikkunapenkki on 430 mm leveä ja ulkoreunastaan pyöristetty. Huoneessa 302 penkin korkeus on 815 mm. Ikkunasyvännös on sivuilta viisto ja ylälaidasta suora. Syvännöksen ulkosärmät ovat viistetyt.
- Ovi* Kuten 106
- Kiintokalusteet* Kaksi korkea vapaasti seisovaa säilytyskaappia ja seinään kiinnitettyä pikkukaappia. Kaapit ovat valkoisia ja niissä on kromatut lankavetimet. Huoneessa on kaksi hyllyä. Kalusteet ovat valkoisella ikilevyllä päällystettyä rimalevyä ja lankaveti-millä varustettuja.
- Varusteet* Käsienpesuallas on 1970-luvulta. Ikkunaseinällä on laakapateri, jossa on kaksi levyä. Venttiili käytäväseinällä.
- Valaisimet* Kattopintaan on kiinnitetty neliönmuotoinen kiinteä valaisin, jossa on loisteputki sisällä ja kupu luultavasti akryyliä. Valaisin on 1970-luvulta. Pesualtaan päällä on koteloitu loisteputkivalaisin.

303 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Vaihtelevan levyinen leveä lauta oksaista mäntyä (190 mm–250 mm), ikkunaseinän suuntaisesti. Lattiassa erottuu eri aikoina tehtyjä kenttiä. Kulmistaan jiiressä oleva friisilauta kiertää huoneen, mutta ei 302 vastaisella seinällä. Lattia la-kattu.

Lattialista Kuten 302

Seinä Rapatut, valkoiset. IV-kanavan kohdalla kotelointi. Sähkö-asennukset ovat rappauksen sisällä. Pesualtaan takana on valkoinen laattapinta. Huonetta 302 vastaan oleva seinä on myöhempi.

Kattolista Kuten 302, paitsi listaa ei ole 302 vastaisella seinällä.

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvännös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302

Valaisimet Kuten 302

304 Kahden hengen majoitushuone

87

Nykyinen (havaintoa)

Lattia 75 mm:n levyinen lauta oksaista mäntyä ikkunaseinää vastaan. Lattiassa erottuu eri aikoina tehtyjä kenttiä.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302, paitsi ikkunapuitteiden väli on 90 mm ja penkin leveys 490 mm, ja syvennöksen sivut viistot.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvennös syvempi ja sivuistaan suora. Ovi on huoneen nurkassa.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302, paitsi lautasventtiili koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 302

305 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302, paitsi että friisi kiertää koko huoneen.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302, paitsi ikkunapuitteiden väli 180 mm ja penkin leveys 410 mm, ja syvennöksen sivut viistot.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvennös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302

Valaisimet Kuten 302

306 Kahden hengen majoitushuone

89

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302, paitsi että friisi kiertää koko huoneen.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302, paitsi ikkunapuitteiden väli 90 mm ja penkin leveys 425 mm, ja syvännöksen sivut viistot.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvännös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302, paitsi lautasventtiili koteloinnissa

Valaisimet Kuten 302

307 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302, paitsi että friisi kiertää koko huoneen.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Rapattu ja maalattu. Rappaus on tehty puupinnalle ja se on todennäköisesti alkuperäinen. 1970-luvun sähköasennukset on tehty pintaan.

Ikkuna Kuten 302, paitsi ikkunapuitteiden väli on 150 mm ja penkin leveys 430 mm, ja syvennöksen sivut viistot.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvennös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302

Valaisimet Kuten 302

308 Kahden hengen majoitushuone

91

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Korkea ja valettu ikkunapenkki.

Lattia Vaihtelevan levyinen leveä lauta oksaista mäntyä (110 mm-125 mm), ikkunaseinän suuntaisesti. Lattia on lakattu.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 110 mm. Ikkunoiden helat ovat pääsääntöisesti seosmetallia ja messinkiä (tod. näk. 1930–70 väliseltä ajalta). Ikkuna on ylälaidastaan suora. Valettu ikkunapenkki on 425 mm leveä, 1 010 mm korkea ja ulkosärmää on vain hieman pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta suora. Syvennöksen ulkosärmät ovat viistetyt (muuttunut ylimaalausten ja tasoitusten myötä pyöreäksi).

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvennös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302, paitsi että lautasventtiili on koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 302

309 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302. Käytäväseinällä, huonetta 310 vasten nurkassa on hormi.

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Karmin leveys ikkunoiden välissä on n. 158 mm. Ikkunoiden helat ovat pääsääntöisesti seosmetallia ja messinkiä (tod. näk. 1930-70 -väliseltä ajalta). Ikkuna on ylälaidastaan suora. Valettu ikkunapenkki on 365 mm leveä, 840 mm korkea ja ulkosärmää on vain hieman pyöristetty. Ikkunasyvennös on sivuilta viisto ja ylälaidasta suora. Syvennöksen ulkosärmät ovat viistetyt (muuttunut ylimaalausten ja tasoitusten myötä pyöreäksi).

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvennös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302

Valaisimet Kuten 302

310 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302, paitsi laudan leveys keskimäärin 175 mm.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

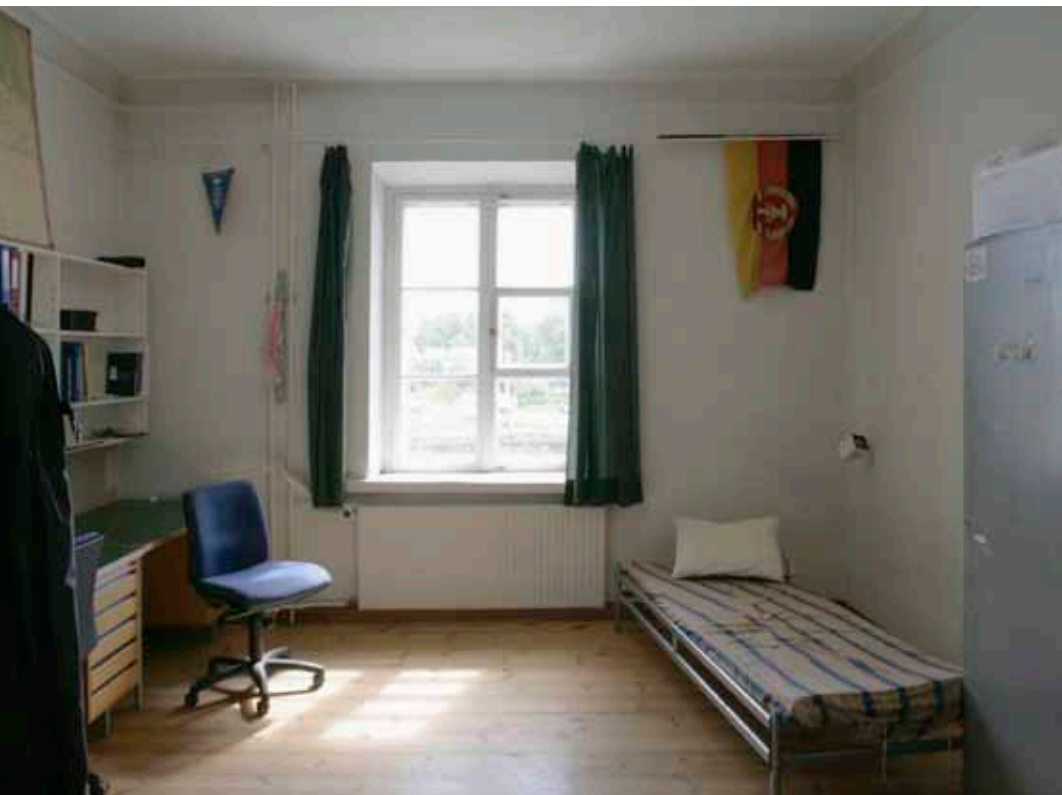
Ikkuna Kuten 302, paitsi tila puitteiden välissä on 170 mm ja penkin syvyys 395 mm.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvännös syvempi ja sivuistaan suora.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302, paitsi lautasventtiili koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 302

311 Kahden hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302, paitsi tila puitteiden välissä on 165 mm ja penkin syvyys 400 mm.

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä on paksumpi ja siten ovi-syvännös syvempi, ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302, paitsi lautasventtiili koteloinnissa.

Valaisimet Kuten 302

312 Kahden hengen majoitushuone

95

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302. Lattiassa näkyy selvästi puupaikkauksia.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Kuten 302, paitsi tila puitteiden välissä on 90 mm ja penkin syvyys 410 mm.

Ovi Kuten 302, paitsi käytäväseinä on paksumpi ja siten ovisyvennös syvempi, ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Kuten 302

Varusteet Kuten 302

Valaisimet Kuten 302

315 Käytävä

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Lattia koostuu erilaisista laudoitetuista alueista. Laudan leveys vaihtelee. Välillä pintojen välissä on käytävän poikki-suuntaisia osuuksia, jotka merkitsevät purettujen seinien paikkoja.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302. Seinämuuria on kevennetty kaariholvein.

Kattolista Kattolistaa ei ole tai se on piilossa molemmille pitkille seinille asennettujen sähkökourujen takana.

Katto Kuten 302

Ikkuna Ikkunat vastaavat alempien kerrosten ikkunoita tyypiltään. Pohjoispään ikkuna on matalalla ja penkki on istumakorkeudella.

Ovi Katso huoneet. Ovissa on uusvanhat vuorilistat käytävän puolella.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Seinään kiinnitettyjä kaiuttimia, kelloja ja erilaisia tauluja ja varoittimia. Poistumistievalot ja sammutuskalusto.

Valaisimet Loisteputkivalaisimet kiinnitettyinä itäseinän sähkökouruun.

316 Neljän hengen majoitushuone

97

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Tila puitteiden välissä 153 mm ja penkin syvyys on 390 mm.

Ovi Kuten 302

Kiintokalusteet Yksi avoin tankokaappi ja kaksi ovellista korkeaa kaappia, neljä pientä seinäkaappia ja neljä hyllyä.

Varusteet Kaksi pesuallasta, lautasventtiili huoneen 317 vastaisella seinällä ja kolmivävyinen patteri.

Valaisimet Kuten 302

317 Neljän hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302, paitsi laudan leveys n.150 mm eikä friisiä. Lauta on ikkunaseinän suuntainen.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ikkuna Tila puitteiden välissä 165 mm ja penkin syvyys on 400 mm.

Ovi Kuten 302, paitsi käytäväseinä paksumpi ja siten ovisyvennös syvempi ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Yksi avoin tankokaappi ja kaksi ovellista korkeaa kaappia, neljä pientä seinäkaappia ja neljä hyllyä.

Varusteet Kaksi pesuallasta, lautasventtiilikoteloinnissa ja kolmilevyinen patteri.

Valaisimet Kuten 302

321–322 Kerhohuone

Nykyinen (havaintoa)

Muuta Tilan ja käytävän välillä on kaksi kaariholvia, joihin on sijoitettu teräslasiseinä. Huoneen keskellä käytäväseinällä on hormi ja puoleksi seinän sisään muurattu kaakeliuuni. Uuni on jugend-henkinen: väri on ruskea, sen kulmat ovat pyöristetyt, yläosaa kiertää kasviaiheinen kuvio ja teräsluukussa on kansallisromanttinen koristekuvio.

Lattia Kuten 302. Leveät lankut vaikuttavat melko uusilta.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

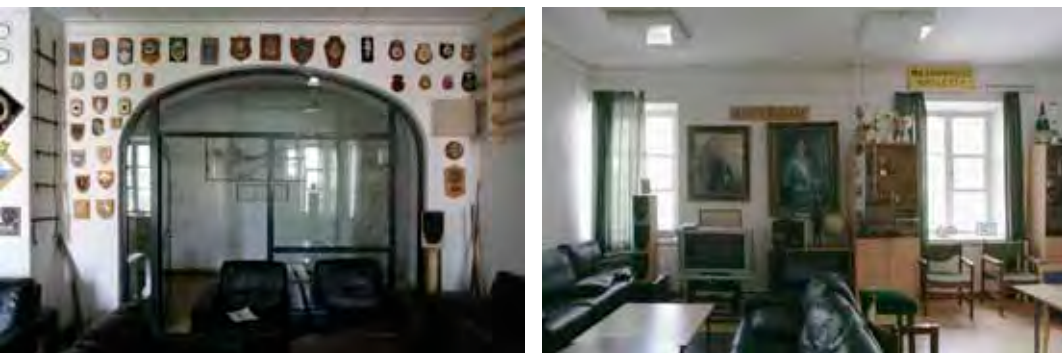
Ikkuna Huoneessa on kolme ikkunaa kuten huoneessa 302, paitsi niiden syvennöksien sivuseinät ovat hieman viistot. Tila ikkunapuitteiden välissä n. 165 mm.

Ovi Kuten 302, paitsi käytäväseinä on paksumpi ja siten ovisyvennös syvempi ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Ei ole.

Varusteet Lautasventtiili on hormiseinässä.

Valaisimet Kattovalaisin kuten 302, kahdeksan kappaletta.

324 Neljän hengen majoitushuone

Nykyinen (havaintoa)

Lattia Kuten 302

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

Ovi Kuten 302, paitsi että käytäväseinä paksumpi ja siten ovisyvennös syvämpi ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Yksi avoin tankokaappi ja kaksi ovellista korkeaa kaappia, neljä pientä seinäkaappia ja neljä hyllyä.

Varusteet Kaksi pesuallasta, lautasventtiilikoteloinnissa ja kaksilevyinen patteri.

Valaisimet Kuten 302

325 Neljän hengen majoitushuone

101

Nykyinen (havaintoa)

Lattia 90 mm leveää lakattua mäntylautaa. Laudat ikkunaseinää kohti.

Lattialista Kuten 302

Seinä Kuten 302

Kattolista Kuten 302

Katto Kuten 302

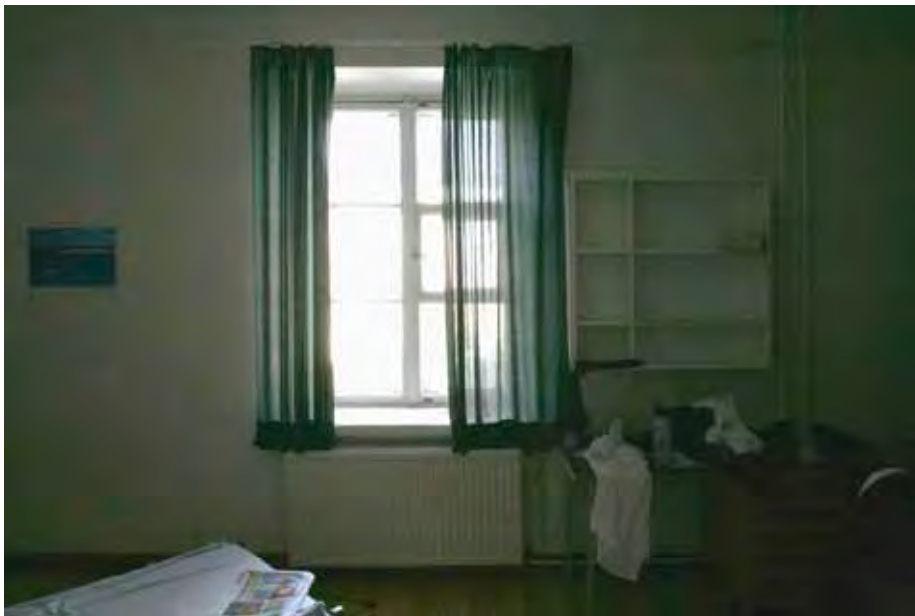
Ikkuna Kuten 302, paitsi tila puitteiden välissä on 165 mm ja penkin syvyys 380 mm.

Ovi Kuten 302 paitsi että käytäväseinä paksumpi ja siten ovisyvennös syvempi, ja sivuistaan lievästi viisto.

Kiintokalusteet Yksi avoin tankokaappi ja kaksi ovellista korkeaa kaappia, neljä pientä seinäkaappia ja neljä hyllyä.

Varusteet Kaksi pesuallasta, lautasventtiilikoteloinnissa ja kaksilevyinen patteri.

Valaisimet Kuten 302

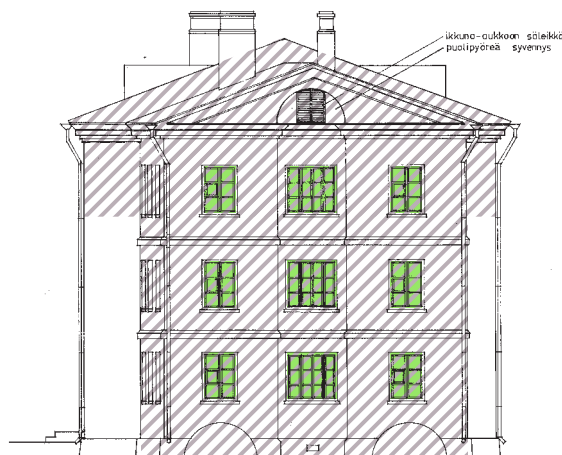

Ajallinen kerroksellisuus

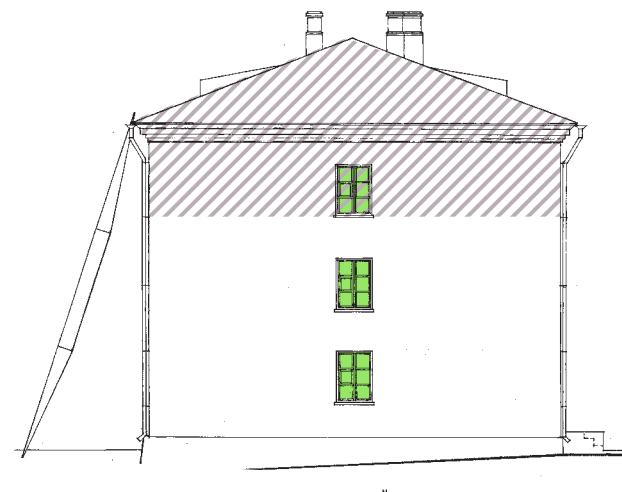
Julkisivu etelään

 Venäläisellä kaudella tehty muutos

 Suomalaisella kaudella tehty muutos

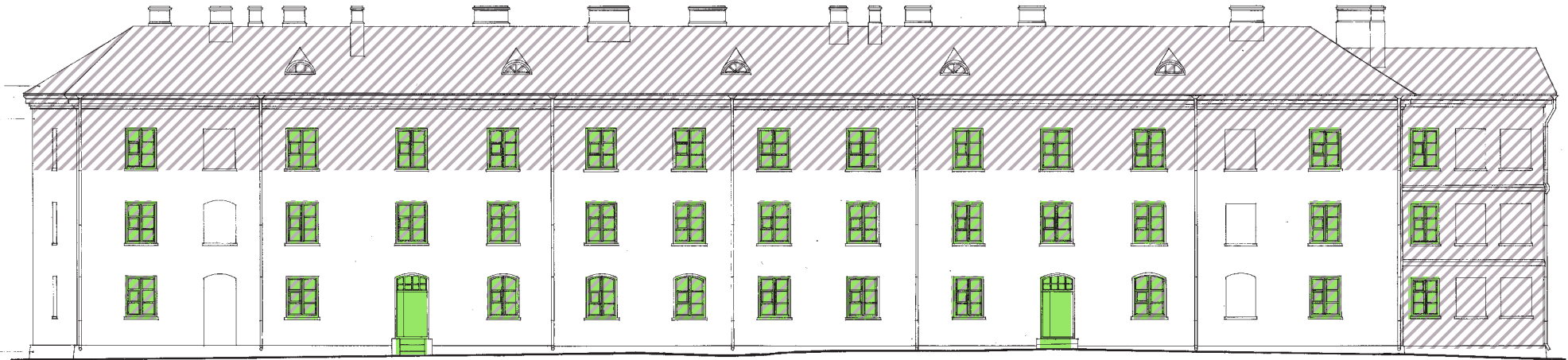
Julkisivu pohjoiseen

Venäläisellä kaudella rakennuksen eteläpäätyyn rakennettiin kuvassa näkyvä käymäläsiipi. Myös mansardikatto korvattiin aumakatolla. Tuolloin yhden piippurivin sijaan rakennettiin kaksi eli hormistot rakennettiin osittain uudelleen.

Käymäläsiiven aukotusta on muutettu 1800-luvulla. Kolmikerroksinen puusee-käymälä, joka tyhjennettiin kellarista käsin, purettiin mahdollisesti 1889.

Julkisivu länteen

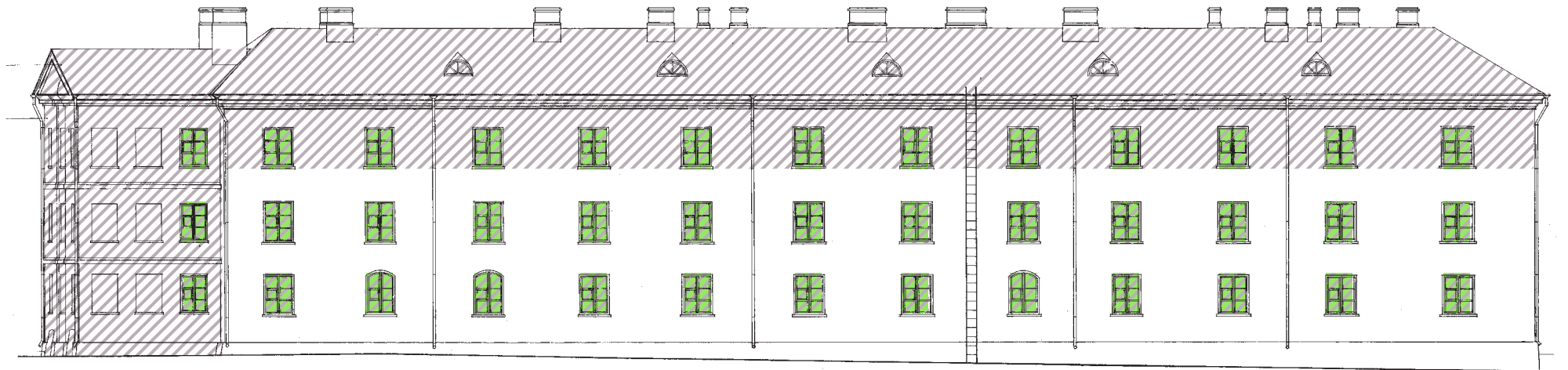
Venäläisellä kaudella rakennuksen eteläpäättyyn rakennettiin kuvassa näkyvä käymäläsiipi. Myös mansardikatto korvattiin aumakatolla. Tuolloin yhden piippurivin sijaan rakennettiin kaksi eli hormistot rakennettiin osittain uudelleen.

Ikkunoita on korjattu eri vaiheissa. Ylälaidastaan kaaren muotoiset ikkunat ovat mahdollisesti vanhimpia. Ovien edessä oli 1800-luvun lopulla tuulikaapit ja tämän jälkeen peltikatokset. Nykyiset ovet ovat 1970-luvulta.

Julkisivu itään

 Venäläisellä kaudella tehty muutos

 Suomalaisella kaudella tehty muutos

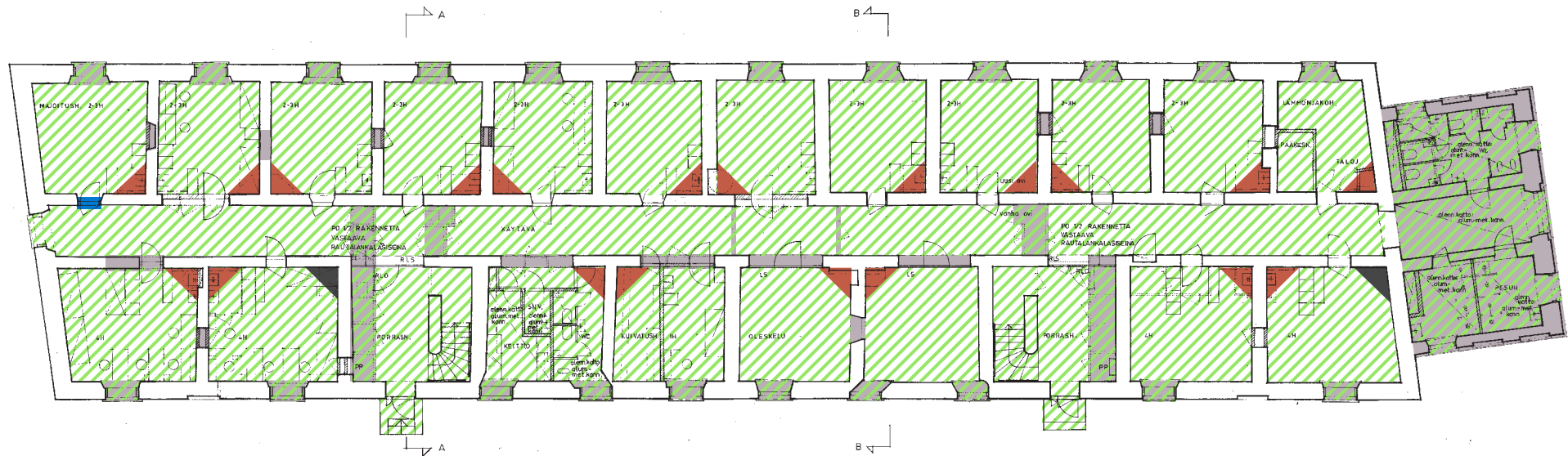
JULKISIVU ITÄÄN

Venäläisellä kaudella rakennuksen eteläpäättyyn rakennettiin kuvassa näkyvä käymäläsiipi. Myös mansardikatto korvattiin aumakatolla. Tuolloin yhden piippurivin sijaan rakennettiin kaksi eli hormistot rakennettiin osittain uudelleen.

Ikkunoita on korjattu eri vaiheissa. Ylälaidastaan kaaren muotoiset ikkunat ovat mahdollisesti vanhimpia.

1. kerros pohjapiirros

- Venäläisellä kaudella tehty muutos
- Ruotsalaisen kauden uunien paikat
- Suomalaisella kaudella tehty muutos
- Myöhemmin lisätyt uunin paikat
- Säilynyt 1700- tai 1800-luvun uuni tai ovi

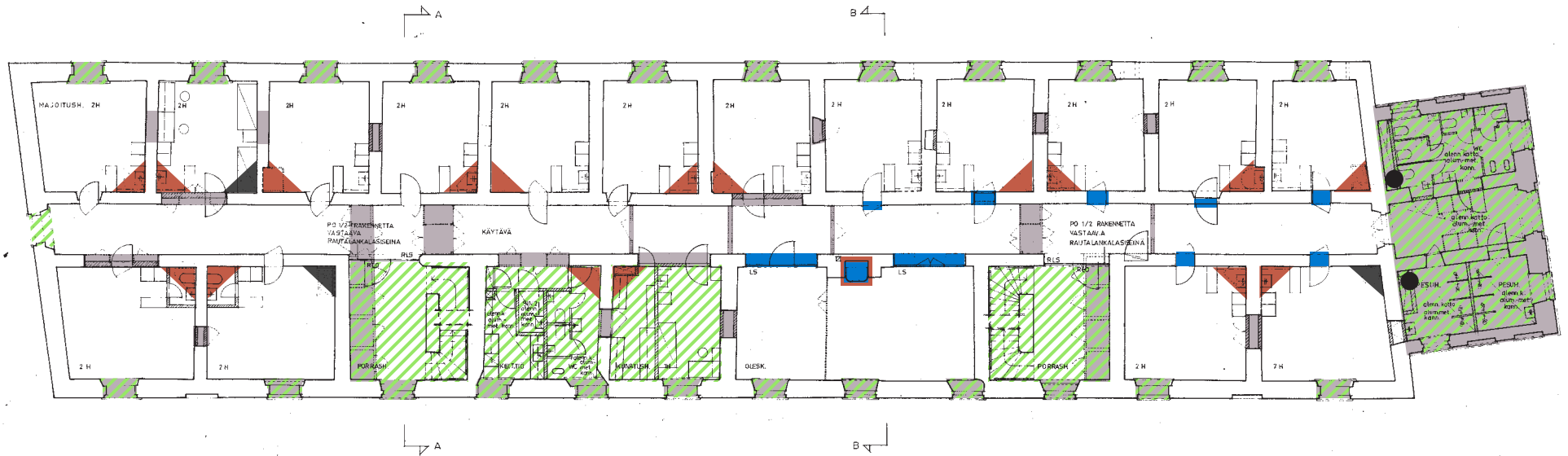
Alapohja oli alunperin rossipohja. Venäläisellä kaudella ilmatilaa täytettiin maa-aineella. Suomalaisella kaudella alapohja uusittiin.

Venäläisellä kaudella on mm. avattu huoneiden välisiä aukkoja ja kaariaukkoja käytävälle. Porrastasanteille lisättiin käymälät. Pitkä käytävä oli jaettu väliseinin.

Käymäläsiiven ikkuna-aukotusta on muutettu venäläisellä kaudella. Etelänpuoleisia sivuikkunoita ei aluksi ollut. Ne avattiin vasta 1800-luvun lopulla.

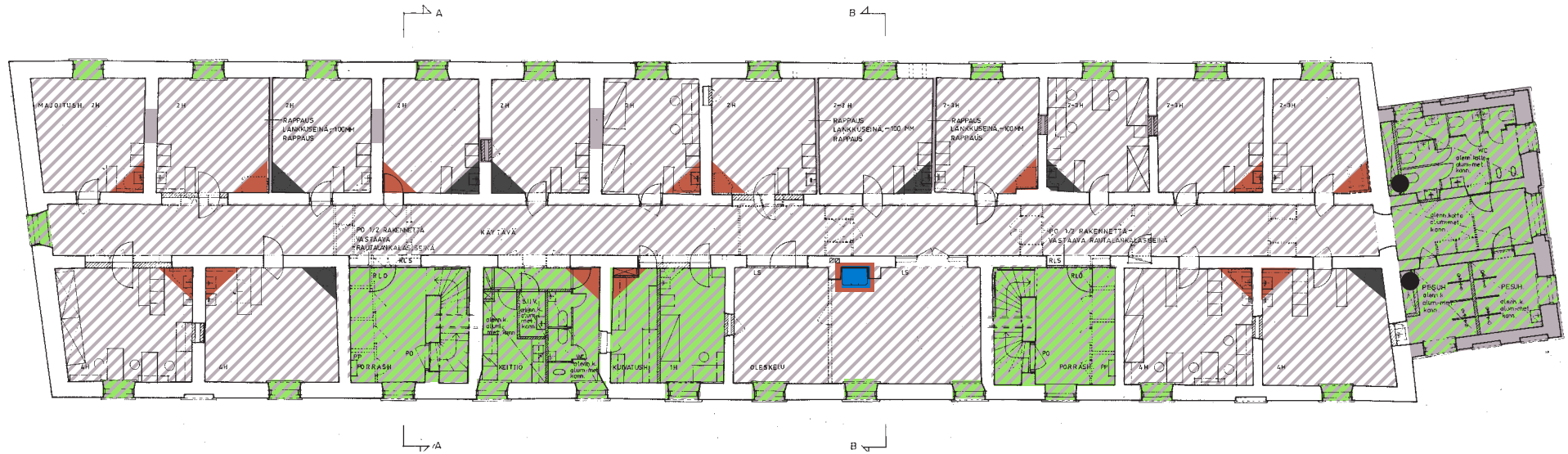
2. kerros pohjapiirros

- Venäläisellä kaudella tehty muutos
 - Suomalaisella kaudella tehty muutos
 - Säilynyt 1700- tai 1800-luvun uuni tai ovi
- Ruotsalaisen kauden uunien paikat
 - Myöhemmin lisätyt uunin paikat

3. kerros pohjapiirros

- Venäläisellä kaudella tehty muutos
 - Suomalaisella kaudella tehty muutos
 - Säilynyt 1700- tai 1800-luvun uuni tai ovi
- Ruotsalaisen kauden uunien paikat
 - Myöhemmin lisätyt uunin paikat

5 Johtopäätökset

Kasarmiksi suunniteltu D 14 on osa Suomenlinnan merilinnoituksen maailmanperintökohdetta. Sitä tulee vaalia kohteen arvon edellyttämällä tavalla. Käytännössä tämä merkitsee erityisesti ajallisten kerrosten säilyttämistä ja korostamista eri mittakaavoissa. D 14 on ilmeisesti myös Helsingin toiseksi vanhin olemassa oleva rakennus.

D 14 on osa Pikku Mustasaaren Tykistöpihaa, johon Ehrensvärd työryhmineen suunnitteli valeperspektiivin korostamaan sen merkitystä. Suunnitelma toteutui ruotsalaisella kaudella vain osittain.

Majoitusrakennus D 14 edustaa ruotsalaista 1700-luvun linnoitusarkkitehtuuria. Se on typpologialtaan selkeän yksinkertainen käyttörakennus. Rakennuksen läpi kulkee pitkittäiskäytävä, jonka varaan majoitushuoneet ryhmittyvät. Valmistuessaan 1756 rakennus oli huomattavat uudenaikainen: kolmikerroksinen kivistyrakenus, jonka suuret huoneet oli varustettu uuneilla ja suurilla ikkunoilla. Myös mansardikatto oli uutta. Ruotsalaisen kauden muutokset olivat huoltotoimenpiteitä.

Venäläisellä kaudella rakennus toimi aluksi sairaalana. Tuossa vaiheessa huoneiden välille on avattu väliovia ja rakennukseen on rakennettu käymäläsiipi, aluksi puurakenteisena ja asuntovaiheessa kivistyrakenneisena. Krimin sodan jälkeen D 14 kunnostettiin asunnoiksi. Toiminnallisesti se muuntui lamellitaloksi. Pohjoisportaan varassa oli kaksi suurempaa asuntoa ja eteläportaan varassa oli pienempiä asuntoja. Koska eteläpään käymälä ei enää palvellut koko taloa, porrastasanteille rakennettiin käymälätiloja. Huoneiden ja käytävän väliin avattiin aukkoja kaariholvien kohdalle, jotta asuntoihin saatiin ilmavuutta. Mansardikatto korvattiin aumakatolla 1870-luvulla. Samalla kolmannen kerroksen huoneista tuli suorakulmaisia. Ruotsalaisajan uunit purettiin ja tilalle rakennettiin uudet uunit, joista ainakin osa oli venäläistyyppisiä suurikokoisia kiertoilmuuneja. Ikkunat on todennäköisesti muutettu kaksilasisiksi asuntovaiheessa. Rakennuksessa tavoiteltiin nyt suurempaa asumismukavuutta.

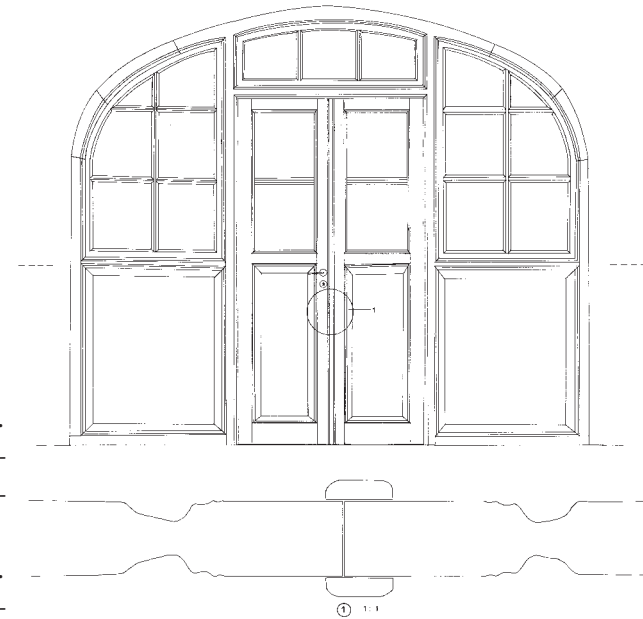
Tykistöpihan sommitelma täydentyi 1800-luvulla, mutta saaren luonne muuttui. Se

tunnetaan venäläiseltä ajalta alkaen nimenomaan sairaalatoiminnan tyyssijana.

Suomalaisen kauden alkuvuosikymmenistä on vain vähän tietoa. Aluksi hermotauti- ja tuberkuloosisairaalana, siviilivartioston kasarmima ja asuntolina käytetty rakennus korjattiin Merisotakoulun asuntolaksi 1930-luvulla. Venäläisen kauden jako lamelleihin säilyi, vaikka suuria huoneistoja muutettiin takaisin majoitushuoneiksi. Suomalaiset muurasivat huoneisiin pääasiassa pönttöuuneja. Joissakin huoneissa oli helloja eli ne toimivat ilmeisesti keittiöinä. 1970-luvun peruskorjauksessa pyrittiin palaamaan rakennuksen alkuperäiseen toiminnalliseen malliin ja selkeyteen. Samalla keskeiskäytäviltä poistettiin väliseinät, kaikki paitsi kaksi uunia (vanhempi valkoinen uuni on 1800-luvulta ja ruskea jugend-uuni on 1900-luvun alusta) purettiin, lähes kaikki vanhat ovet ruotsalaiselta ja venäläiseltä kaudelta korvattiin uusvanhoilla modernilla tekniikalla tehdyillä ovilla. Vain kymmenisen ovea säästy. Erilaiset lattialistat korvattiin yhdellä inventoidulla listamallilla. Myös talon sisäseinien pintarakenteista

poistettiin paljon historiallisia kerroksia, mm. kaikki tapetit. Poistetut rakennusosat on inventoitu 1975 Museoviraston toimesta. Paljon historiallisia kerroksia katosi 1970-luvulla, mikä oli ilmeisen tavallista aikakauden peruskorjauksissa. Toisaalta tilalle saatiin uutta ajallista kerrostumaa, mistä laadukkaina esimerkkeinä voi mainita mm. teräs-lasi-seinät kaariaukoissa ja täysin uusitut portaat. Suomalaiset ovatkin vahvimmillaan reippaan modernissa otteessaan, eivät niinkään suunnitellessaan uusvanhoja ovia. Ensimmäisen kerroksen lattia on kokonaan uusittu 1970-luvulla. Ylempien kerrosten lattioissa on säilynyt erilaisia pintoja, jotka kertovat vanhoista väliseinistä ja uunien paikoista. Ajallisesta kerroksisuudesta kertovia signaaleja tulisi vaalia.

Rakennuksen julkisivussa on alunperin pyritty symmetriaan, mistä kertovat mm. vinot syvennykset huonetiloissa. Pohjois- ja eteläosassa on päällekkäiset valeikkunat, yksi valeovi, ja käymäläsiiven itä- ja länsipuolella on suorakaitteenmuotoiset valeikkunat. Osa ikkunoista on ylälaidastaan kaarevia ja osa suorakulmaisia.

Ovi-inventointi. R. Veijola, 1976, MV RH C5.

Ruotsalaiselta ajalta ei ole julkisivupiirustuksia. Venäläisen ajan julkisivupiirustuksissa näkyy, että mansardikerroksen ikkunat ovat olleet ylälaidastaan kaarevia. Sen sijaan venäläisen kauden piirustusten perusteella ei voi päätellä, miksi jotkut ikkunat ovat ylälaidastaan kaarevia ja toiset suoraa. Osa piirustuksista on kaaviomaisia ja kaikki kahden alimman kerroksen ikkunat on piirretty suorakulmaisiksi. Ylälaidastaan kaareva ikkunamuoto on mahdollisesti alkuperäinen. Alkuperäiset ikkunat on todennäköisesti sovitettu lähelle julkisivupintaa. Ikkunoita on muutettu venäläisellä kaudella monessa eri vaiheessa. Tuolloin niistä on myös tehty kaksilasisia. Ikkunoiden monimuotoisuus kertoo rakennuksen historiasta.

Lähteet ja kirjallisuus

Painamattomat lähteet

Kansallisarkisto (KA)

Aktit. Venäläiset sotilasasiakirjat KA, käännökset suomeksi MV Rakennushistorian osasto.

Krigsarkivet Stockholm, Tukholman sota-arkisto (KrA)

Johtavan arkistonhoitajan Bo Lundströmin sähköpostikirje Hanna-Riitta Toivaselle 12. marraskuuta 2008, KrA.s dnr 422-2008/2288.

Museoviraston Rakennushistorian osaston arkisto (MV RH)

Mikrofilmit Tukholman sota-arkistossa olevista alkuperäisistä piirustuksista ja kartoista.

Kopiot Ruotsin vallan ajan lähteistä ”Fästningsrelationer”, Kansallisarkiston venäläisten sotilasasiakirjojen käännökset suomeksi. Valokuvat.

Diat.

”Fästningsrelationer” = Finska Fästningsrelationer (Sveaborgsinventariet 1766), Marinens ritningar, Utländska kartor. Finland fortifikationsdepartementet, Krigskollegiarkiv, Krigsarkivet, Stockholm. Kopiot Ruotsin Sotakollegion Suomenlinnaa koskevista suunnitelmista. Sota-arkisto, Tukholma, jäljennökset Olluksen kansiossa.

”Formulaari”, käännös venäjänkielisestä Viaporin linnoitusvaiheiden kuvauksesta vuoteen 1904: *Vuosiselostuksia Viaporin linnoituksesta aina varjageista (aikojen alusta) vuoteen 1904.*

Museoviraston Suomenlinnan arkisto, Suomenlinna C 5 (MV RH C5)

Fotostaatit Tukholman sota-arkistossa olevista alkuperäisistä piirustuksista ja kartoista.

Venäläisen insinöörikomennuskunnan piirustukset.

Alkuperäiset mittaussiirustukset vuosilta 1975 ja 1976, MV Rakennushistorian osasto.

Asiakirjat:

Inventoinnit ja suunnitelmat: Brännback Ebba, Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, Rakennus D 14, Rakennushistoriallinen katsaus. Museovirasto/Rakennushistorian osasto, Suomenlinna, 1975.

Brännback Ebba, Heikkilä Elina, Suomenlinna, Pikku-Mustasaari, Rakennus D 14, Inventointi, Museovirasto/Rakennushistorian osasto-Suomenlinna, 1975.

Heikkilä Elina, Rakennuksen D 14 värit, Arkistokansio Tutkimus VM D 14. Museovirasto/Rakennushistorian osasto-Suomenlinna.

Maisemanhoitosuunnitelma (lisää)

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkisto (PhRakl)

Pohjapiirroksia vuosilta 1919 ja 1933.

Amper Reetta, Merisotakoulun asuntolan D 14 ikkunoiden kunnostussuunnitelma, 2.10.2006. Puolustushallinnon rakennuslaitos.

Rakennushallitus, Rakennusselostus, 15.5.1975, Merisotakoulu Suomenlinna Rak. n:o D 14 peruskorjaus.

Suomenlinnan hoitokunnan arkisto

Piirustukset 1975. Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen.

Suomenlinnan hoitokunta, Julkisivun kunnostustyö. Yleiset vaatimukset ja ohjeet. Muistio 11.8.1995.

Suullisia tietoja ovat antaneet Museoviraston tutkijat Seija Linnanmäki ja Helena Rosén, arkkitehti Timo Suomalainen, sekä arkkitehti Janne Prokkola Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Sähköiset lähteet

http://www.mil.fi/merivoimat/esikunta/hist_aikajana.ds, otettu 1.12.2008.

<http://whc.unesco.org/en/list>

<http://www.finlex.fi>

Kirjallisuus

- Ahlberg Nils, Stadsgrundningar och planförändringar, Svensk Stadsplanering 1521–1721, Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, Uppsala, 2005, I–II, Västerås.
- Auvinen Visa, Merisotakoulu 1930–2005, Laivapoikakoulutuksesta korkeakouluopetukseen maailmanperintökohteessa, 2005, Raisio.
- Auvinen Visa, Merisotakoulun koulurakennukset, Merisotakoulu 1930–1970, 1970, Mikkeli, 88–93.
- Berg Ejnar, Kaserner, baracker och hyddor, Svenska soldatboningar under fyra århundraden, 1981, Uddevalla. Armémusei skrifter III.
- Ericsson Lars, Den svenska garnisonstaden från 1600-tal till 1900-tal. Tillkomstprocessen. Historiallinen arkisto 104, Hellström Sven och Selén Kari, (red.), Uppkomst och Avveckling. Historiallinen arkisto 104, 1994, Helsinki, 61–89.
- Gardberg C.J., Palsila Kari, Viapori Suomenlinna, 1998, Keuruu.
- Haikala Olavi, kommodori, Merisotakoulu merivoimiemme päällystön ja alipäällystön kouluttajana. Merisotakoulu 1930–1970, 1970, Mikkeli, 15–31.
- Haila Sirpa, Venäläinen rationaalisuus, 1910-luvun kasarmiarkkitehtuuri sosiaalisena käytäntönä, Bibliotheca Historica 13. Suomen Historiallinen seura, 1996, Helsinki.
- Helander, Henttonen, Simons, Ahlqvist (Oy Arkkitehtuuri ja Maisema Ab), Suomenlinnan maisema, Kunnostussuunnitelma, Suomenlinnan hoitokunta, 1987, Helsinki.
- Hällström, Olof af, Suomenlinna, Itämeren alueen merilinnoitukset, v Itämeriseminaari Kotkassa, 30.7.–1.8.1987, 1990. Kymenlaakson maakuntamuseon julkaisuja n:o 14, 39–56.
- Kuurne Jouni, (toim.) Sergejevin Suomi, 1994, Helsinki.
- Lind Tuija, Rauniot ja restaurointi, kestävyys, kauneus, kertovuus, Lisensiaatintyö TKK, Arkkitehtiosasto, Arkkitehtuurin tutkimuksia 2008/30, 2008.
- Museoviraston Rakennushistorian osasto, Suomenlinnan hoitokunta, Suomenlinnan rakennusten historia, Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 17, toim. Pekka Kärki, Museovirasto, päätoimittaja Heikki Lahdenmäki, Suomenlinnan hoitokunta, Liisa Eerikäinen, MV, Helena Rosén, MV ja Seija Linnanmäki, MV, 1997. Jyväskylä.
- Salokangas Sakari, (toim.) Viapori, Suomenlinna, 1969, Helsinki.
- Petersson Lars, Suomenlinna arkkitehtuurin muistomerkkinä, teoksessa Sario Niilo, Valpasvuo Ahti (toim.), Suomenlinna, 1748–1948, 17–62, 1948 Helsinki.
- Petersson Lars, Särkänniinan vaiheita, Eripainos Merenkävijät ry:n vuosikirjasta 1947, 1947 Helsinki.

Liite: Linnoitustermit

Bastionijärjestelmä

1500-luvun alusta 1700-luvulle käytössä ollut linnoitusjärjestelmä, joka syrjäytti perinteiset linnat puolustusarkkitehtuurissa. Bastionijärjestelmä koostui bastioneista, muodoltaan ulospäin terävistä, sisältä avoimista tykkiasemista.

Bastioni

Ulkoa terävä, sisältä avoin tykkiasema osana muuria. Bastioni koostuu kahdesta pitkästä siivestä, jotka yhtyvät kulmassa toisiinsa, ja kahdesta lyhyemmästä kyljestä jotka jättävät bastionin takaa avoimeksi.

Kaponieeri / Kaponnieeri

Lähipuolustukseen tarkoitettu pieni holvattu varustus varsinaisen puolustusmuurin edessä.

Kasematti

Ulkomuurissa oleva tähytys- ja ampumapaikka, joka on yleensä varustettu omalla vahvistetulla muurilla. Kasemateissa saattoi olla myös majoitustiloja tai varastoja.

Kurtiini / Kurttiini

Suora, yleensä kahden bastionin välinen muuri tai vastaava rakennelma.

Polygoni

Monikulmio.

Puolibastioni

Muodoltaan vajaa bastioni joka rajautuu sivuilitaan siten, ettei se voi olla samanlainen kuin bastioni.

Raveliini / Ravelliini

Kurttiin tai sen portin suojaksi rakennettu terävänmuotoinen ulompi etuvarustus.

Redutti

varsinaisen linnoituksen ulkopuolelle rakennettu tukivarustus tai kenttävarustus, jonka tehtävänä oli tukea taistelussa linnoitusta, tai turvata sinne johtavia reittejä. Redutti voi olla myös itsenäinen.

Tenalji

Varustus, joka muodostuu kahdesta kulmittain toisiaan vasten asetetusta rakennuksesta tai muurista.

Valeperspektiivi

Valeperspektiiviä käytetään muuallakin kuin linnoituksissa. Valeperspektiivi arkkitehtuurissa perustuu optiseen harhaan, jonka avulla aiheutetaan haluttu vaikutelma, joka korostaa tiettyä ryhmään kuuluvaa rakennusta, tai rakennusosia.

Liite: Venäläisen kauden piirustusten symbolivärit

VIK
MALLIPIIRUSTUKSIA NO 1184
PRAVILA
.... S. Peterburg 1842 goda

KÄYTÖSSÄ OLEVAT ENTISESSÄ MUODOSSAA:

1. KIVISET: * REUNUS KARMIINI, SISUSTA VÄRITÖN
2. KAIKKI MUUT: REUNUS TUSSIA, SISUSTA VÄRITÖN

UUDELLEEN KOROTETUT TAI RAKENNETUT SEKÄ KAIKKI MUUT LOPPUUN TEHDYT TYÖT:

3. KIVISET: REUNUS JA SISUSTA KARMIINIA
4. GRANIITTISET
JA LIUSKEKIVISET: REUNUS KARMIINI, SISUSTA LILA
5. PUISET: REUNUS TUSSIA, SISUSTA PUUNVÄRINEN
6. MULTA- JA FAS-
KIINIRAKENTEET: REUNUS TUSSIA, SISUSTA VAALEANRUSKEA
7. TURVE- SEKÄ
PEITETYT: REUNUS TUSSIA, SISUSTA VIHREÄ
8. KIVIRAKENNUS-
TEN YM PURKU: REUNA KARMIINIPISTEILLÄ, SISUSTA TUSSI (HARMAA)
9. PUURAKENNUSTEN
YM. PURKU JA
MAANPOISTO: REUNUS TUSSIPISTEILLÄ, SISUSTA TUSSI (HARMAA)

ALOITETUT, VIELÄ KESKENERÄISET, SUUNNITELMAN MUKAAN:

10. KAIKKI YLEENSÄ: REUNUS SININEN, SISUSTA VÄRITÖN

KESKENERÄISET SEKÄ TEHTÄVIKSI SUUNNITELLUT:

11. KAIKKI YLEENSÄ: REUNUS JA SISUSTA SINISET

RAKENNETTAVIKSI HYVÄKSYTYT ALOITTAMATTOMAT:

12. KAIKKI YLEENSÄ: REUNUS ORANSSI, SISUSTA VÄRITÖN

KAIKKI JOTKA SUUNNITELLAAN TEHTÄVÄKSI TAI UUDESTAAN RAKENNETTAVAKSI:

13. KIVISET: REUNUS SEKÄ SISUSTA ORANSSI
14. KAIKKI MUUT: REUNUS ORANSSI, SISUSTA KELTAINEN

UUDESTAAN RAKENNETTAVIKSI EHDOTETUT:

15. KIVISET: REUNUS KARMIINIA, SISUSTA SUUNNITELMAN MUKAINEN ?
16. KAIKKI MUUT: REUNUS TUSSIA, SISUSTA KELTAINEN

PURETTAVIKSI EHDOTETUT:

17. KIVISET: REUNUS KARMIINIA, SISUSTA TUSSIA (HARMAA)
18. KAIKKI MUUT: REUNUS TUSSIA, SISUSTA TUSSIA (HARMAA)

2015 10 14

